F75 № 6994

ჩვენ უნდა ჩვენი ვშვათ მყოობადი!

კომუნისტი

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

№ 176-177 (20928) — ოთხშაბათი, 1 აგვისტო, 1990 წელი. — ფასი 6 კაპ.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმში

30-31 ივლისს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარის გ. გუმბარიძის ხელმძღვანელობით გრძელდებოდა მუშაობა საარჩევნო კანონმდებლობის სრულყოფის საკითხებზე.

31 ივლისს მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება განხილული კანონპროექტების გამოქვეყნების შესახებ, მათ შორის იმ კანონპროექტისა, რომლის შემუშავებაში მონაწილეობდნენ „დას"-ი, ლიბერალურ-დემოკრატიული ეროვნული პარტია, მრგვალი მაგიდის მონაწილე ორგანიზაციები, მწვანეთა პარტია, რესპუბლიკურ-ფედერალური პარტია, სახალხო ფრონტი.

სხდომაზე საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარემ გ. გუმბარიძემ გააკეთა განცხადება, რომ მიმდინარე წლის 17 აგვისტოს დანიშნული საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს სესიის მუშაობის დამთავრებამდე არ განხორციელდება „სსრ კავშირის კანონმდებლობით გაუთვალისწინებელ შეიარაღებულ ფორმირებათა შექმნის აკრძალვისა და იარაღის უკანონო შენახვის შემთხვევებში მისი ჩამორთმევის შესახებ" სსრ კავშირის პრეზიდენტის 1990 წლის 25 ივლისის ბრძანებულებიდან გამომდინარე ღონისძიებანი, რათა ხელი არ შეუშალოს კანონპროექტების სახალხო განხილვასა და სესიის ნორმალურად ჩატარებას.

ჩვენი გაზეთის დღევანდელ ნომერში ეაქვეყნებთ საარჩევნო კანონის ზემოაღნიშნულ პროექტებს საყოველთაო-სახალხო განხილვისათვის.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ოსავალი — 90

ოდის მარაგდული ჭირნახული

● კეტარზე 37 ცენტნერ ხორბალს ლენავენ ● სახელმწიფოსათვის მარცელეულის მიყიდვის დავალება — 500 პროცენტით შესრულდება ● კარტოფილის სარეკორდო მოსავალი ● ვინ დაეხმარება მეურნეობას საწვავით, ტარით?

ეურნეობრივად, ორგანიზებულად მკიან პურეულს თეთრი ყოროს რაიონის მარაბდის საბჭოთა მეურნეობა-კომბლეგსის მიდგრებში. ამღესსატრანსპორტო ომბლექსი, რაზმები და რგოლები, საავტომობილო ბრიგადები ომაუბენ ათასიდან დათასამდე, ავალი ჩინებულია, მსგავსი ასხოვთ აქაურებს. 350 ჰექტარი ხორბლის ნათესიდან უკვე მოკილია და გალეწილია 280 ჰექტარი. თითოეულ ჰექტარზე მიებულია 37 ცენტნერი ხორბალი — 13 ცენტნერით მეტი, ვიდრე გეგმა ითვალისწინებს. ზოგიერთ ფართობში მაგალითად, „ბლა ვაკეში" ჰექტარზე საშუალოდ 45-47 ცენტნერი პური ალეწეს. ხორბლის აღებას ყოველთვის წინ უსწრებს ქერის ა. თითოეულ ჰექტარზე გალეილია 37 ცენტნერი ქერი და ალეილა 200 პროცენტის გადაარებით შესრულდა. კომბაინებს ან წნეხმკრეფი მიყვება, დანენახილი ნამჯა გამოაქვთ და ვინავენ ფერმებთან. გათავისუფლებულ ფართობს ტრაქტორი ნავს და სანაფვერალო და შუალედური კულტურები ითესება.

რამ განაპირობა პურეულის საქორდო მოსავალი? ამ ტრადიციული შეკითხვით მივმართეთ ეურნეობის დირექტორს, სასოფლო-სამეურნეო წარმოების თავსახინო ორგანიზატორს, რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის ომსახურებულ მუშაკს, ინჟინერ-ექანიზატორ ბონდო პაპავას, რომლის სახელთანაცაა დაკავშირებული მეურნეობის დაწინაურება. ან თქვა:

— მთავარი ფაქტორი საარენო იჯარაა; მემცენარეობა და ექანიზაცია ახლა ერთი კაცის ელზეა თავმოყრილი. კომპლექსურ საარენდო კოლექტივს ახალ-ბრდა სპეციალისტი გელა ამუ-ელაშვილი უდგას სათავეში, ინჟამოქმედები დაინტერესებული არიან საბოლოო შედეგით. ამიტომ ყველა სამუშაო: ნიდგის მოხვნა, პურეულის ესვა, სასუქებით გამოკვება, სარეველების წინააღმდეგ ბრძოლის ღონისძიებანი, ყანების რწყვა და ცხადია, მკა, საუკეთესო აგროვდებში და მაღალხარისხოვნად ტარდება. წინათ ასე როდი იყო. დათესავდნენ მექანიზატორები პურეულს და ნათესების მდგომარეობაზე პასუხს აღარ აგებდნენ. მკის დროს ანაზღაურება ეძლეოდათ არა გალეწილი პურეულის რაოდენობის, არამედ მომკილი ჰექტრების მიხედვით. ერთი სიტყვით არენდამ მთლიანად შეცვალა გლეხკაცის ფსიქოლოგია, რადგან მას წარმოებულ პროდუქციაში საკუთარი დოგლათი მეტი ეგულება.

საუბარში მეურნეობის მთავარი ეკონომისტი, რესპუბლიკის დამსახურებული ეკონომისტი ვალერიან ჩიქოვანი ჩაგვერთო. მან ორგანიზებულ ეკონომიკურ ბაზაზე ეს ლაპარაკობთ, ნამდვილად დროის მოთხოვნათა შესაბამის რელსებზე მათი გადაყვანა ალე შეიძლება რეალობად იქცეს. ის საფუძველი ვივარაუდოთ, ომ, არცთუ შორეულ მომავალში, ეს დარგი საბანაკო ადგილს ფიციანებს საქართველოს ეკონომიკაში. ამის მაგალითია გურჯაანის „ალაზანის" საარაინთაშორისო საწარმოო გაერთიანება.

საერთოდ, როცა ადგილობრივ მრეწველობაზე ვლაპარაკობთ, თვალწინ გვდგება ბარაკის ტიპის დაჩანაკებული საწარმოები და ერმეტიული დანადგარები, ჩაბნელებული საამქროები, რომლებშიც მუშაობის ელემენტარული პირობებიც კი არ არის, რას იზამ, ამ დარგს წინათ ყოველთვის მესამეხარისხოვნად მიიჩნევდნენ, მის განვითარებაზე ბევრს მსჯელობდნენ, მაგრამ ყველაფერი ამით მთავრდებოდა.

არადა, მრეწველობის სხვა დარგებისაგან განსხვავებით ადგილობრივი მრეწველობა მრავალდარგოვანია. იგი ერთიანებს მანქანათმშენებლობისა და ლითონდამუშავების, შავი მეტალურგიისა და მსუბუქი მრეწველობის, საშენი მასალებისა და ქიმიური მრეწველობის, ყვავილისა და ხისდამამუშავებელი მრეწველობის საწარმოებს. მისი განვითარება ხელს უწყობს ფულის ბრუნვის დაჩქარებას საქართველოს ფარგლებში. ამას კი დიდი მნიშვნელობა აქვს რესპუბლიკის საფინანსო მდგომარეობის გაჯანსაღებისათვის. ვერც ამ ფაქტს აკუვლით გვერდს, რომ რესპუბლიკური დაქვემდებარების მრეწველობაში ამ დარგის ხვედრითი წილი 65 პროცენტზე შესამჩნევად მეტს შეადგენს.

ახლა, როგორც უკვე აღვნიშნეთ, მდგომარეობა ნელ-ნელა იცვლება, თუმცა ეს მთლიანად ცალკე საკითხია. ამ თემაზე მას მოკლე ხანში დავუბრუნდებით.

დღეს კი, რახან „ალაზნით" დაინტერესებულ ადამიანებს ეკითხებ, ალბათ, ეს ერთ-ერთ ინტერესულ საკითხად ეჩვენებოდეს. ეს ასეა, ოღონდ ეს ასეთ ფორმულირებას ალბათ ბევრ ეკონომისტ-მეცნიერს ეჭვქვეშ დააყენებ. ეს ეჭვი ალბათ ამ ფაქტზე ამყარებ, რომ ეს ინტერესი ეკონომიკურ ინტერესად ჩამოყალიბებულ ფორმულირებას ეს ეკონომისტ-მეცნიერ ალბათ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

პროექტი

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის კანონი

საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების შესახებ

I. ზოგადი დებულებანი

მუხლი 1. არჩევნების საფუძვლები

საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნები ეწყობა ერთმანდატიან საარჩევნო ოლქებში საყოველთაო, თანასწორი და პირდაპირი საარჩევნო უფლების საფუძველზე ფარული კენჭისყრით.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭო აირჩევა ხუთი წლის ვადით.

მუხლი 2. არჩევნების დანიშვნა

საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნებს ნიშნავს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭო არა უგვიანეს ორი თვისა თავისი უფლებამოსილების ვადის გასვლამდე.

ცნობა არჩევნების დღის შესახებ ქვეყნდება რესპუბლიკურ და ადგილობრივ გაზეთებში არჩევნების დანიშვნიდან არა უგვიანეს 2 დღისა.

მუხლი 3. საყოველთაო საარჩევნო უფლება

საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნები საყოველთაოა: არჩევის უფლება აქვს საქართველოში მუდმივად მცხოვრებ საქართველოს სსრ მოქალაქეს, რომელსაც 18 წელი შეუსრულდა, ხოლო არჩეული შეიძლება იყოს საქართველოში მუდმივად მცხოვრები საქართველოს სსრ მოქალაქე, რომელსაც არჩევნების დღისათვის 23 წელი შეუსრულდა, წარმოშობის, სოციალური და ქონებრივი მდგომარეობის, რასობრივი და ეროვნული კუთვნილების, სქესის, განათლების, ენის, პოლიტიკური შეხედულებების, სარწმუნოების, საქმიანობის სახეობისა და ხასიათის მიუხედავად.

საქართველოს სსრ მოქალაქე არ შეიძლება იყოს ორზე მეტი საბჭოს წევრი.

არჩევნებში არ მონაწილეობენ ფსიქიკურად დაავადებული მოქალაქენი, რომლებიც სასამართლომ ქმედუუნაროდ ცნო, პირნი, რომლებიც სასამართლოს განაჩენით თავისუფლების აღკვეთის ადგილას იმყოფებიან. ხმის მიცემაში არ მონაწილეობენ პირნი, რომელთა მიმართ სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესით შერჩეულია აღკვეთის ღონისძიება — პატიმრობაში ყოფნა.

საქართველოს სსრ მოქალაქეთა საარჩევნო უფლებების ყოველგვარი პირდაპირი ან არაპირდაპირი შეზღუდვა დაუშვებელია და კანონით ისჯება.

. მუხლი 4. თანასწორი საარჩევნო უფლება

საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნები თანასწორია: ყოველ ამომრჩეველს ერთი ხმა აქვს; საქართველოს სსრ მოქალაქენი არჩევნებში თანასწორ საფუძველზე მონაწილეობენ.

მუხლი 5. პირდაპირი საარჩევნო უფლება

საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნები პირდაპირია: უზენაეს საბჭოში დეპუტატებს ამომრჩეველები უშუალოდ არჩევენ.

მუხლი 6. ფარული კენჭისყრა

საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნებში კენჭისყრა ფარულია: კონტროლი ამომრჩეველთა ნების გამოვლენისადმი დაუშვებელია.

მუხლი 7. არჩევნების ჩატარება საარჩევნო კომისიების მიერ

საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების ჩატარებას უზრუნველყოფენ საარჩევნო კომისიები, რომლებიც იქმნება დადგენილი წესით რეგისტრაციაში გატარებულ მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების (პარტიებს, მოძრაობების, კავშირების და ა. შ. ტექსტში შემდგომ — „პოლიტიკურ გაერთიანებებს"), საზოგადოებრივი ორგანიზაციების, აგრეთვე შრომითი კოლექტივების, საშუალო სპეციალურ და უმაღლეს სასწავლებელთა კოლექტივების, ამომრჩეველთა ჯგუფების წარმომადგენლებისაგან.

მუხლი 8. საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში დეპუტატების კანდიდატთა დასახელების უფლება

საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელების უფლება აქვთ დადგენილი წესით რეგისტრაციაში გატარებულ პოლიტიკურ გაერთიანებებს, მათ საარჩევნო ბლოკებს, რომელთა მოქმედება ვრცელდება საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე, და ამომრჩეველთა ჯგუფებს განცხადების წარდგენის გზით.

ალტერნატიული წინადადება

საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელების უფლება აქვთ დადგენილი წესით რეგისტრაციაში გატარებულ პოლიტიკურ გაერთიანებებს, მათ საარჩევნო ბლოკებს, **საზოგადოებრივ ორგანიზაციებს**, რომელთა მოქმედება ვრცელდება საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე, და ამომრჩეველთა ჯგუფებს განცხადების წარდგენის გზით.

მუხლი 9. საჯაროობა არჩევნების მოამზადებისა და ჩატარების დროს

საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების მომზადებისა და ჩატარებას ახორციელებენ საარჩევნო კომისიები ღიად და საჯაროდ.

საარჩევნო კომისიები მოქალაქეებს აცნობენ თავიანთ მუშაობას, საარჩევნო ოლქებისა და უბნების შექმნას, საარჩევნო კომისიების შემადგენლობას, ადგილსამყოფელს, მუშაობის დროსა და ამომრჩეველთა სიებს, არჩევნებში მონაწილე პოლიტიკურ გაერთიანებათა ნუსხას, მათ მიერ დასახელებულ (პერსონალურ) კანდიდატებს, ამომრჩეველთა ჯგუფების მიერ დასახელებულ (დამოუკიდებელ) კანდიდატებს, აწვდიან ცნობებს მათ შესახებ, აცნობენ რეგისტრაციაში მათი გატარების შედეგებს, რეგისტრირებულ კანდიდატთა ბიოგრაფიულ მონაცემებს და მათს წინასაარჩევნო პროგრამას, თითოეული კანდიდატის კენჭისყრისა და არჩევნების შედეგებს.

საარჩევნო კომისიების სხდომებზე და ხმის მისაცემ შენობებში დასწრების უფლება აქვთ პოლიტიკური გაერთიანებების, საზოგადოებრივი ორგანიზაციების, ამომრჩეველთა ჯგუფების თითო წარმომადგენელს, პრესას, ტელევიზიისა და რადიოს წარმომადგენლებს, კანდიდატთა ნდობით აღჭურვილ პირებს, ხოლო არჩევნების დღეს საარჩევნო უბნებში — საარჩევნო ყუთის დალუქვიდან არჩევნების შედეგების შეჯამების დამთავრებამდე — კანდიდატების თითო წარმომადგენელსაც.

წარმომადგენელთა უფლებამოსილება დადასტურებული უნდა იყოს **შესაბამისი** საბუთით ან პოლიტიკურ გაერთიანებების, საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ხელმძღვანელი ორგანოების სხდომების (კრებების), ამომრჩეველთა ჯგუფების კრებების ოქმების ამონაწერებით, ხოლო პერსონალური და დამოუკიდებელი კანდიდატის წარმომდგენლისათვის — კანდიდატის განცხადით საუბნო საარჩევნო კომისიის სახელზე. ოქმის ამონაწერი, ისევე როგორც განცხადება, შესაბამის საარჩევნო კომისიას უნდა გადაეცეს სხდომამდე ან კენჭისყრის დღემდე არა უგვიანეს ორი დღისა. საარჩევნო კომისიამ გადაწყვეტილება უნდა მიიღოს 24 საათის განმავლობაში. უარის თქმის შემთხვევაში საარჩევნო კომისია იძლევა დასაბუთებულ წერილობით პასუხს, რომლის გასაჩივრებაც შეიძლება ზემდგომ საარჩევნო კომისიაში.

მასობრივი ინფორმაციის საშუალებები აშუქებენ არჩევნების მომზადებისა და ჩატარების მიმდინარეობას. მათთვის გარანტირებულია შეუფერხებელი დასწრება არჩევნებთან დაკავშირებულ ყველა კრებასა და სხდომაზე. საარჩევნო კომისიები, პოლიტიკური გაერთიანებები, სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანიზაციები, შრომითი კოლექტივები, ამომრჩეველთა ჯგუფები აწვდიან მათ არჩევნების ჩატარებასა და მომზადებასთან დაკავშირებულ ინფორმაციას.

არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებასთან დაკავშირებით მასობრივი ინფორმაციის საშუალებათა მუშაობის წესს ადგენს საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების ცენტრალური საარჩევნო კომისია.

მუხლი 10. მოქალაქეთა, მათ გაერთიანებათა, შრომით კოლექტივთა, საშუალო სპეციალურ და უმაღლეს სასწავლებელთა კოლექტივების მონაწილეობა არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებაში

საქართველოს სსრ მოქალაქეები არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებაში მონაწილეობენ როგორც პოლიტიკური გაერთიანებების, შრომითი კოლექტივების, საშუალო სპეციალურ და უმაღლეს სასწავლებელთა კოლექტივების მეშვეობით, ისე უშუალოდაც.

პოლიტიკური გაერთიანებები, შრომითი კოლექტივები, საშუალო სპეციალურ და უმაღლეს სასწავლებელთა კოლექტივები მონაწილეობენ საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებაში როგორც საარჩევნო კომისიებში თავიანთი წარმომადგენლების მეშვეობით, ისე უშუალოდაც.

მუხლი 11. საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში არჩეული დეპუტატის სტატუსის შეუთავსებლობა თანამდებობრივ მდგომარეობასთან

ის პირნი, რომლებიც შედიან საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს, აგრეთვე აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ მინისტრთა საბჭოს შემადგენლობაში, გარდა თავმჯდომარეებისა, მათი მოადგილეები, საქართველოს სსრ, აგრეთვე აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ მმართველობის სხვა რესპუბლიკურ ორგანოთა ხელმძღვანელები და მათი მოადგილეები, პირნი, რომლებიც შედიან ადგილობრივი საბჭოების აღმასრულებელი კომიტეტების შემადგენლობაში, ადგილობრივი საბჭოების აღმასრულებელი კომიტეტების უწყებათა, განყოფილებათა და სამმართველოთა ხელმძღვანელები და მათი მოადგილეები, საქართველოს კონსტიტუციური ზედამხედველობის კომიტეტის თავმჯდომარე და მოადგილე არ შეიძლება იმავე დროს არჩეულ იყვნენ დეპუტატად საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში.

მუხლი 12. არჩევნებთან დაკავშირებული ხარჯები, არჩევნების მატერიალური უზრუნველყოფა

საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში დეპუტატობის თითოეულ კანდიდატისათვის თანასწორი პირობების უზრუნველყოფის მიზნით საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების მომზადებასთან და ჩატარებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს გაიღებს შესაბამისი საარჩევნო კომისია სახელმწიფოს, აგრეთვე საწარმოების, საზოგადოებრივი ორგანიზაციების, პოლიტიკური გაერთიანებების, ამომრჩეველთა ჯგუფებისა და მოქალაქეთა ნებაყოფლობითი შენატანების ხარჯზე შექმნილი ერთიანი ფონდიდან.

საწარმოები, დაწესებულება-ორგანიზაციები, სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოები საარჩევნო კომისიების განკარგულებაში გადასცემენ არჩევნების მომზადებისა და ჩატარებისათვის საჭირო შენობებსა და მოწყობილობას.

მუხლი 13. პასუხისმგებლობა არჩევნების შესახებ კანონის დარღვევისათვის

პირებს, რომლებიც ძალადობით, მოტყუებით, მუქარით, მოსყიდვით ან სხვა გზით ხელს უშლიან იმას, რომ საქართველოს სსრ მოქალაქემ თავისუფლად განახორციელოს თავისი უფლება — აირჩიოს და იყოს არჩეული დეპუტატად საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში, ეწეოდეს წინასაარჩევნო აგიტაციას; მათ, ვინც ერევა საარჩევნო კომისიების მუშაობაში და ხელს უშლის საარჩევნო უბნებში ხმის მიცემას, კანდიდატის რეგისტრაციასთან, საარჩევნო უბნებსა და ოლქებში ხმების დათვლასა და არჩევნების შედეგების დადგენასთან დაკავშირებული მოვალეობების შესრულებას; აგრეთვე საარჩევნო კომისიების წევრებს, სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოების თანამდებობის პირებს, რომლებმაც გააყალბეს საარჩევნო დოკუმენტები, გაწბილეს არასწორად დათვალეს ხმები, დაარღვიეს კენჭისყრის საიდუმლოება; თანამდებობის პირებს, რომლებმაც საარჩევნო კომისიებს არ წარუდგინეს საჭირო მასალები და მონაცემები, ან არ შეასრულეს მათი გადაწყვეტილებები, ეკისრებათ კანონით დადგენილი პასუხისმგებლობა.

პასუხს აგებენ აგრეთვე ის პირები, რომლებმაც გამოაქვეყნეს, ან სხვა საშუალებით გაავრცელეს კანდიდატის პატივისა და ღირსების შემლახველი ცნობები, ან აგიტაციას ეწეოდნენ არჩევნების დღეს.

II. საარჩევნო ოლქებისა და საარჩევნო უბნების შექმნის წესი

მუხლი 14. საარჩევნო ოლქების შექმნა

საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნებისათვის იქმნება 300 საარჩევნო ოლქი.

საარჩევნო ოლქებს ქმნის ცენტრალური საარჩევნო კომისია აფხაზეთის ასსრ უზენაეს საბჭოს, აჭარის ასსრ უზენაეს საბჭოს, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს, რესპუბლიკის სახალხო დეპუტატთა რაიონული და საქალაქო საბჭოების პრეზიდიუმების ან აღმასრულებელი კომიტეტების წარდგენებით.

საარჩევნო ოლქები იქმნება ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული დაყოფისა და ტერიტორიის სხვა თავისებურებათა გათვალისწინებით, ძირითადად ყოველ საარჩევნო ოლქზე ამომრჩეველთა თანაბარი რაოდენობის პრინციპის დაცვით.

მუხლი 15. საარჩევნო უბნების შექმნა

საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების დროს კენჭისყრის მოსაწყობად და ხმების დასათვლელად საარჩევნო ოლქები იყოფა საარჩევნო უბნებად.

საავადმყოფოებსა და სხვა სტაციონარულ სამკურნალო დაწესებულებებში, ძნელად მისადგომ ადგილებში შეიძლება შეიქმნას საარჩევნო უბნები, რომლებიც საარჩევნო ოლქებში შედის მათი ადგილსამყოფლის მიხედვით, ხოლო არჩევნების დღეს ნაოსნობაში მყოფ გემებზე — გემის მიწერის ნავსადგურის ადგილის მიხედვით. საარჩევნო უბნები შეიძლება შეიქმნას რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ არსებულ საქართველოს დაწესებულებებშიც, რომელთა საარჩევნო ოლქებისათვის მიკუთვნების საკითხს წყვეტს ცენტრალური საარჩევნო კომისია.

საარჩევნო უბნებს ქმნიან საოლქო საარჩევნო კომისიები სახალხო დეპუტატთა რაიონულ, საქალაქო (გარდა რაიონული დაქვემდებარების ქალაქებისა), ქალაქის რაიონული საბჭოების პრეზიდიუმებთან ან მათ აღმასრულებელ კომიტეტებთან შეთანხმებით. არჩევნების დღეს ნაოსნობაში მყოფ გემებზე საარჩევნო უბნები იქმნება იმავე წესით გემის მიწერის ნავსადგურის ადგილის მიხედვით.

საარჩევნო უბნები იქმნება არა უგვიანეს 44 დღისა არჩევნებამდე. ძნელად მისადგომ ადგილებში, არჩევნების დღეს ნაოსნობაში მყოფ გემებზე საარჩევნო უბნები იქმნება იმავე ვადაში, ხოლო გამონაკლის შემთხვევაში, არა უგვიანეს 5 დღისა არჩევნებამდე.

საარჩევნო უბნები იქმნება არანაკლებ 20 და არა უმეტეს 3000 ამომრჩეველისათვის.

საოლქო საარჩევნო კომისია ამომრჩევლებს აცნობებს თითოეული საარჩევნო უბნის საზღვრებს, საარჩევნო კომისიებისა და ხმის მისაცემი შენობების ადგილსამყოფელს.

III. საარჩევნო კომისიები

მუხლი 16. საარჩევნო კომისიების სისტემა

საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების ჩასატარებლად იქმნება საარჩევნო კომისიები:

ცენტრალური საარჩევნო კომისია;

საოლქო საარჩევნო კომისიები;

საუბნო საარჩევნო კომისიები.

მუხლი 17. ცენტრალური საარჩევნო კომისიის შექმნა

საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების ცენტრალური საარჩევნო კომისია იქმნება კომისიის თავმჯდომარის, მისი მოადგილის, მდივნის, არანაკლებ 14 და არა უმეტეს 26 წევრის შემადგენლობით.

ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას ქმნის საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ უზენაესი საბჭოების პრეზიდიუმების, რესპუბლიკის სახალხო დეპუტატთა რაიონული და საქალაქო საბჭოების პრეზიდიუმების ან აღმასრულებელი კომიტეტების, პოლიტიკურ გაერთიანებებთა და საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა წინადადებების გათვალისწინებით.

დასახელებულმა ორგანიზაციებმა თავიანთი წინადადებები საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმს უნდა წარუდგინონ არა უგვიანეს 68 დღისა არჩევნებამდე. საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი არჩევნებამდე არა უგვიანეს 65 დღისა ქმნის ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას და თავის დადგენილებას დაუყოვნებლივ აქვეყნებს რესპუბლიკურ გაზეთებში კომისიის შემადგენლობის, მისამართისა და ტელეფონის ნომრების მითითებით.

ცენტრალური საარჩევნო კომისიის უფლებამოსილების ვადა ხუთი წელია.

მუხლი 18. ცენტრალური საარჩევნო კომისიის უფლებამოსილებანი

ცენტრალური საარჩევნო კომისია:

1) კონტროლს უწევს საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე ამ კანონის შესრულებას და უზრუნველყოფს მის ერთგვაროვან გამოყენებას;

2) ქმნის საარჩევნო ოლქებს, აკუთვნებს მათ სახელებს და ნომრებს;

3) წარმართავს საარჩევნო კომისიების საქმიანობას, ისმენს მათ ინფორმაციებს;

4) წყვეტს საქართველოს ტერიტორიაზე საარჩევნო ოლქებისათვის იმ საარჩევნო უბნების მოწერის საკითხებს, რომლებიც საქართველოს ფარგლებს გარეთ იქმნება;

5) უნაწილებს ფულად სახსრებს საოლქო საარჩევნო კომისიებს; კონტროლს უწევს საარჩევნო კომისიათა უზრუნველყოფას შენობებით, ტრანსპორტით, კავშირგაბმულობით და განიხილავს არჩევნების მატერიალურ-ტექნიკური უზრუნველყოფის სხვა საკითხებს;

6) ადგენს საარჩევნო ბიულეტენების, ამომრჩეველთა სიების, საარჩევნო კომისიების სხდომათა ოქმების, სხვა საარჩევნო დოკუმენტების ფორმებს, საარჩევნო ყუთებისა და საარჩევნო კომისიათა ბეჭდების ნიმუშებს, საარჩევნო დოკუმენტების შენახვის წესს;

7) განსაზღვრავს საქართველოს სსრ, აგრეთვე აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ სამინისტროების, სახელმწიფო კომიტეტებისა და უწყებების, სხვა სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოების ვალდებულებებს და ისმენს მათ ინფორმაციებს არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე;

8) აკანონებს რესპუბლიკაში არჩევნების შედეგებს, არჩევნებიდან 10 დღის ვადაში პრესაში აქვეყნებს ცნობას არჩევნების შედეგების შესახებ და საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში არჩეულ დეპუტატთა სიას, რეგისტრაციაში ატარებს მათ და აძლევს სათანადო მოწმობებს;

9) გადასცემს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს სამანდატო კომისიას დეპუტატთა უფლებამოსილების შესამოწმებლად საჭირო დოკუმენტაციას;

10) ნიშნავს ხელახალ არჩევნებს საარჩევნო ოლქებში;

11) დეპუტატის გამოკლების შემთხვევაში შესაბამის ოლქში ნიშნავს არჩევნებს და უზრუნველყოფს მათ ჩატარებას;

12) წყვეტს დეპუტატის გაწვევის ორგანიზაციასთან დაკავშირებულ საკითხებს;

13) განიხილავს საარჩევნო კომისიათა გადაწყვეტილებებისა და მოქმედების გამო განცხადებებსა და საჩივრებს და გამოაქვს მათ შესახებ საბოლოო გადაწყვეტილებანი;

14) ახორციელებს სხვა უფლებამოსილებებს ამ კანონისა და საქართველოს სსრ სხვა კანონების შესაბამისად.

მუხლი 19. საოლქო საარჩევნო კომისიების შექმნა

საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების საოლქო საარჩევნო კომისიები იქმნება კომისიის თავმჯდომარის, მისი მოადგილის, მდივნის, არანაკლებ 12 და არა უმეტეს 22 წევრის შემადგენლობით.

საოლქო საარჩევნო კომისიებს ქმნის ცენტრალური საარჩევნო კომისია სახალხო დეპუტატთა რაიონული, საქალაქო, ქალაქის რაიონული საბჭოების პრეზიდიუმების ან აღმასრულებელი კომიტეტების, პოლიტიკური გაერთიანებების და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების, საარჩევნო ოლქში განლაგებული შრომითი კოლექტივების, საშუალო სპეციალურ და უმაღლეს სასწავლებელთა კოლექტივების წინადადებათა გათვალისწინებით.

დასახელებულმა ორგანიზაციებმა თავიანთი წინადადებანი ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას უნდა წარუდგინონ ოლქების სიის გამოქვეყნებიდან არა უადრეს 5 დღისა და არჩევნებამდე არა უგვიანეს 48 დღისა.

ცენტრალური საარჩევნო კომისია საოლქო საარჩევნო კომისიებს ქმნის ოლქების სიის გამოქვეყნებიდან არა უადრეს 7 დღისა და არჩევნებამდე არა უგვიანეს 45 დღისა და თავის გადაწყვეტილებას დაუყოვნებლივ აქვეყნებს ადგილობრივ გაზეთებში საოლქო საარჩევნო კომისიების შემადგენლობის, მისამართისა და ტელეფონის ნომრის მითითებით.

საოლქო საარჩევნო კომისიების უფლებამოსილების ვადა ხუთი წელია.

მუხლი 20. საოლქო საარჩევნო კომისიის უფლებამოსილებანი

საოლქო საარჩევნო კომისია:

1) კონტროლს უწევს ამ კანონის შესრულებას და უზრუნველყოფს მის ერთგვაროვან გამოყენებას საარჩევნო ოლქის ტერიტორიაზე;

2) ქმნის საარჩევნო უბნებს და აქვეყნებს მათ სიებს;

3) ქმნის საუბნო საარჩევნო კომისიებს, აქვეყნებს მათ შემადგენლობას და მისამართებს, წარმართავს საუბნო საარჩევნო კომისიების საქმიანობას და ისმენს მათ ინფორმაციებს;

4) ისმენს სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების აღმასრულებელი და განმკარგულებელი ორგანოების, საწარმოთა, დაწესებულება-ორგანიზაციათა ხელმძღვანელების ინფორმაციებს არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე;

5) თვალყურს ადევნებს ამომრჩეველთა სიების შედგენასა და მათ წარდგენას საყოველთაო გაცნობისათვის;

6) უნაწილებს ფულად სახსრებს საუბნო საარჩევნო კომისიებს; კონტროლს უწევს მათს უზრუნველყოფას შენობით, ტრანსპორტით, კავშირგაბმულობით და განიხილავს საარჩევნო ოლქში არჩევნების მატერიალურ-ტექნიკური უზრუნველყოფის სხვა საკითხებს;

7) რეგისტრაციაში ატარებს დეპუტატობის კანდიდატებს და აძლევს მაჯ. სათანადო მოწმობებს, პრესაში აქვეყნებს ცნობას მათი რეგისტრაციის შესახებ;

8) უზრუნველყოფს დეპუტატობის კანდიდატთა ბიოგრაფიული მონაცემებისა და მათი წინასაარჩევნო პროგრამის პრესაში გაშუქებას და საგგატაციო პლაკატების გამოცემას;

9) რეგისტრაციაში ატარებს დეპუტატობის კანდიდატების ნდობით აღჭურვილ პირებს და აძლევს მათ სათანადო მოწმობებს;

10) ხელს უწყობს შრომითს კოლექტივებს, საზოგადოებრივ ორგანიზაციებს, საშუალო სპეციალურ და უმაღლეს სასწავლებელთა კოლექტივებს, ამომრჩეველთა ჯგუფებს დეპუტატობის კანდიდატებად დასახელებულ პირებს, ეკისრებათ კანონით დადგენილი პასუხისმგებლობა.

პასუხს აგებენ აგრეთვე ის პირები, რომლებმაც გამოაქვეყნეს, ან სხვა საშუალებით გაავრცელეს კანდიდატის პატივისა და ღირსების შემლახველი ცნობები, ან აგიტაციას ეწეოდნენ არჩევნების დღეს.

II. საარჩევნო ოლქებისა და საარჩევნო უბნების შექმნის წესი

მუხლი 14. საარჩევნო ოლქების შექმნა

საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნებისათვის იქმნება 300 საარჩევნო ოლქი.

საარჩევნო ოლქებს ქმნის ცენტრალური საარჩევნო კომისია აფხაზეთის ასსრ უზენაეს საბჭოს, აჭარის ასსრ უზენაეს საბჭოს, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს, რესპუბლიკის სახალხო დეპუტატთა რაიონული და საქალაქო საბჭოების პრეზიდიუმების ან აღმასრულებელი კომიტეტების წარდგენებით.

საარჩევნო ოლქები იქმნება ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული დაყოფისა და ტერიტორიის სხვა თავისებურებათა გათვალისწინებით, ძირითადად ყოველ საარჩევნო ოლქზე ამომრჩეველთა თანაბარი რაოდენობის პრინციპის დაცვით.

მუხლი 15. საარჩევნო უბნების შექმნა

საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების დროს კენჭისყრის მოსაწყობად და ხმების დასათვლელად საარჩევნო ოლქები იყოფა საარჩევნო უბნებად.

საავადმყოფოებსა და სხვა სტაციონარულ სამკურნალო დაწესებულებებში, ძნელად მისადგომ ადგილებში შეიძლება შეიქმნას საარჩევნო უბნები, რომლებიც საარჩევნო ოლქებში შედის მათი ადგილსამყოფლის მიხედვით, ხოლო არჩევნების დღეს ნაოსნობაში მყოფ გემებზე — გემის მიწერის ნავსადგურის ადგილის მიხედვით. საარჩევნო უბნები შეიძლება შეიქმნას რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ არსებულ საქართველოს დაწესებულებებშიც, რომელთა საარჩევნო ოლქებისათვის მიკუთვნების საკითხს წყვეტს ცენტრალური საარჩევნო კომისია.

საარჩევნო უბნებს ქმნიან საოლქო საარჩევნო კომისიები სახალხო დეპუტატთა რაიონულ, საქალაქო (გარდა რაიონული დაქვემდებარების ქალაქებისა), ქალაქის რაიონული საბჭოების პრეზიდიუმებთან ან მათ აღმასრულებელ კომიტეტებთან შეთანხმებით. არჩევნების დღეს ნაოსნობაში მყოფ გემებზე საარჩევნო უბნები იქმნება იმავე წესით გემის მიწერის ნავსადგურის ადგილის მიხედვით.

საარჩევნო უბნები იქმნება არა უგვიანეს 44 დღისა არჩევნებამდე. ძნელად მისადგომ ადგილებში, არჩევნების დღეს ნაოსნობაში მყოფ გემებზე საარჩევნო უბნები იქმნება იმავე ვადაში, ხოლო გამონაკლის შემთხვევაში, არა უგვიანეს 5 დღისა არჩევნებამდე.

საარჩევნო უბნები იქმნება არანაკლებ 20 და არა უმეტეს 3000 ამომრჩეველისათვის.

საოლქო საარჩევნო კომისია ამომრჩევლებს აცნობებს თითოეული საარჩევნო უბნის საზღვრებს, საარჩევნო კომისიებისა და ხმის მისაცემი შენობების ადგილსამყოფელს.

III. საარჩევნო კომისიები

მუხლი 16. საარჩევნო კომისიების სისტემა

საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების ჩასატარებლად იქმნება საარჩევნო კომისიები:

ცენტრალური საარჩევნო კომისია;

საოლქო საარჩევნო კომისიები;

საუბნო საარჩევნო კომისიები.

მუხლი 17. ცენტრალური საარჩევნო კომისიის შექმნა

საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების ცენტრალური საარჩევნო კომისია იქმნება კომისიის თავმჯდომარის, მისი მოადგილის, მდივნის, არანაკლებ 14 და არა უმეტეს 26 წევრის შემადგენლობით.

ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას ქმნის საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ უზენაესი საბჭოების პრეზიდიუმების, რესპუბლიკის სახალხო დეპუტატთა რაიონული და საქალაქო საბჭოების პრეზიდიუმების ან აღმასრულებელი კომიტეტების, პოლიტიკურ გაერთიანებებთა და საზოგადოებრივი ორგანიზაციათა წინადადებების გათვალისწინებით.

დასახელებულმა ორგანიზაციებმა თავიანთი წინადადებები საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმს ცამეტი დღის ვადაში გაუგზავნეს.

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი ცამეტ დღეში ქმნის ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას და თავის დადგენილებას დაუყოვნებლივ აქვეყნებს რესპუბლიკურ გაზეთებში კომისიის შემადგენლობის, მისამართისა და ტელეფონის ნომრების მითითებით.

ცენტრალური საარჩევნო კომისიის უფლებამოსილების ვადა ხუთი წელია.

მუხლი 18. ცენტრალური საარჩევნო კომისიის უფლებამოსილებანი

ცენტრალური საარჩევნო კომისია:

1) კონტროლს უწევს საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე ამ კანონის შესრულებას და უზრუნველყოფს მის ერთგვაროვან გამოყენებას;

2) ქმნის საარჩევნო ოლქებს, აკუთვნებს მათ სახელებს და ნომრებს;

3) წარმართავს საარჩევნო კომისიების საქმიანობას, ისმენს მათ ინფორმაციებს;

4) წყვეტს საქართველოს ტერიტორიაზე საარჩევნო ოლქებისათვის იმ საარჩევნო უბნების მოწერის საკითხებს, რომლებიც საქართველოს ფარგლებს გარეთ იქმნება;

5) უნაწილებს ფულად სახსრებს საოლქო საარჩევნო კომისიებს; კონტროლს უწევს საარჩევნო კომისიათა უზრუნველყოფას შენობებით, ტრანსპორტით, კავშირგაბმულობით და განიხილავს არჩევნების მატერიალურ-ტექნიკური უზრუნველყოფის სხვა საკითხებს;

6) ადგენს საარჩევნო ბიულეტენების, ამომრჩეველთა სიების, საარჩევნო კომისიების სხდომათა ოქმების, სხვა საარჩევნო დოკუმენტების ფორმებს, საარჩევნო ყუთებისა და საარჩევნო კომისიათა ბეჭდების ნიმუშებს, საარჩევნო დოკუმენტების შენახვის წესს;

7) განსაზღვრავს საქართველოს სსრ, აგრეთვე აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ სამინისტროების, სახელმწიფო კომიტეტებისა და უწყებების, სხვა სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოების ვალდებულებებს და ისმენს მათ ინფორმაციებს არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე;

8) აკანონებს რესპუბლიკაში არჩევნების შედეგებს, არჩევნებიდან 10 დღის ვადაში პრესაში აქვეყნებს ცნობას არჩევნების შედეგების შესახებ და საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში არჩეულ დეპუტატთა სიას, რეგისტრაციაში ატარებს მათ და აძლევს სათანადო მოწმობებს;

9) გადასცემს საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს სამანდატო კომისიას დეპუტატთა უფლებამოსილების შესამოწმებლად საჭირო დოკუმენტაციას;

10) ნიშნავს ხელახალ არჩევნებს საარჩევნო ოლქებში;

11) დეპუტატის გამოკლების შემთხვევაში შესაბამის ოლქში ნიშნავს არჩევნებს და უზრუნველყოფს მათ ჩატარებას;

12) წყვეტს დეპუტატის გაწვევის ორგანიზაციასთან დაკავშირებულ საკითხებს;

13) განიხილავს საარჩევნო კომისიათა გადაწყვეტილებებისა და მოქმედების გამო განცხადებებსა და საჩივრებს და გამოაქვს მათ შესახებ საბოლოო გადაწყვეტილებანი;

14) ახორციელებს სხვა უფლებამოსილებებს ამ კანონისა და საქართველოს სსრ სხვა კანონების შესაბამისად.

მუხლი 19. საოლქო საარჩევნო კომისიების შექმნა

საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების საოლქო საარჩევნო კომისიები იქმნება კომისიის თავმჯდომარის, მისი მოადგილის, მდივნის, არანაკლებ 12 და არა უმეტეს 22 წევრის შემადგენლობით.

საოლქო საარჩევნო კომისიებს ქმნის ცენტრალური საარჩევნო კომისია სახალხო დეპუტატთა რაიონული, საქალაქო, ქალაქის რაიონული საბჭოების პრეზიდიუმების ან აღმასრულებელი კომიტეტების, პოლიტიკური გაერთიანებების და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების, საარჩევნო ოლქში განლაგებული შრომითი კოლექტივების, საშუალ

საქართველოს სსრ უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების შესახებ

(დასასრული).

სახალხო დეპუტატთა რაიონული, საქალაქო, ქალაქის რაიონული, სადაბო და სასოფლო საბჭოების აღმასრულებელი კომიტეტები გადაცემენ საუბნო საარჩევნო კომისიებს შესაბამის ტერიტორიაზე მცხოვრებ ამომრჩეველთა შესახებ იმ მონაცემებს, რომლებიც საჭიროა ამომრჩეველთა სიის შესადგენად.

სიაში შეიტანეს ამომრჩეველის გვარი, სახელი, მამის სახელი, დაბადების თარიღი, მისამართი.

ამომრჩეველთა სიებს საარჩევნო უბნების მიხედვით, რომლებიც შექმნილია საავადმყოფოებსა და სხვა სტაციონარულ სამკურნალო დაწესებულებებში, აგრეთვე არჩევნების დღეს ნაოსნობაში მყოფ გემებზე და რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ არსებულ საქართველოს დაწესებულებებში, ადგენენ აღნიშნული დაწესებულებების ხელმძღვანელებისა და გემების კაპიტნების მიერ წარმოდგენილი მონაცემების საფუძველზე.

ამომრჩეველთა გვარები საარჩევნო სიაში შეაქვთ ხმის მიცემის მოწყობისათვის მოსახერხებელი წესით.

მუხლი 30. ამომრჩეველთა სიაში მოქალაქეთა შეტანის წესი

ამომრჩეველთა სიაში შეაქვთ საქართველოში მუდმივად მცხოვრები საქართველოს სსრ ყველა მოქალაქე, რომელსაც არჩევნების დღისათვის ან არჩევნების დღეს შეუსრულდა 18 წელი, სიის შედგენის მომენტისათვის ცხოვრობს მოცემული საარჩევნო უბნის ტერიტორიაზე და აქვს ხმის მიცემის უფლება.

ამომრჩეველი შეტანილ უნდა იქნეს ამომრჩეველთა მხოლოდ ერთ სიაში.

მუხლი 31. მოქალაქეთათვის ამომრჩეველთა სიების ბაზნობა, ამომრჩეველის ბარათის დარიგება და ამომრჩეველთა სიაში უნოტრობის გასაჩივრების უფლება

ამომრჩეველთა სიები საყოველთაო გაცნობისათვის გამოქვეყნდა ამდე თხუთმეტი დღით ადრე, ხოლო საარჩევნო უბნებში, რომლებიც შექმნილია საავადმყოფოებსა და სხვა სტაციონარულ სამკურნალო დაწესებულებებში, — არჩევნებამდე ორი დღით ადრე.

მოქალაქეებისათვის უზრუნველყოფილია შესაძლებლობა გაეცნონ ამომრჩეველთა სიას და შეამოწმონ მისი შედგენის სისწორე საუბნო საარჩევნო კომისიის შენობაში.

ყოველ მოქალაქეს უფლება ეძლევა გასაჩივროს ამომრჩეველთა სიაში შეუტანლობა, არასწორად შეტანა ან სიიდან ამოღება, აგრეთვე სიაში დაშვებული სხვა უზუსტობანი. სიაში უზუსტობის შესახებ განცხადებას განიხილავს საუბნო საარჩევნო კომისია, რომელიც ვალდებულია არა უგვიანეს ორი დღისა, ხოლო არჩევნების დღესა და წინა დღეს — დაუყოვნებლივ განიხილოს განცხადება, შეიტანოს საჭირო შესწორებანი სიაში ან განმცხადებელს მისცეს მისი განცხადების უარყოფის შესახებ დასაბუთებული გადაწყვეტილება. პირი, რომელიც გადაწყვეტილებას შეიტანს არჩევნებამდე არა უგვიანეს ხუთი დღისა გასაჩივრდეს რაიონულ (საქალაქო) სახალხო სასამართლოში, რომელიც მოვალეა განიხილოს საჩივარი სამი დღის ვადაში. რაიონული (საქალაქო) სახალხო სასამართლოს გადაწყვეტილება საბოლოოა. სასამართლოს გადაწყვეტილების შესაბამისად ამომრჩეველთა სიაში შესწორება დაუყოვნებლივ შეაქვს საუბნო საარჩევნო კომისიას.

მუხლი 32. ამომრჩეველთა ბარათი

ამომრჩეველთა სიების საყოველთაო გაცნობისათვის გამოქანდან ათი დღის ვადაში საუბნო საარჩევნო კომისიები ამომრჩევლებს ურიგებენ ამომრჩეველის ბარათებს, რომლებზეც მითითებული უნდა იყოს ამომრჩეველის გვარი, სახელი, მამის სახელი, რიგითი ნომერი, ამომრჩეველთა სიაში საარჩევნო უბნის ნომერი და მისამართი.

მუხლი 33. ხმის მიცემის უფლების მოწმობა. ამომრჩეველთა დამატებითი სია

თუ ამომრჩეველმა რესპუბლიკის ფარგლებში ადგილსამყოფელი შეიცვალა ამომრჩეველთა სიების საყოველთაო გაცნობისათვის გამოტანისა და ხმის მიცემის დაწყებამდე, საუბნო საარჩევნო კომისია მისი თხოვნით და წარმოდგენილი პასპორტის, ან მისი პიროვნების დამადასტურებელი სხვა საბუთის საფუძველზე ამომრჩეველს აძლევს ხმის მიცემის უფლების მოწმობას. ამასთან, ამომრჩეველთა სიაში შეაქვთ შესაბამისი აღნიშვნა. მოწმობის მიღებას ამომრჩეველი ადასტურებს ხელმოწერით.

ხმის მიცემის უფლების მოწმობის საფუძველზე ამომრჩეველი შეაქვთ დამატებით სიაში საარჩევნო უბანში არიკვნების დღეს მისი ადგილსამყოფლის მიხედვით.

V. დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელება, მათი რეგისტრაცია და საარჩევნო ბიულეტენები.

მუხლი 34. დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელების წესი

დეპუტატობის კანდიდატებს ასახელებენ არჩევნების მონაწილე პოლიტიკური გაერთიანებები (მათი ბლოკები) და ამომრჩეველთა ჯგუფები. კანდიდატების დასახელება იწყება არჩევნებამდე 39 დღით ადრე და მთავრდება 30 დღით ადრე.

პოლიტიკურ გაერთიანებებს (ბლოკებს) უფლება აქვთ დაასახელონ თითო კანდიდატი რესპუბლიკის ყოველ საარჩევნო ოლქში.

პოლიტიკური გაერთიანების მიერ კანდიდატად შეიძლება დასახელებულ იქნეს მხოლოდ ის პირი, რომელიც ამ პოლიტიკური გაერთიანების წევრია ან უპარტიოა, ხოლო ბლოკის მიერ დასახელებული კანდიდატი — ამ ბლოკში შემავალი პოლიტიკური გაერთიანებების წევრი ან უპარტიოა.

პოლიტიკური გაერთიანებისაგან კანდიდატებს ასახელებენ მათი რესპუბლიკური ორგანოები, რომლებიც უფლებამოსილნი არიან, თუ მათში მონაწილეობს წევრთა (დელეგატთა) არანაკლებ ორი მესამედისა. დასახელების შესახებ დგება ოქმი, რომელშიც მითითებული უნდა იყოს კანდიდატის გვარი, სახელი, მამის სახელი, დაბადების თარიღი, პროფესია, თანამდებობა (საქმიანობა), სამუშაო და საცხოვრებელი ადგილი, საარჩევნო ოლქის ნომრის მითითებით. შესაბამის გრაფებში შეტანილი უნდა იყოს ყოველი ხელმომწერის გვარი, სახელი, მამის სახელი, პასპორტის სერია და ნომერი, დაბადების წელი, თარიღი, ბინის მისამართი, პირადი ხელმოწერა, ხელმოწერის თარიღი.

ყოველ ამომრჩეველს უფლება აქვს ხელი მოაწეროს მხოლოდ ერთი კანდიდატის დასახელებას. თუ ერთი და იგივე ამომრჩეველი ხელს მოაწერს ერთზე მეტი კანდიდატის დასახელებას, ბოლო ხელმოწერა ბათილად ჩაითვლება. ფურცელს ხელს უნდა აწერდნენ ამომრჩეველთა ჯგუფის წევრები.

ხელმოწერების შეგროვება არ შეიძლება:

1) ამომრჩეველთა ჯგუფის წევრთა სამუშაო საათების დროს;

2) საწარმოებში, დაწესებულებებსა და ორგანიზაციებში სამუშაო საათების დროს;

3) საზოგადოებრივ ტრანსპორტში.

ხელმოწერებისათვის გასამჯელოს შეთავაზება, მოთხოვნა ან მიცემა აკრძალულია.

საოლქო საარჩევნო კომისიას უფლება აქვს შეამოწმოს ხელმოწერების ნამდვილობა შერჩევით ან საჩივრის შემოსვლის შემთხვევაში. თუ შემოწმებისას ამომრჩეველთა 100 ხელმოწერიდან 5 ან მეტი პროცენტი აღმოჩნდება ყალბი, ან ალდატინებითი, კანდიდატის დასახელება ბათილდება.

მიღებული გადაწყვეტილება კანდიდატს ეცნობება არა უგვიანეს 2 დღისა.

კანდიდატის დასახელების შესახებ ოქმის ამონაწერი ორ ცალად საოლქო საარჩევნო კომისიას უნდა წარედგინოს დასახელების დღიდან 48 საათის განმავლობაში.

პოლიტიკური გაერთიანებები დასახელების დამოვარებიდან 5 დღის ვადაში ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას წარუდგენენ მათ მიერ დასახელებულ კანდიდატთა სიერთო სიას, მისი შემდგომი გამოქვეყნებისათვის.

ალტერნატიული წინადადება

დეპუტატობის კანდიდატებს ასახელებენ არჩევნების მონაწილე პოლიტიკური გაერთიანებები (მათი ბლოკები), საზოგადოებრივი ორგანიზაციები და ამომრჩეველთა ჯგუფები.

საზოგადოებრივი ორგანიზაციები დეპუტატობის კანდიდატებს ასახელებენ პოლიტიკური გაერთიანებებისათვის განსაზღვრული წესის მიხედვით.

მუხლი 35. დეპუტატობის კანდიდატთა რეგისტრაცია

კანდიდატებს რეგისტრაციაში ატარებენ შესაბამისი საოლქო საარჩევნო კომისიები. რეგისტრაცია იწყება არჩევნებამდე 27 დღით ადრე და მთავრდება არჩევნებამდე 25 დღით ადრე.

შესაბამისი საოლქო საარჩევნო კომისიები კანდიდატებს რეგისტრაციის შემდეგ გადასცემენ დეპუტატობის კანდიდატის მოწმობებს.

პოლიტიკური გაერთიანების მიერ დასახელებულ კანდიდატთა რეგისტრაციის შესახებ გადაწყვეტილება მიიღება, თუ არის შემდეგი საბუთები: პოლიტიკური გაერთიანების რესპუბლიკური ორგანოს სხდომის (კონფერენციის) ოქმის ამონაწერი და კანდიდატის განცხადება, რომ თანახმაა კენჭი იყაროს მოცემულ საარჩევნო ოლქში, დამოუკიდებელი კანდიდატისათვის კი — მისი თანხმობა კენჭისყრაზე მოცემულ საარჩევნო ოლქში, ამომრჩეველთა ჯგუფის განცხადება და მხარდამჭერთა სია.

ამ კანონის მე-11 მუხლში ჩამოთვლილი პირები კანდიდატებად მათი დასახელებისას თავიანთ განცხადებებში აღნიშნავენ, რომ აპირებენ გაათავისუფლონ დაკავებული თანამდებობანი მათი არჩევის შემთხვევაში, ან აცნობებენ, რომ ხსნიან თავიანთ კანდიდატურას. ამ კანონის მე-3 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად კანდიდატები დასახელებისას თავიანთ განცხადებებში აღნიშნავენ, თუ რომელი საბჭოს წევრობაზე იტყვიან უარს დეპუტატად არჩევის შემთხვევაში. რეგისტრაციისათვის აუცილებელი საბუთების წარმდგენ პირს საარჩევნო კომისიები აძლევენ ცნობას, რომელშიც მითითებული უნდა იყოს საბუთების მიღების თარიღი, ხოლო თუ წარდგენილი საბუთები არ აკმაყოფილებს ამ კანონის მოთხოვნებს, კომისია აძლევს 2 დღის ვადას ნაკლოვანებათა გამოსასწორებლად.

საოლქო საარჩევნო კომისია რეგისტრაციაში ატარებს ამ კანონის მოთხოვნათა დაცვით დასახელებულ კანდიდატებს. რეგისტრაციაზე უარის თქმა შეიძლება გასაჩივრდეს სამი დღის ვადაში ცენტრალურ საარჩევნო კომისიაში.

კანდიდატს შეუძლია რეგისტრაციაში გატარდეს და კენჭი იყაროს მხოლოდ ერთ საარჩევნო ოლქში.

კანდიდატთა რეგისტრაციის შესახებ საოლქო საარჩევნო კომისია ადგენს ოქმს, რომელიც კანდიდატთა განცხადებებთან ერთად წარედგინება ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას რეგისტრაციის დამთავრებიდან 48 საათის განმავლობაში.

რეგისტრაციის დამთავრებიდან 5 დღის ვადაში საოლქო საარჩევნო კომისიები ადგილობრივ პრესაში აქვეყნებენ ცნობას რეგისტრაციის შედეგების შესახებ.

ცენტრალური საარჩევნო კომისია კანდიდატთა რეგისტრაციის დამთავრებიდან 5 დღის ვადაში რესპუბლიკურ პრესაში აქვეყნებს პოლიტიკურ გაერთიანებათა კანდიდატების საერთო სიას საყოველთაო გაცნობისათვის.

მუხლი 36. დეპუტატობის კანდიდატად დასახელების შესახებ გადაწყვეტილების გაუქმება. კანდიდატის მიერ თავისი კანდიდატურის მოხსნა

პოლიტიკურ გაერთიანებას (ბლოკს) უფლება აქვს არჩევნებამდე არა უგვიანეს 2 დღისა გაუქმოს თავისი გადაწყვეტილება კანდიდატის დასახელების შესახებ. ამ საკითხზე გადაწყვეტილება მიიღება კანდიდატთა დასახელებისათვის გათვალისწინებული წესით და წარედგინება შესაბამის საოლქო საარჩევნო კომისიას.

დამოუკიდებელ კანდიდატს არჩევნებამდე ნებისმიერ დროს შეუძლია მოხსნას თავისი კანდიდატურა და ამის შესახებ განცხადებით მიმართოს შესაბამის საარჩევნო კომისიას.

ინფორმაციას ზემოთ აღნიშნულის შესახებ საოლქო საარჩევნო კომისია აქვეყნებს პრესაში.

მუხლი 37. საარჩევნო ბიულეტენი

საარჩევნო ბიულეტენში შეაქვთ კანდიდატთა გვარი, სახელი, მამის სახელი, დაბადების თარიღი, პროფესია, თანამდებობა (საქმიანობა), სამუშაო ადგილი, პარტიულობა, პოლიტიკური გაერთიანების (ბლოკის) სახელწოდება, რომელმაც დასახელა კანდიდატი (თუ კანდიდატი ამომრჩევლთა ჯგუფის განცხადების საფუძველზეა წარდგენილი, უნდა დაიწეროს „დამოუკიდებელი"), იმ თანამდებობათა, რომლითაც მოხდა მათი წარდგენა შესაბამისი საარჩევნო კომისიებისათვის.

საარჩევნო ბიულეტენებს ბეჭდავენ საოლქო საარჩევნო კომისიები ქართულ ენაზე და, საჭიროების შემთხვევაში, საარჩევნო ოლქის მოსახლეობისათვის გასაგებ ენაზეც.

საარჩევნო ბიულეტენები ზუსტ აღრიცხვას ექვემდებარება. საოლქო საარჩევნო კომისიები უზრუნველყოფენ საუბნო საარჩევნო კომისიებისათვის ბიულეტენების გადაცემას არჩევნებამდე არა უგვიანეს 5-დღისა. ყოველ საარჩევნო კომისიას უნდა გადაეცეს ამომრჩეველთა რაოდენობაზე დაახლოებით 10 პროცენტით მეტი ბიულეტენი. ბიულეტენების მიღებას კომისიის თავმჯდომარე, მისი მოადგილე ან მდივანი ხელმოწერით დასტურებს.

VI. დეპუტატობის კანდიდატის საქმიანობის გარანტიები

მუხლი 38. დეპუტატობის კანდიდატის უფლება გამოვიდეს კრებებზე, ისარგებლოს მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებით, მიიღოს ინფორმაცია

კანდიდატები თანასწორი უფლებით მონაწილეობენ წინასაარჩევნო კამპანიაში მათი დასახელების მომენტიდან.

კანდიდატებს უფლება აქვთ გამოვიდნენ კრებებზე, თათბირებზე, სხდომებზე, მიტინგებზე, პრესით, ტელევიზიითა და რადიოთი.

სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოები, საწარმოთა, დაწესებულება-ორგანიზაციათა წელმძღვანელები, მოსახლეობის საზოგადოებრივი თვითმოქმედების ორგანოები, საარჩევნო კომისიები მოვალენი არიან ხელი შეუწყონ კანდიდატს ამომრჩევლებთან შეხვედრების ორგანიზაციაში, საჭირო საცნობარო და საინფორმაციო მასალების მიღებაში.

მუხლი 39. დეპუტატობის კანდიდატის წინასაარჩევნო პროგრამა

დეპუტატობის დამოუკიდებელ კანდიდატს უფლება აქვს საჯაროდ გამოვიდეს თავისი მომავალი საქმიანობის პროგრამით, ხოლო პოლიტიკური გაერთიანების (ბლოკის) მიერ დასახელებულ კანდიდატს — ამ გაერთიანების (ბლოკის) მომავალი საქმიანობის პროგრამით. დამოუკიდებელი კანდიდატის ან პოლიტიკური გაერთიანების (ბლოკის) პროგრამა არ უნდა შეეცავდეს ომის პროპაგანდას, რესპუბლიკის კონსტიტუციური წყობილების ძალადური შეცვლის, მისი ტერიტორიული მთლიანობის დარღვევის, რელიგიური და ეროვნული შუღლის გაღვივების მოწოდებას და არ უნდა ეწინააღმდეგებოდეს საერთაშორისო სამართლის საყოველთაოდ აღიარებული ნორმების მოთხოვნებს.

საოლქო საარჩევნო კომისიები უზრუნველყოფენ კანდიდატების წინასაარჩევნო პროგრამების გამოქვეყნებას ადგილობრივ პრესაში მათი რეგისტრაციაში გატარებიდან 10 დღის განმავლობაში.

მუხლი 40. დეპუტატობის კანდიდატების ნდობით აღჭურვილი პირნი

კანდიდატებს უფლება აქვთ იყოლონ ათამდე ნდობით აღჭურვილი პირი, რომლებიც წარმართავენ კანდიდატის წინასაარჩევნო კამპანიას, გასწევენ აგიტაციას მის სასარგებლოდ, წარმოადგენენ მათ ინტერესებს სახელმწიფო და საზოგადოებრივ ორგანოებთან, ამომრჩეველებთან ურთიერთობაში, აგრეთვე საარჩევნო კომისიებში.

კანდიდატები რეგისტრაციის შემდეგ ირჩევენ ნდობით აღჭურვილ პირებს და აცნობებენ მათ შესახებ საოლქო საარჩევნო კომისიას. საოლქო საარჩევნო კომისია ნდობით აღჭურვილ პირებს დაუყოვნებლივ ატარებს რეგისტრაციაში და აძლევს მოწმობებს. კანდიდატებს არჩევნებამდე ნებისმიერ დროს შეუძლიათ შეწყვიტონ თავიანთი ნდობით აღჭურვილი პირის უფლებამოსილება და შეცვალონ იგი, რის შესახებაც აცნობებენ საოლქო საარჩევნო კომისიას.

ნდობით აღჭურვილმა პირებმა არჩევნებამდე ნებისმიერ დროს შეიძლება მოიხსნან უფლებამოსილება.

ნდობით აღჭურვილი პირები კანდიდატების თხოვნით გათავისუფლდებიან წინასაარჩევნო კამპანიის ვადით საწარმოო და სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისაგან. ამასთან, ყოველ საარჩევნო ოლქში თითო ნდობით აღჭურვილ პირს შეუნარჩუნდება საშვალო ხელფასი არჩევნების ჩასატარებლად გამოყოფილი სახსრების ხარჯზე. ხელფასი მას მიეცემა სამუშაო ადგილზე, რაც ფორმდება საწარმოს, დაწესებულების, ორგანიზაციის ხელმძღვანელის სათანადო ბრძანებით. წინასაარჩევნო კამპანიის დამთავრების შემდეგ სათანადო ანგარიში გასანაღდებლად წარედგინება შესაბამის საოლქო საარჩევნო კომისიას.

ნდობით აღჭურვილი პირი არ შეიძლება შედიოდეს ცენტრალურ საარჩევნო და შესაბამისი ოლქის საარჩევნო კომისიებში.

მუხლი 41. წინასაარჩევნო აგიტაცია

საქართველოს სსრ მოქალაქეებს, პოლიტიკურ გაერთიანებებს, საზოგადოებრივ ორგანიზაციებს, შრომით კოლექტივებს, საშუალო სპეციალურ და უმაღლეს სასწავლებელთა კოლექტივებს, ამომრჩეველთა ჯგუფებს, ნდობით აღჭურვილ პირებს გარანტირებული აქვთ შესაძლებლობა თავისუფლად და ყოველმხრივ განიხილონ არჩევნების მოსწავლე პოლიტიკური გაერთიანებების და დამოუკიდებელი კანდიდატების საარჩევნო პროგრამები, მათი პოლიტიკური, საქმიანი და პირადი თვისებები, აგრეთვე აქვთ უფლება გასწიონ აგიტაცია კანდიდატების მხარდასაჭერად ან საწინააღმდეგოდ კრებებზე, მიტინგებზე, პრესაში, ტელევიზიით, რადიოთი.

პოლიტიკურ გაერთიანებებს და ამომრჩეველთა ჯგუფებს, რომლებმაც კანდიდატები დასახელეს, ნდობით აღჭურვილ პირებს საარჩევნო კომისიები უთმობენ შენობებს კრებებისა და მიტინგების ჩასატარებლად.

კანდიდატები აწყობენ შეხვედრებს ამომრჩეველებთან კრებებზე ან ამომრჩეველთათვის სხვა მოსახერხებელი ფორმით.

საარჩევნო კომისია შესაბამის სახელმწიფო დაწესებულებებთან ერთად უზრუნველყოფენ კანდიდატებს საარჩევნო პროგრამებისა და ბიოგრაფიული მონაცემების შემცველი საარჩევნო პლაკატების დაბეჭდვას არჩევნებამდე არა უგვიანეს 15 დღისა, ცენტრალური საარჩევნო კომისიის მიერ დადგენილი წესით.

კანდიდატების რეგისტრაციის შემდეგ პოლიტიკურ გაერთიანებებს, ამომრჩეველთა ჯგუფებს და კანდიდატებს უფლება აქვთ დაამზადონ საარჩევნო წარწერები, ფურცლები, ფოტომასალა და პლაკატები.

სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოს აღმასრულებელ კომიტეტს თავისი დადგენილებით შეუძლია აკრძალოს პლაკატების მოთავსება საზოგადოებრივ შენობათა ან ტერიტორიათა გარკვეულ ნაწილებში არქიტექტურის ძეგლების, გარემოს, ქალაქის (სოფლის) იერსახის დაცვის თვალსაზრისით.

პლაკატები ისე უნდა მოთავსდეს, რომ მათი აღების შემთხვევაში არ დაზიანდეს შენობები ან ტერიტორია. შინაგან საქმეთა სამინისტროს ორგანოები ვალდებულნი არიან აღიღონ პლაკატები, რომლებმაც შეიძლება საფრთხე შეუქმნან მოქალაქეთა სიცოცხლეს, ჯანმრთელობას ან ტრანსპორტის მოძრაობას.

საარჩევნო-საგიტაციო მასალები არ უნდა შეიცავდნენ ომის პროპაგანდას, რესპუბლიკის კონსტიტუციური წყობილების ძალადური შეცვლის, მისი ტერიტორიული მთლიანობის დარღვევის, რელიგიური და ეროვნული შუღლის გაღვივების მოწოდებას და ან უნდა ეწინააღმდეგებოდნენ საერთაშორისო სამართლის საყოველთაოდ აღიარებული ნორმების მოთხოვნებს, პიროვნების პატივისა და ღირსების შემლახველ მონაცემებს, აგრეთვე მათი სახელის გამტეხ ინფორმაციას.

აგიტაცია არჩევნების დღეს არ დაიშვება.

მუხლი 42. დეპუტატობის კანდიდატის ხელშეუხებლობა

დეპუტატობის კანდიდატი არ შეიძლება მისცეს სისხლის სამართლის პასუხისგებაში, დააპატიმრონ ან დაკისრონ ადმინისტრაციული სახდელი სასამართლო წესით, თუ არ იქნა ცენტრალური საარჩევნო კომისიის თანხმობა.

მუხლი 43. საარჩევნო კამპანიაში მონაწილეობისათვის დეპუტატობის კანდიდატთა გათავისუფლება საწარმოო თუ სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისაგან

კანდიდატები რეგისტრაციაში გატარების შემდეგ თავისუფლდებიან საწარმოო თუ სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისაგან წინასაარჩევნო კამპანიის ვადით ან ამომრჩეველებთან შეხვედრების მოწყობის, კრებებზე, მიტინგებზე, რადიოთი და ტელევიზიით გამოსვლების დროისათვის თავისი სურვილისამებრ. ამასთან, მათ ენახებათ საშუალო ხელფასი არჩევნების ჩასატარებლად გამოყოფილი სახსრების ხარჯზე.

კანდიდატი თავისუფლდება საკუთარი განცხადების საფუძველზე და ხელფასი მიეცემა სამუშაო ადგილზე, რაც ფორმდება საწარმოს, დაწესებულების, ორგანიზაციის ხელმძღვანელის სათანადო ბრძანებით. წინასაარჩევნო კამპანიის დამთავრების შემდეგ სათანადო ანგარიში გასანაღდებლად წარედგინება შესაბამის საარჩევნო კომისიებს.

კანდიდატი, რომელიც ამ მუხლის მეორე ნაწილის საფუძველზე ან ინიციატივით, ან ადგილსამყოფლის შეცვლის გამო, ან ავადმყოფობის გამო ვერ ასრულებს ოფიციალურ მოვალეობას, ინიშნება ხელახალი არჩევნები.

VII. ხმის მიცემისა და არჩევნების შედეგების შეჯამების წესი

მუხლი 45. ხმის მიცემის დრო და ადგილი

საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების დროს ხმის მიცემა ეწყობა არჩევნების დღეს 7 საათიდან 20 საათამდე. საუბნო საარჩევნო კომისია ხმის მიცემის დროსა და ადგილს აცნობებს ამომრჩეველს არჩევნებამდე არა უგვიანეს ათი დღისა.

ხმის მიცემის დროს დაუშვებელია ხმის მისაცემი შენობის ჩაკეტვა და ხმის მიცემის შეწყვეტა.

საავადმყოფოებსა და სხვა სტაციონარულ სამკურნალო დაწესებულებებში, არჩევნების დღეს ნაოსნობაში მყოფ გემებზე, ძნელად მისადგომ ადგილებში შექმნილ საარჩევნო უბნებში საუბნო საარჩევნო კომისიას შეუძლია ხმის მიცემა დამოავრებულად გამოაცხადოს ნებისმიერ დროს, თუ ხმა მისცა საში შეტანილმა ყველა ამომრჩეველმა.

მუხლი 46. ხმის მიცემის მოწყობა

ხმის მიცემა ეწყობა სპეციალურად გამოყოფილ შენობებში, რომლებშიც ფარული კენჭისყრისათვის მოწყობილი უნდა იყოს საკმაო რაოდენობის კაბინები ან ოთახები, განსაზღვროს საარჩევნო ბიულეტენების გაცემის ადგილები და დაიდგას საარჩევნო ყუთები. საარჩევნო ყუთები ისეთნაირად იდგმება, რომ ხმის მიმცემნი მათთან მისვლისას აუცილებლად გადიოდნენ ფარული კენჭისყრის კაბინებს ან ოთახებს, ხმის მისცემ შენობებსა და ოთახებში გამოკრული უნდა იყოს კანდიდატების სიები დამსახელებელი პოლიტიკური გაერთიანებების (ბლოკების) თუ ამომრჩეველთა ჯგუფის მითითებით.

დაუშვებელია ხმის მიცემის მოწყობა მხოლოდ ერთი პოლიტიკური გაერთიანების სარგებლობაში არსებულ შენობებში.

პასუხისმგებლობა ხმის მიცემის ორგანიზაციისათვის, ამომრჩეველთა ნების გამოვლინების საიდუმლოების უზრუნველყოფისათვის, შენობის მოწყობისა და იქ საჭირო წესრიგის დაცვისათვის ეკისრება საუბნო კომისიას.

არჩევნების დღეს ხმის მიცემის დაწყების წინ საარჩევნო ყუთებს ამოწმებს, პლომბავს ან ლუქავს შესაბამისი საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე კომისიის ყველა წევრის თანდასწრებით.

საარჩევნო ყუთების დალუქვის ან დაპლომბვის შემდეგ დგება საკონტროლო ბარათები, რომლებსაც ხელს აწერენ კომისიის თავმჯდომარე და მდივანი, აგრეთვე ხმის მისაცემ შენობაში მყოფი პოლიტიკური გაერთიანებების, კანდიდატების წარმომადგენლები და ნდობით აღჭურვილი პირნი, საკონტროლო ბარათებს ხმის მიცემის დაწყებამდე უვნებენ საარჩევნო ყუთებში. მასზე უნდა აღინიშნოს ყუთში ფურცლის ჩაშვების დრო.

თითოეული ამომრჩეველი ხმას აძლევს პირადად, სხვა პირის მაგივრად ხმის მიცემა დაუშვებელია. საარჩევნო ბიულეტენებს იძლევა საუბნო საარჩევნო კომისია ამომრჩეველთა სიის ან ხმის მიცემის უფლების მოწმობის საფუძველზე პასპორტის ან პირადობის დამადასტურებელი სხვა საბუთის და ამომრჩეველთა ბარათის წარდგენისას. საარჩევნო ბიულეტენის მიღებას ამომრჩეველი ადასტურებს ამომრჩეველთა სიაში ხელმოწერით. ხმის მიცემის უფლების მოწმობები ერთვის ამომრჩეველთა დამატებით სიას.

მოქალაქენი, რომლებიც შემთხვევით ვერ მოხვდნენ ამომრჩეველთა სიაში პირადობისა და საცხოვრებელი ადგილის დამადასტურებელი საბუთის საფუძველზე, შეაქვთ ამომრჩეველთა დამატებით სიაში.

იმ შემთხვევაში, როცა ცალკეულ ამომრჩეველს ჯანმრთელობის ან სხვა მიზეზის გამო არ შეუძლიათ ხმის მისაცემ შენობაში მისვლა, საუბნო საარჩევნო კომისია მათი თხოვნით ავალებს კომისიის ცალკეულ წევრებს მიაწყონ ხმის მიცემა ამ ამომრჩეველთა ყოფნის ადგილას ამომრჩეველთა სიის დანართის საფუძველზე, რის შესახებაც ამომრჩეველთა სიაში კეთდება სათანადო აღნიშვნა. ამ შემთხვევაში ხმის მიცემის მოწყობაში მონაწილეობს კომისიის სულ ცოტა ორი წევრი. ხმის მიცემის ამგვარად ჩატარებისათვის გამოიყენება ერთი გადასატანი საარჩევნო ყუთი.

მუხლი 47. ხმის მიცემის ჩატარება

საარჩევნო ბიულეტენებს ხმის მიმცემი ავსებს ფარული კენჭისყრის კაბინაში ან ოთახში, ბიულეტენის შევსებისას აკრძალულია ვინმეს დასწრება, გარდა ხმის მიმცემისა. ამომრჩეველს, რომელსაც არ შეუძლია დამოუკიდებლად შეავსოს ბიულეტენი, უფლება აქვს კაბინაში ან ოთახში თავისი შეხედულებისამებრ მიიწვიოს სხვა პირი საარჩევნო კომისიის წევრების, კანდიდატის ნდობით აღჭურვილი პირის და წარმომადგენლის გარდა.

ხმის მიცემის დროს ამომრჩეველი ბიულეტენში ამოშლის იმ კანდიდატების გვარებს, რომელთა წინააღმდეგ აძლევს ხმას და ტოვებს მხოლოდ ერთ კანდიდატს, შეავსებულ ბიულეტენს ხმის მიმცემი ჩაუშვებს საარჩევნო ყუთში.

ხმის მიცემა წყდება 20 საათზე.

მუხლი 48. ხმების დათვლა საარჩევნო უბანში

კომისიის თავმჯდომარის მიერ ხმის მიცემის დამთავრებულად გამოცხადების შემდეგ აუცილებელია:

1) გამოუყენებელი საარჩევნო ბიულეტენების დათვლა და პაკეტად შეკვრა. პაკეტს ზედ უნდა დაეწეროს საარჩევნო უბნის სახელი და ნომერი, გამოუყენებელი ბიულეტენების რაოდენობა, მას ხელს უნდა აწერდნენ კომისიის თავმჯდომარე, მოადგილე, მდივანი, და უნდა დაესვას კომისიის ბეჭედი;

2) ამომრჩეველთა ძირითადი და დამატებითი სიების მიხედვით საარჩევნო უბანში ამომრჩეველთა საერთო რაოდენობისა და არჩევნების მონაწილეთა ანუ იმ ამომრჩეველთა რაოდენობის დადგენა, რომლებმაც მიიღეს ბიულეტენები;

3) საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარის მიერ კომისიის წევრების თანდასწრებით საარჩევნო ყუთებზე ბეჭდის მთლიანობის შემოწმება. ამის შემდეგ თავმჯდომარე ხსნის ყუთებს და ამოწმებს მათში საკონტროლო ფურცლის არსებობას;

4) კომისიამ ცალ-ცალკე დაითვალოს ყუთებში არსებული ბიულეტენების ანუ ხმის მიცემის მონაწილეთა რაოდენობა და ბათილად ცნობილი ბიულეტენების რაოდენობა (ბათილად ცნობენ დაუდგენელი ნიმუშის ბიულეტენებსა და ბიულეტენებს რომელთა მიხედვითაც შეუძლებელია დადგინდეს, თუ ვის მისცა ხმა ამომრჩეველმა. ყველა სხვა შემთხვევაში ბიულეტენი ნამდვილად ითვლება). ბათილად ცნობილი ბიულეტენები ჩაიწყოს ცალ-ცალკე კონვერტებში და დაიბეჭდოს. კონვერტებს უნდა დაეწეროს საარჩევნო უბნის სახელი და ნომერი, მასში ჩადებული ბიულეტენების რაოდენობა;

5) კომისიამ ცალ-ცალკე დაითვალოს ყოველი კანდიდატისათვის მიცემული ხმების რაოდენობა. ამის შემდეგ ბიულეტენები ისე უნდა ჩაიწყოს, როგორც მე-4 პუნქტშია მითითებული;

6) საუბნო საარჩევნო კომისიამ თავის სხდომაზე განიხილოს ხმების დათვლის შედეგები და შეიტანოს ოქმში. ოქმს ხელს აწერენ კომისიის თავმჯდომარე, მისი მოადგილე, მდივანი, და წევრები. ოქმში მითითებული უნდა იყოს იმ უბნების დასახელება და ნომრები, რომლებშიც არჩევნები ბათილად იქნა ცნობილი, და ამომრჩეველთა რაოდენობა მათში, ოლქში ამომრჩეველთა საერთო რაოდენობა, არჩევნების მონაწილეთა და ხმის მიცემის მონაწილეთა რაოდენობა, თითოეული კანდიდატისათვის მიცემული ხმათა რაოდენობა, ბათილად ცნობილ ბიულეტენთა რაოდენობა, იმ ოლქებისა და უბნების დასახელება და ნომერი, რომლებშიც არჩევნები ბათილად იქნა ცნობილი და ამომრჩეველთა რაოდენობა მათში, არჩეულ დეპუტატთა სია, რომელშიც უნდა აღინიშნოს დეპუტატის გვარი, სახელი, მამის სახელი, პარტიულობა, დაბადების თარიღი, პროფესია, თანამდებობა (საქმიანობა), სამუშაო ადგილი.

მუხლი 54. დეპუტატის მოწმობა და საბჭერდი ნიშანი

საოლქო საარჩევნო კომისიები ცენტრალური საარჩევნო კომისიის მიერ რეგისტრაციაში გატარებულ დეპუტატთა სიის პრესაში გამოქვეყნების შემდეგ ყოველ არჩეულს აძლევენ მოწმობას უზენაეს საბჭოში არჩევის შესახებ.

დეპუტატთა უფლებამოსილების დამტკიცების შემდეგ მათ ზემოაღნიშნულ მოწმობას უცვლიან დეპუტატის მოწმობით. მას ეძლევა აგრეთვე სამკერდე ნიშანი „საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭო".

მუხლი 55. გამოკლებულ დეპუტატთა ნაცვლად არჩევნების მოწყობა

იმ შემთხვევაში, თუ ბათილად იქნა ცნობილი ცალკეულ დეპუტატთა უფლებამოსილება, აგრეთვე მათი გადადგომის, გაწვევის ან სხვა მიზეზების გამო უფლებამოსილების ვადამდე შეწყვეტის შემთხვევაში, შესაბამის საარჩევნო ოლქებში დეპუტატის გამ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

პროექტი

საქართველოს სსრ კანონი

საქართველოს უზენაესი საბჭოს არჩევნების შესახებ

I. ზოგადი დებულებები

მუხლი 1. არჩევნების ნაფუძვლები

საქართველოს სახელმწიფო ხელისუფლების უმაღლესი ორგანოს — უზენაესი საბჭოს არჩევნები ეწყობა საყოველთაო, თანასწორი და პირდაპირი საარჩევნო უფლების საფუძველზე ფარული კენჭისყრით.

უზენაეს საბჭოში აირჩევა 201 დეპუტატი ხუთი წლის ვადით. მათგან 101 აირჩევა ერთმანდატიან საარჩევნო ოლქებში, ხოლო 100 — პროპორციული წარმომადგენლობის საფუძველზე სრულიად საქართველოს პარტიული სიების მიხედვით.

საქართველოს უზენაესი საბჭოს ყველა წევრს თანაბარი უფლებები და მოვალეობები აქვს.

მუხლი 2. საყოველთაო საარჩევნო უფლება

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნები საყოველთაოა: არჩევის უფლება აქვს საქართველოში ბოლო 5 წლის განმავლობაში მუდმივად მცხოვრებ საქართველოს მოქალაქეს, რომელსაც არჩევნების დღისთვის 18 წელი შეუსრულდა, ხოლო არჩეული შეიძლება იყოს საქართველოში ბოლო 10 წლის განმავლობაში მუდმივად მცხოვრები საქართველოს მოქალაქე, რომელსაც არჩევნების დღისთვის 23 წელი შეუსრულდა და ფლობს საქართველოს სახელმწიფო ენას, წარმოშობის, სოციალური და ქონებრივი მდგომარეობის, რასობრივი და ეროვნული კუთვნილების, სქესის, განათლების, პოლიტიკური შეხედულებების, სარწმუნოების, საქმიანობის სახეობისა და ხასიათის მიუხედავად.

ის პირნი, რომლებიც მსახურობენ ისეთ სამხედრო ან გასამხედროებულ შენაერთებში, რომლებიც არ ექვემდებარებიან საქართველოს სახელმწიფო ხელისუფლების იურისდიქციას, არ მონაწილეობენ საქართველოს უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნებში.

საქართველოს უზენაესი საბჭოს წევრი იმავდროულად არ შეიძლება იყოს სახელმწიფო ხელისუფლების სხვა არჩევითი ორგანოს წევრი.

არჩევნებში არ მონაწილეობენ ფსიქიკურად დაავადებული მოქალაქენი, რომლებიც სასამართლომ ქმედუუნაროდ ცნო, აგრეთვე ის პირები, რომლებიც სასამართლოს განაჩენით თავისუფლების აღკვეთის ადგილას იმყოფებიან.

მუხლი 3. თანასწორი საარჩევნო უფლება

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნები თანასწორია: ყოველ ამომრჩეველს ერთი ხმა აქვს; საქართველოს მოქალაქენი არჩევნებში თანასწორ საფუძველზე მონაწილეობენ.

მუხლი 4. პირდაპირი საარჩევნო უფლება

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნები პირდაპირია: უზენაეს საბჭოში დეპუტატებს ამომრჩევლები უშუალოდ ირჩევენ.

მუხლი 5. ფარული კენჭისყრა

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნები ფარული კენჭისყრით ტარდება: კონტროლი ამომრჩეველთა ნების გამოვლინებისადმი დაუშვებელია.

მუხლი 6. არჩევნების ჩატარება საარჩევნო კომისიების მიერ

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების ჩატარებას უზრუნველყოფენ საარჩევნო კომისიები, რომლებიც იქმნება საქართველოს პოლიტიკური პარტიების, საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და მოძრაობების, შრომითი კოლექტივების, საშუალო-სპეციალურ და უმაღლეს სასწავლებელთა კოლექტივების, ამომრჩეველთა ჯგუფების წარმომადგენლებისაგან.

მუხლი 7. მოქალაქეთა, მათ გაერთიანებათა, შრომითი კოლექტივთა, საშუალო-სპეციალურ და უმაღლეს სასწავლებელთა კოლექტივების მონაწილეობა არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებაში

საქართველოს მოქალაქენი საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებაში მონაწილეობენ როგორც პოლიტიკური პარტიების, საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და მოძრაობების, შრომითი კოლექტივების, საშუალო-სპეციალურ და უმაღლეს სასწავლებელთა კოლექტივები მონაწილეობენ საქართველოს უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებაში როგორც საარჩევნო კომისიებში თავიანთი წარმომადგენლების მეშვეობით, ისე უშუალოდაც.

მუხლი 8. საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელების უფლება

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელების უფლება აქვთ საქართველოს პოლიტიკურ პარტიებს (პოლიტიკურ ორგანიზაციებს, მოძრაობებს, კავშირებს და ა. შ. — ტექსტში შემდგომ „პარტიებს"), რომელთა მოქმედებაც ვრცელდება საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე, მათ გაერთიანებებს — საარჩევნო ბლოკებს და ამომრჩეველთა ჯგუფებს განცხადების წარდგენის გზით.

პარტია წარმოადგენს ყაერთო მსოფლმხედველობრივ და ორგანიზაციულ საფუძველზე მოქალაქეთა ნებაყოფლობით გაერთიანებას, რომელიც ხელს უწყობს ხალხის პოლიტიკური ნების ჩამოყალიბებას, სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოებში არჩეული თავისი წარმომადგენლების მეშვეობით და სხვა დემოკრატიული ფორმებით მონაწილეობს რესპუბლიკის ეროვნული პოლიტიკის შემუშავებაში, სახელმწიფო და საზოგადოებრივ საქმეთა მართვაში.

პარტიებმა პატივი უნდა სცენ საქართველოს ეროვნული და სახელმწიფო სუვერენიტეტის, დემოკრატიის პრინციპებს, ეროვნული თანხმობის იდეას.

ყველა პარტია თავისი პროგრამითა და წესდებით დადგენილებულ ფუნქციათა შესრულებისას მოქმედებს საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ უფლებამოსილებათა ფარგლებში.

აკრძალულია ისეთი პარტიების შექმნა და საქმიანობა, რომელთა მიზანია საქართველოს კონსტიტუციური წყობილების ძალადური შეცვლა, მისი ტერიტორიული მთლიანობის დარღვევა, ეროვნული და რელიგიური შუღლის გაღვივება. აკრძალულია აგრეთვე ისეთი პარტიების საქმიანობა, რომლებიც ეწევიან ომის პროპაგანდას, ხელყოფენ საერთაშორისო სამართლის საყოველთაოდ აღიარებული ნორმების მოთხოვნებს.

საქართველოს ტერიტორიაზე არ შეიძლება შეიქმნას და მოქმედებდეს ისეთი პარტიები, რომლებიც რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ არსებული პოლიტიკური პარტიების სტრუქტურულ ერთეულს წარმოადგენენ.

მუხლი 9. საქართველოს უზენაესი საბჭოს წევრის სტატუსის შეუთავსებლობა თანამდებობრივ მდგომარეობასთან

ის პირნი, რომლებიც შედიან საქართველოს მინისტრთა საბჭოს, აგრეთვე აფხაზეთისა და აჭარის მინისტრთა საბჭოების შემადგენლობაში, გარდა მათი თავმჯდომარეებისა, მათი მოადგილეები, საქართველოს, აგრეთვე აფხაზეთისა და აჭარის მმართველობის სხვა რესპუბლიკურ ორგანოთა ხელმძღვანელები და მათი მოადგილეები, პირნი, რომლებიც შედიან ადგილობრივი საბჭოების აღმასრულებელი კომიტეტების შემადგენლობაში, ადგილობრივი საბჭოების აღმასრულებელი კომიტეტების უწყებათა, განყოფილებათა და სამმართველოთა ხელმძღვანელები და მათი მოადგილეები, სამეუონეო დარგის სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ხელმძღვანელები, მათი მოადგილეები და მათთან გათანაბრებული პირები, მართლმსაჯულების ორგანოებში არჩეული პირები, საქართველოს, აგრეთვე აფხაზეთისა და აჭარის მთავარი სახელმწიფო არბიტრები და სახელმწიფო არბიტრები, საქართველოს პროკურორი, მისი ქვედგომი პროკურორები და მათი მოადგილეები, საქართველოს კონსტიტუციური ზედამხედველობის კომიტეტის თავმჯდომარე და წევრები არ შეიძლება იმავე დროს იყვნენ საქართველოს უზენაესი საბჭოს წევრები.

მუხლი 10. არჩევნების მატერიალური უზრუნველყოფა, არჩევნებთან დაკავშირებული ხარჯები, საარჩევნო ფონდი

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს სახელმწიფო ვალიებს. ამ ხარჯების სავარაუდო ოდენობას განსაზღვრავს საქართველოს უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი. ხარჯების ფაქტობრივ ოდენობას ადგენს საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების ცენტრალური საარჩევნო კომისია. არჩევნების დამთავრების შემდეგ მას ამტკიცებს ახლად არჩეული უზენაესი საბჭო.

ამასთან ერთად, არჩევნებში დამოუკიდებლად მონაწილე პარტიებს, საარჩევნო ბლოკებსა და დამოუკიდებელ კანდიდატებს შეუძლიათ შექმნან საარჩევნო ფონდები, რისთვისაც მათ უფლება აქვთ, გამოიყენონ თავიანი სახსრები, საქართველოს მოქალაქეთა, შრომითი კოლექტივების და საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და მოძრაობების შეწირულობანი. აღნიშნული მიზნით თავისი სახსრების გამოყენების თაობაზე შრომითი კოლექტივები, საზოგადოებრივი ორგანიზაციები და მოძრაობები იღებენ გადაწყვეტილებას.

საარჩევნო ფონდის ოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს თითოეული პარტიისთვის, საარჩევნო ბლოკისთვის, დამოუკიდებელი კანდიდატისთვის ცენტრალური საარჩევნო კომისიის მიერ გამოყოფილი თანხის გათთხეცებულ ოდენობას. საარჩევნო ფონდს განაგებს მისი განმგებელი, რომელსაც ნიშნავს არჩევნებში დამოუკიდებლად მონაწილე პარტიის ხელმძღვანელი პირი, საარჩევნო ბლოკში შემავალი პარტიების ხელმძღვანელი პირები, დეპუტატობის დამოუკიდებელი კანდიდატ და რომელსაც მისი დამნიშვნელის განცხადების საფუძველზე საქართველოს შემნახველი ბანკი უხსნის ანგარიშს წარწერით „საარჩევნო ფონდი".

არჩევნებთან დაკავშირებული ხარჯების განაწილებისა და გამოყენების წესს ადგენს ცენტრალური საარჩევნო კომისია არჩევნებამდე არა უგვიანეს 2 თვისა.

არჩევნების დამთავრების შემდეგ, თუ პარტიულმა სიამ მოაგროვა ხმის მიცემის მონაწილეთა ხმების არანაკლებ 3 პროცენტისა, პარტიის საარჩევნო ფონდის ნაშთი ჩაირიცხება პარტიის ანგარიშზე, საარჩევნო ბლოკისა — თანაბრად მასში შემავალი პარტიების ანგარიშებზე, წინააღმდეგ შემთხვევაში თანხა ჩაირიცხება სახელმწიფო ბიუჯეტში, ხოლო დამოუკიდებელი კანდიდატისა — მისი განკარგულებით საქართველოს რომელიმე საქველმოქმედო საზოგადოების ანგარიშზე.

არჩევნების შედეგების გამოქვეყნების შემდეგ, არა უგვიანეს ერთი თვისა, ცენტრალური საარჩევნო კომისია და არჩევნებში მონაწილე პარტიები, საარჩევნო ბლოკები და დამოუკიდებელი კანდიდატები, სახელმწიფო ბიუჯეტი და უზენაესი საბჭოს წევრებად არჩეული დამოუკიდებელი კანდიდატები საჯაროდ აქვეყნებენ არჩევნებისთვის გამოყენებული სახსრების ანგარიშს ცენტრალური საარჩევნო კომისიის მიერ დადგენილი ფორმით.

არჩევნებში დამოუკიდებლად მონაწილე პარტიების, საარჩევნო ბლოკებისა და დამოუკიდებელი კანდიდატების მიერ საარჩევნო ფონდების გამოყენების მართლზომიერებას აკონტროლებენ ცენტრალური და საოლქო საარჩევნო კომისიები, ხოლო საარჩევნო კომისიების მიერ არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებასთან დაკავშირებული ხარჯებისას — საქართველოს უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი.

საწარმოები, დაწესებულებები, ორგანიზაციები, სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოები საარჩევნო კომისიების განკარგულებაში უფასოდ გადასცემენ არჩევნების მომზადებისა და ჩატარებისათვის საჭირო შენობებსა და მოწყობილობას.

მასობრივი ინფორმაციის სახელმწიფო ორგანოები უფასოდ აქვეყნებენ საარჩევნო კომისიების მიერ წარდგენილ მასალებს, არჩევნებში მონაწილე პარტიების, საარჩევნო ბლოკებისა და დამოუკიდებელი კანდიდატების წინასაარჩევნო პროგრამებსა და სხვა მასალებს ამ კანონით დადგენილ ფარგლებში.

მუხლი 11. საჯაროობა არჩევნების მომზადებისა და ჩატარების დროს

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებასა აზორციელებენ საარჩევნო კომისიები ღიად და საჯაროდ. საარჩევნო კომისიები მოქალაქეებს აცნობენ თავიანთ მუშაობას, საარჩევნო ოლქებისა და უბნების შექმნას, საარჩევნო კომისიების შემადგენლობას, ადგილსამყოფელს, მუშაობის დროს, ამომრჩეველთა სიებს, არჩევნებში მონაწილე პარტიებისა და საარჩევნო ბლოკების ნუსხას, მათ მიერ პერსონალურად წარდგენილ დეპუტატობის კანდიდატთა სიებს, მათ საარჩევნო პროგრამებს, აწვდიან ცნობებს დეპუტატობის კანდიდატთა შესახებ, კენჭისყრისა და არჩევნების შედეგებს.

საარჩევნო კომისიების სხდომებზე და ხმის მისაცემ შენობებში დასწრების უფლება აქვთ პარტიების, საარჩევნო ბლოკებისა და დეპუტატობის კანდიდატების ნდობით აღჭურვილ პირებს, საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და მოძრაობების თითო წარმომადგენელს, პრესის, ტელევიზიისა და რადიოს წარმომადგენლებს, დამკვირვებლებს სხვა სახელმწიფოებიდან და საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან, ხოლო არჩევნების დღეს ხმის მისაცემ შენობებში, საარჩევნო უყთების დალუქვიდან არჩევნების შედეგების შეჯამების დამთავრებამდე, — დეპუტატობის დამოუკიდებელი კანდიდატების, პერსონალურად წარდგენილი დეპუტატობის კანდიდატებისა და პარტიების (საარჩევნო ბლოკების) თითო წარმომადგენელსაც.

წარმომადგენელთა უფლებამოსილება დადასტურებული უნდა იყოს შესაბამისი საბუთით ან საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და მოძრაობების ხელმძღვანელი ორგანოების სხდომების ოქმების ამონაწერებით, დამოუკიდებელი და პერსონალურად წარდგენილი დეპუტატობის კანდიდატისა და პარტიის (საარჩევნო ბლოკის) ხელმძღვანელი პირის (ხელმძღვანელ პირთა) წარდგენებით. წარდგენება და ოქმის ამონაწერი შესაბამის საარჩევნო კომისიას უნდა გადაეცეს არა უგვიანეს ორი დღისა. საარჩევნო კომისიამ გადაწყვეტილება უნდა მიიღოს 24 საათის განმავლობაში. უარის თქმის შემთხვევაში საარჩევნო კომისია იძლევა დასაბუთებულ წერილობით პასუხს, რომლის გასაჩივრებაც შეიძლება ზემდგომ საარჩევნო კომისიაში.

მასობრივი ინფორმაციის საშუალებები აშუქებენ საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების მომზადებისა და ჩატარების მიმდინარეობას. მათთვის გარანტირებულია შეუფერხებელი დასწრება არჩევნებთან დაკავშირებულ ყველა კრებასა და სხდომაზე. საარჩევნო კომისიები, პარტიები, საარჩევნო ბლოკები, სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოები, შრომითი კოლექტივები აწვდიან მათ არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებასთან დაკავშირებულ ინფორმაციას.

ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას საშუალება ეძლევა ყოველ დილით საქართველოს რადიოთი და ყოველ საღამოს საქართველოს ტელევიზიით გადასცეს ოპერატიული ინფორმაცია. ინფორმაციას გადასცემს ცენტრალური საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე, მისი მოადგილე ან კომისიის მიერ ამ მიზნით საგანგებოდ დანიშნული პირი. ამისათვის კომისიას, მისი მოთხოვნით, გამოეყოფა სათანადო დრო.

ცენტრალური საარჩევნო კომისიის სხდომების ანგარიშებს, მის მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებებს სისტემატურად აქვეყნებენ რესპუბლიკური გაზეთები, ხოლო საოლქო საარჩევნო კომისიებისას — შესაბამისი რაიონული (საქალაქო) გაზეთები.

მუხლი 12. პასუხისმგებლობა არჩევნების შესახებ კანონის დარღვევისათვის

ვინც ძალადობით, მოტყუებით, მუქარით, მოსყიდვით ან სხვა გზით ხელს უშლის იმას, რომ საქართველოს მოქალაქემ თავისუფლად განახორციელოს თავისი უფლება აირჩიოს და იყოს არჩეული დეპუტატად საქართველოს უზენაეს საბჭოში, ეწეოდეს წინასაარჩევნო აგიტაციას, ვინც ერევა საარჩევნო კომისიების მუშაობაში და ხელს უშლის საარჩევნო უბნებში ხმის მიცემას, კანდიდატის რეგისტრაციასთან, საარჩევნო უბნებსა და ოლქებში ხმების დათვლასა და არჩევნების შედეგების დადგენასთან დაკავშირებული მოვალეობების შესრულებას, აგრეთვე საარჩევნო კომისიების წევრს, სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოების თანამდებობის პირებს, რომლებმაც გააყალბეს საარჩევნო დოკუმენტები, განზრახ არასწორად დათვალეს ხმები, დაარღვიეს კენჭისყრის საიდუმლოება, თანამდებობის პირებს, რომლებმაც საარჩევნო კომისიებს არ წარუდგინეს საჭირო მასალები და მონაცემები ან არ შეასრულეს მათი გადაწყვეტილებები, ეკისრებათ კანონით დადგენილი პასუხისმგებლობა.

პასუხს აგებენ აგრეთვე ის პირები, რომლებმაც გამოაქვეყნეს ან სხვა საშუალებით გაავრცელეს დეპუტატობის კანდიდატის პატივისა და ღირსების შემლახველი ცნობები ან აგიტაციას ეწეოდნენ არჩევნების დღეს.

იმ პარტიებს, საარჩევნო ბლოკებსა და დამოუკიდებელ კანდიდატებს, რომლებიც დაუშვებენ ამ კანონით დადგენილი საარჩევნო ფონდის ზღვრული ოდენობის გადამეტებას, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებით ჩამოერთმევათ საქართველოს უზენაეს საბჭოში მათ მიერ მოპოვებული მანდატები და 6 წლით აეკრძალებათ უზენაესი საბჭოს არჩევნებში დეპუტატობის კანდიდატების წარდგენის უფლება, ხოლო დამოუკიდებელ კანდიდატს იმავე ვადით ჩამოერთმევა უფლება არჩეულ იქნეს საქართველოს უზენაეს საბჭოში.

II. არჩევნების დანიშვნა. არჩევნებში მონაწილე პარტიებისა და საარჩევნო ბლოკების რეგისტრაცია

მუხლი 13. არჩევნების დანიშვნა

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნებს ნიშნავს საქართველოს უზენაესი საბჭო თავისი უფლებამოსილების ვადის გასვლამდე არა უგვიანეს 105 დღისა.

ცნობა არჩევნების დღის შესახებ ქვეყნდება რესპუბლიკურ და ადგილობრივ გაზეთებში არჩევნების დანიშვნიდან არა უგვიანეს 2 დღისა.

მუხლი 14. არჩევნებში მონაწილე პარტიების რეგისტრაცია

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატობის კანდიდატთა წარდგენისა და საარჩევნო კომისიებში თავისი წარმომადგენელების დანიშვნის უფლების მისაღებად პარტიებმა რეგისტრაცია უნდა გაიარონ ცენტრალურ საარჩევნო კომისიაში, რისთვისაც ამ კანონის ძალაში შესვლიდან არა უადრეს მეათე და არა უგვიანეს 30-ე დღისა, კომისიას უნდა წარუდგინონ პარტიის ხელმძღვანელი პირის მიერ ხელმოწერილი სათანადო განცხადება, პარტიის წესდება-პროგრამა და პარტიის მხარდამჭერთა სია (პარტიას მხარს უნდა უჭერდეს სულ ცოტა 10000 ამომრჩეველი). განცხადებაში დასახელებული უნდა იყოს პარტიის პასუხისმგებელი წარმომადგენელი, მისი მისამართი და ტელეფონის ნომერი, რომელსაც ცენტრალური საარჩევნო კომისია აძლევს დათარიღებულ ცნობას განცხადების მიღების შესახებ.

მხარდამჭერთა სიის მიღებიდან არა უადრეს მე-6 და არა უგვიანეს მე-12 დღისა, კომისიამ რეგისტრაციაში უნდა გაატაროს პარტია და მისცეს სათანადო ცნობა მის წარმომადგენელს.

პარტიას უარი ეთქმევა რეგისტრაციაში გატარებაზე, თუ მისი წესდება, პროგრამა ან სამქმიანობა ეწინააღმდეგება პოლიტიკური პარტიებისთვის საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს ან მის მხარდამჭერთა სია არ აკმაყოფილებს ამ კანონის მე-15 მუხლით გათვალისწინებულ პირობებს.

რეგისტრაციაზე უარის თქმის შემთხვევაში, პარტიას უფლება აქვს უარის მიღებიდან 3 დღის ვადაში გასაჩივროს ცენტრალური საარჩევნო კომისიის გადაწყვეტილება საქართველოს უზენაეს სასამართლოში. სასამართლომ გადაწყვეტილება უნდა გამოტანოს საჩივლის შეტანიდან 3 დღის ვადაში.

რეგისტრაციის ვადის დამთავრებიდან 2 დღის ვადაში ცენტრალური საარჩევნო კომისია რესპუბლიკურ გაზეთებში აქვეყნებს რეგისტრირებული პარტიების სიას განცხადების წარდგენის რიგის მიხედვით, აგრეთვე იმ პარტიათა სიას, რომელთაც უარი ეთქვათ რეგისტრირებაზე და უარის თქმის მიზეზებს.

მუხლი 15. პარტიის მხარდამჭერთა სია

საქართველოს უზენაესი საბჭოს არჩევნებში მონაწილეობის უფლება აქვს პარტიას, რომელსაც მხარს უჭერს სულ ცოტა 10000 ამომრჩეველი, რომელთაც თავისი მხარდაჭერა ხელმოწერით უნდა გამოხატონ.

მხარდამჭერ ამომრჩეველთა ხელმოწერებით შევსებული ყოველი ფურცლის თავში უნდა ეწეროს პარტიის დასახელება და არჩევნებში პარტიის მონაწილეობის მხარდაჭერის ტექსტი. ყოველი ხელმოწერის გასწვრივ მითითებული უნდა იყოს ხელმოწერის გვარი, სახელი, მამის სახელი, დაბადების თარიღი, მისამართი, პასპორტის სერია და ნომერი, ხელმოწერის თარიღი. ხელმოწერებისთვის გამოიყენება ფურცლის ორივე მხარე. ხელმოწერები გადანომრილი უნდა იყოს. ფურცელს ხელს უნდა აწერდეს ხელმოწერების შეგროვებაზე პასუხისმგებელი პირი და მითითებული უნდა იყოს მისი მისამართი და ტელეფონის ნომერი.

საარჩევნო კომისიებს უფლება აქვთ შეამოწმონ ხელმოწერების ნამდვილობა. გაყალბებული და ძალდატანებით შესრულებული ხელმოწერები, თუ ამის შესახებ წერილობით განაცხადა ხელმომწერმა ამომრჩეველმა, მბათილად ჩაითვლება. თუ აღნიშნულ მიზეზთა გამო ხელმოწერათა რაოდენობა აუცილებელზე ნაკლები აღმოჩნდა, პარტიას წინადადება ეძლევა 5 დღის ვადაში შეავსოს მხარდამჭერთა სია. ამ პირობის შეუსრულებლობის შემთხვევაში პარტიის რეგისტრაცია არ მოხდება. ხელმოწერებზე პრეტენზია ცენტრალური საარჩევნო კომისიის მიერ მიიღება მისთვის მხარდამჭერთა სიის წარდგენიდან არა უგვიანეს მე-5 დღისა.

მხარდამჭერთა სიების გაცნობის უფლება აქვთ მხოლოდ საარჩევნო კომისიების წევრებსა და, საარჩილის შემთხვევაში, სასამართლო ორგანოებს.

არჩევნებამდე 20 დღით ადრე მხარდამჭერთა სიები ნადგურდება.

მუხლი 16. საარჩევნო ბლოკები და მათი რეგისტრაცია

ცენტრალურ საარჩევნო კომისიის მიერ რეგისტრირებულ პარტიებს უფლება აქვთ გაერთიანდნენ საარჩევნო ბლოკებად (ბლოკს შეიძლება ეწოდოს თავისი სახელი), რომელთა რეგისტრირებაც იწყება ცენტრალური საარჩევნო კომისიის მიერ პარტიების რეგისტრაციის დაწყებიდან მეათე დღეს და მთავრდება არჩევნებამდე 40 დღით ადრე. კომისიისთვის წარდგენილ სათანადო განცხადებას ხელს უნდა აწერდეს ბლოკში შემავალი ყველა პარტიის ხელმძღვანელი პირი, მასში დასახელებული უნდა იყოს ბლოკის პასუხისმგებელი წარმომადგენელი, მისი მისამართი და ტელეფონის ნომერი, რომელსაც კომისია აძლევს დათარიღებულ ცნობას განცხადების მიღების შესახებ.

განცხადების მიღებიდან 3 დღის ვადაში ცენტრალური საარჩევნო კომისია რესპუბლიკურ გაზეთებში აქვეყნებს ცნობას საარჩევნო ბლოკის შექმნის შესახებ.

საარჩევნო ბლოკში გაერთიანებული პარტია არ შეიძლება იმავდროულად გაერთიანებული იყოს სხვა საარჩევნო ბლოკში ანდა დამოუკიდებლად მონაწილეობდეს არჩევნებში.

III. საარჩევნო ოლქები და საარჩევნო უბნები

მუხლი 17. საარჩევნო ოლქები

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნებისთვის იქმნება 101 საარჩევნო ოლქი.

საარჩევნო ოლქებს ქმნის ცენტრალური საარჩევნო კომისია საქართველოს ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულებისა და ამ ერთეულებში ამომრჩეველთა რაოდენობის გათვალისწინებით და ამ კანონის ძალაში შესვლიდან არა უგვიანეს მე-14 ღღისა რესპუბლიკურ გაზეთებში აქვეყნებს მათ სიას ოლქების საზღვრების მითითებით.

საქართველოს ყოველ რაიონში, ქალაქსა (გარდა რაიონული დაქვემდებარების ქალაქებისა და ქალაქებისა, რომელსაც აქვთ რაიონული დაყოფა) და ქალაქის რაიონში იქმნება სულ ცოტა ერთი საარჩევნო ოლქი, ხოლო იქ, სადაც ამომრჩეველთა დიდი რაოდენობაა, დამატებით იქმნება კიდევ თითო საარჩევნო ოლქი. ამომრჩეველთა ზღვრულ რიცხვს, რომლის შემდეგაც იქმნება დამატებითი საარჩევნო ოლქი, ადგენს ცენტრალური საარჩევნო კომისია.

მუხლი 18. საარჩევნო უბნები

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების დროს კენჭისყრის მოსაწყობად და ხმების დასათვლელად საარჩევნო ოლქები იყოფა საარჩევნო უბნებად.

საარჩევნო უბნები შეიძლება შეიქმნას საავადმყოფოებში და სხვა სტაციონარულ სამკურნალო დაწესებულებებში, ძნელად მისადგომ ადგილებში, არჩევნების დღეს ნაოსნობაში მყოფ გემებზე, რომლებიც მიეკუთვნებიან საარჩევნო ოლქს ბემის მიწერის ნავსადგურის ადგილის მიხედვით. საარჩევნო უბნები შეიძლება შეიქმნას რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ არსებულ საქართველოს დაწესებულებებშიც, რომელთა საარჩევნო ოლქისთვის მიკუთვნების საკითხს წყვეტს ცენტრალური საარჩევნო კომისია.

საარჩევნო უბნებს ქმნიან საოლქო საარჩევნო კომისიები სახალხო დეპუტატთა შესაბამისი საბჭოების აღმასრულებელი კომიტეტების წარდგენებთა და მათთან შეთანხმებით. არჩევნების დღეს ნაოსნობაში მყოფ გემებზე საარჩევნო უბნები იქმნება იმავე წესით გემის მიწერის ნავსადგურის ადგილის მიხედვით. რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ არსებულ საქართველოს დაწესებულებებში საარჩევნო უბნები იქმნება მინისტრთა საბჭოს წარდგინებით.

საარჩევნო უბნები იქმნება არანაკლებ 20 და არა უმეტეს 3000 ამომრჩეველისათვის არჩევნებამდე არა უგვიანეს 2 თვისა. ძნელად მისადგომ რაიონებში, არჩევნების დღეს ნაოსნობაში მყოფ გემებზე საარჩევნო უბნები იქმნება იმავე ვადაში, ხოლო გამონაკლის შემთხვევაში არჩევნებამდე არა უგვიანეს 5 დღისა.

საოლქო საარჩევნო კომისია ადგილობრივ გაზეთებში უბნების შექმნიდან 3 დღის ვადაში აქვეყნებს საარჩევნო უბნების ნომრებს, საუბნო საარჩევნო კომისიებისა და ხმის მისაცემი შენობების მისამართებს.

IV. საარჩევნო კომისიები

მუხლი 19. საარჩევნო კომისიების სისტემა

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების ჩასატარებლად იქმნება საარჩევნო კომისიები:

ა) საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების ცენტრალური საარჩევნო კომისია;

ბ) საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების საოლქო საარჩევნო კომისიები;

გ) საუბნო საარჩევნო კომისიები.

მუხლი 20. საარჩევნო კომისიების წევრობა

საარჩევნო კომისიის შემადგენლობაში არ შეიძლება დანიშნული იყოს საქართველოს უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატი, ნებისმიერი დონის სასამართლო დეპუტატთა საბჭოს, მისი პრეზიდიუმისა და აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარე, მოადგილე და მდივანი, არჩევნებში მონაწილე პარტიის, საარჩევნო ბლოკისა და დეპუტატობის კანდიდატის ნდობით აღჭურვილი პირი.

საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარის, მოადგილის, მდივნისა და წევრის უფლებამოსილება წყდება:

ა) ამ მუხლის 1-ლი ნაწილით განსაზღვრულ საფუძველზე;

ბ) გადადგომის შემთხვევაში;

გ) გაწვევის ან უფლებამოსილების ჩამორთმევის შემთხვევაში;

დ) გარდაცვალებისას.

მუხლი 21. საარჩევნო კომისიათა მუშაობის ორგანიზაცია

საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარეს და მდივანს ირჩევენ შესაბამისი კომისიის სხდომაზე მისი შექმნისთანავე.

საარჩევნო კომისიის სხდომა უფლებამოსილია, თუ მასში მონაწილეობს კომისიის შემადგენლობის სულ ცოტა ორი მესამედი. კომისიის წევრები სხდომაში მონაწილეობას ადასტურებენ დასწრების ფურცელზე ხელმოწერით. კომისიის მიერ გადაწყვეტილება მიიღება დამსწრეთა ხმების უმრავლესობით. ხმათა გაყოფისას თავმჯდომარის ხმა გადამწყვეტად ითვლება. კომისიის იმ წევრებს, რომლებიც არ ეთანხმებიან კომისიის გადაწყვეტილებას, უფლება აქვთ გამოთქვან განსაკუთრებული აზრი, რომელიც წერილობითი ფორმით ერთვის ოქმს და განსახილველად ეგზავნება ზემდგომ საარჩევნო კომისიას.

საარჩევნო კომისიას წარმოადგენს მისი თავმჯდომარე. იმ შემთხვევაში, თუ კომისიას თავმჯდომარე არა ჰყავს ან მას არ შეუძლია თავისი ფუნქციების შესრულება, თავმჯდომარის მოვალეობას ასრულებს მისი მოადგილე.

საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე, თავმჯდომარის მოადგილე, მდივანი და კომისიის წევრები (საოლქო საარჩევნო კომისიიდან არა უმეტეს ორი, ხოლო საუბნო საარჩევნო კომისიიდან არა უმეტეს ერთი პირისა) არჩევნებზე მომზადებისა და ჩატარების პერიოდში კომისიის გადაწყვეტილებით შეიძლება განთავისუფლდნენ საწარმოო თუ სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისაგან. ამასთან, მათ დაეწინაურებათ ხელფასი არა უმცირეს მათი საშუალო ხელფასისა არჩევნების ჩასატარებლად გამოყოფილი სახსრებიდან.

ცენტრალური საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარეს, თავმჯდომარის მოადგილეს, მდივანსა და წევრებს მათი უფლებამოსილების დანარჩენი დროის განმავლობაში შეიძლება დაენიშნოთ ხელფასი საქართველოს უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის გადაწყვეტილებით სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

საარჩევნო კომისიების შემადგენლობაში შემავალ პირთ უფლება არა აქვთ მონაწილეობა მიიღონ აგიტაციაში არჩევნებში მონაწილე პარტიებისა და დეპუტატობის კანდიდატების სასარგებლოდ ან საწინააღმდეგოდ.

მუხლი 22. საარჩევნო კომისიათა საგუშაო ჯგუფები

არჩევნების ჩატარების ორგანიზაციული, სამართლებრივი და ტექნიკური უზრუნველყოფის მიზნით შეიძლება შეიქმნას საარჩევნო კომისიების სამუშაო ჯგუფები. სამუშაო ჯგუფების წევრებს, მათ შორის კომისიის ხაზინადარს, ნიშნავენ: ცენტრალური საარჩევნო კომისიისას — თვით კომისია, საოლქო და საუბნო საარჩევნო კომისიებისას — საოლქო საარჩევნო კომისია.

შესაბამისი საარჩევნო კომისიის გადაწყვეტილებით, სამუშაო ჯგუფების წევრებს შეიძლება აუნაზღაურდეთ მათ მიერ შესრულებული სამუშაო.

მუხლი 23. ცენტრალური საარჩევნო კომისიის შექმნა

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნებს ცენტრალური საარჩევნო კომისია იქმნება კომისიის თავმჯდომარ

საქართველოს უზენაესი საბჭოს არჩევნების შესახებ

(გაგრძელება).

მუხლი 25. საოლქო საარჩევნო კომისიების შექმნა

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების საოლქო საარჩევნო კომისიები იქმნება კომისიის თავმჯდომარის, მისი მოადგილის, მდივნისა და არანაკლებ 10 წევრისაგან.

საოლქო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარის მოადგილეს და 4 წევრს ნიშნავს საქართველოს უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი საარჩევნო ოლქების სიის გამოქვეყნებიდან არა უადრეს 7 და არა უგვიანეს 12 დღისა რესპუბლიკის სახალხო დეპუტატთა შესაბამისი რაიონული, საქალაქო (გარდა რაიონული დაქვემდებარების ქალაქებისა და ქალაქებისა, რომლებსაც არა აქვთ რაიონული დაყოფა), ქალაქის რაიონული საბჭოების პრეზიდიუმების ან მათი აღმასრულებელი კომიტეტების, პარტიებისა და საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და მოძრაობების, საარჩევნო ოლქში განლაგებული შრომითი კოლექტივებისა და საშუალო-სპეციალურ და უმაღლეს სასწავლებელთა კოლექტივების, ამომრჩეველთა ჯგუფების წინადადებათა გათვალისწინებით. დასახელებულმა ორგანიზაციებმა თავიანთი წინადადებები უნდა წარუდგინონ საქართველოს უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმს საარჩევნო ოლქების სიის გამოქვეყნებიდან არა უგვიანეს მე-7 დღეს. უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი თავის გადაწყვეტილებას დაუყოვნებლივ ატყობინებს ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას და არა უგვიანეს მე-3 დღისა აქვეყნებს რესპუბლიკურ გაზეთებსა და შესაბამის რესპუბლიკურ, საოლქო, რაიონულ (საქალაქო) გაზეთებში კომისიების შემადგენლობას, მათ ადგილსამყოფელსა და ტელეფონის ნომრებს.

საოლქო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარეს, მოადგილესა და სულ ცოტა 2 წევრს ნიშნავს საოლქო საარჩევნო კომისია მის ტერიტორიაზე მოქმედი სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების პრეზიდიუმებმა ან მათი აღმასრულებელი კომიტეტების, საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და მოძრაობების, ამ ტერიტორიაზე განლაგებული შრომითი კოლექტივების, საშუალო-სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივების, ამომრჩეველთა ჯგუფების წინადადებათა გათვალისწინებით.

საოლქო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარეს, მოადგილეს და სულ ცოტა 2 წევრს ნიშნავს საოლქო საარჩევნო კომისია მის ტერიტორიაზე მოქმედი სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების პრეზიდიუმებმა ან მათი აღმასრულებელი კომიტეტების, საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და მოძრაობების, საარჩევნო ოლქში განლაგებული შრომითი კოლექტივებისა და საშუალო-სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივების, ამომრჩეველთა ჯგუფების წინადადებათა გათვალისწინებით. დასახელებულმა ორგანიზაციებმა თავიანთი წინადადებები უნდა წარუდგინონ საქართველოს უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმს საარჩევნო ოლქების სიის გამოქვეყნებიდან არა უგვიანეს მე-7 დღეს. უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი თავის გადაწყვეტილებას დაუყოვნებლივ ატყობინებს ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას და არა უგვიანეს მე-3 დღისა აქვეყნებს რესპუბლიკურ გაზეთებსა და შესაბამის რესპუბლიკურ, საოლქო, რაიონულ (საქალაქო) გაზეთებში კომისიების შემადგენლობას, მათ ადგილსამყოფელსა და ტელეფონის ნომრებს.

საოლქო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე წევრი შეუძლიათ დანიშნონ ცენტრალური საარჩევნო კომისიის მიერ რეგისტრირებულმა პარტიებმა, თუ მათი წარმომადგენელი არ არის დანიშნული საოლქო საარჩევნო კომისიის შემადგენლობაში უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის მიერ. პარტიებმა თავიანთი გადაწყვეტილება ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას უნდა აცნობონ საარჩევნო ოლქების სიის გამოქვეყნებიდან არა უგვიანეს 28-ე დღეს.

თუ ოლქების სიის გამოქვეყნებიდან 29-ე დღეს კომისიის შემადგენლობაში 13 პირზე ნაკლები აღმოჩნდა, საქართველოს უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი ცენტრალური საარჩევნო კომისიის წინადადებით 3 დღის განმავლობაში ნიშნავს კომისიის დამატებით წევრებს მისი შემადგენლობის 13-მდე შესავსებად და დაუყოვნებლივ ატყობინებს ცენტრალურსა და შესაბამის საოლქო საარჩევნო კომისიას.

კომისიის შექმნიდან 2 დღის ვადაში, მაგრამ ოლქების სიის გამოქვეყნებიდან არა უადრეს 28 დღისა, იგი თავის წევრთაგან ირჩევს საოლქო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარესა და მდივანს და დაუყოვნებლივ ატყობინებს ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას.

საოლქო საარჩევნო კომისიის უფლებამოსილება ვადა მთავრდება საქართველოს უზენაესი საბჭოს მომდევნო არჩევნების დანიშვნის დღეს.

საოლქო საარჩევნო კომისია თავის შემადგენლობას, კომისიის მისამართს და ტელეფონის ნომრებს დაუყოვნებლივ აქვეყნებს შესაბამის ადგილობრივ გაზეთებში.

მუხლი 26. საოლქო საარჩევნო კომისიების უფლებამოსილება

საოლქო საარჩევნო კომისია:

1) კონტროლს უწევს ამ კანონის შესრულებას და უზრუნველყოფს მის ერთგვაროვან გამოყენებას საარჩევნო ოლქის ტერიტორიაზე;

2) ქმნის საარჩევნო უბნებს და აქვეყნებს მათ სიებს;

3) ქმნის საუბნო საარჩევნო კომისიებს, აქვეყნებს მათ შემადგენლობასა და კომისიების მისამართებს;

4) წარმართავს საუბნო საარჩევნო კომისიების საქმიანობას, ისმენს მათ ინფორმაციებს;

5) უნაწილებს ფულად სახსრებს საუბნო საარჩევნო კომისიებს; კონტროლს უწევს საუბნო საარჩევნო კომისიების უზრუნველყოფას შენობებით, ტრანსპორტით, კავშირგაბმულობით და განიხილავს საარჩევნო ოლქში არჩევნების მატერიალურ-ტექნიკური უზრუნველყოფის სხვა საკითხებს;

6) თვალყურს ადევნებს ამომრჩეველთა სიების შედგენას და მათ წარდგენას საყოველთაო გაცნობისათვის;

7) რეგისტრაციაში ატარებს ამომრჩეველთა ჯგუფების მიერ პერსონალურად წარდგენილ დეპუტატობის კანდიდატებს და აძლევს მათ სათანადო მოწმობებს; უზრუნველყოფს ბიულეტენების გამოცემას მათი ბიოგრაფიული მონაცემებითა და საარჩევნო პროგრამებით;

8) რეგისტრაციაში ატარებს დეპუტატების დამოუკიდებელი კანდიდატების, პარტიებისა და საარჩევნო ბლოკების ნდობით აღჭურვილ პირებს და აძლევს მათ სათანადო მოწმობებს;

9) უზრუნველყოფს საარჩევნო კანონიერი დეპუტატობის კანდიდატთა, პარტიებისა და საარჩევნო ბლოკების მონაწილეობის თანაბარ პირობებს;

10) მმართველობის ადგილობრივ ორგანოებთან შეთანხმებით ადგენს საყოველთაო გაცნობისათვის საარჩევნო პლაკატების გამოფენის ადგილებს და საჭიროების შემთხვევაში უზრუნველყოფს სათანადო სტენდების დამზადებას;

11) თვალყურს ადევნებს მასობრივი ინფორმაციის ადგილობრივი საშუალებების მიერ ამ კანონის მოთხოვნათა შესრულებას;

12) ისმენს სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების აღმასრულებელ და განმკარგულებელ ორგანოთა და სახელმწიფო საწარმოთა, დაწესებულებათა და ორგანიზაციათა ხელმძღვანელების ინფორმაციებს, საარჩევნების მომზადებასა და ჩატარებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე;

13) ხელს უწყობს შრომით კოლექტივებს, საზოგადოებრივ ორგანიზაციებსა და მოძრაობებს, სასწავლებელთა კოლექტივებს, ამომრჩევლებს დეპუტატობის კანდიდატებთან და, პირველი, დეპუტატობის კანდიდატებს მათთან შეხვედრების მოწყობაში როგორც ამ კოლექტივებში, ისე ამომრჩეველთა საცხოვრებელ ადგილას;

14) ამტკიცებს საარჩევნო ბიულეტენის ტექსტს ერთმანდატიანი საარჩევნო ოლქისთვის, უზრუნველყოფს მათ დამზადებასა და ბიულეტენებით საუბნო საარჩევნო კომისიების მომარაგებას;

15) ადგენს და ადგილობრივ პრესაში აქვეყნებს საარჩევნო ოლქში ამომრჩეველთა, არჩევნებში მონაწილეთა და ხმის მიცემის მონაწილეთა რიცხვს, არჩევნების საბოლოო შედეგებს, მოწმობას აძლევს საარჩევნო ოლქში არჩეულ დეპუტატს;

16) ნიშნავს და აწყობს პერსონალურად წარდგენილ დეპუტატობის კანდიდატთა არჩევნების მეორე ტურს;

17) ნიშნავს და აწყობს ხელახალ ხმის მიცემას საარჩევნო ოლქში;

18) აწყობს ხელახალ არჩევნებს ერთმანდატიან საარჩევნო ოლქში;

19) აწყობს პარტიული სიებისთვის ხელახალ ხმის მიცემას იმ საარჩევნო უბნებში, სადაც ხმის მიცემა ბათილად იქნა ცნობილი;

20) აწყობს არჩევნებს ერთმანდატიან საარჩევნო ოლქში გამოკლებული დეპუტატის ნაცვლად;

21) განიხილავს საუბნო საარჩევნო კომისიათა გადაწყვეტილებებისა და მოქმედების გამო გასაჩივრებებსა და საჩივრებს და გამოაქვს მათ შესახებ გადაწყვეტილებები;

22) ახორციელებს სხვა უფლებამოსილებებს ამ კანონის შესაბამისად.

მუხლი 27. საუბნო საარჩევნო კომისიების შექმნა

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების საუბნო საარჩევნო კომისიები იქმნება კომისიის თავმჯდომარის, მისი მოადგილის, მდივნისა და არანაკლებ 2 წევრისაგან არჩევნებამდე არა უადრეს 50 და არა უგვიანეს 45 დღისა. კომისიის წევრთა მინიმალურ რაოდენობას განსაზღვრავს საოლქო საარჩევნო კომისია.

საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარის მოადგილესა და სულ ცოტა 2 წევრს ნიშნავს საოლქო საარჩევნო კომისია მის ტერიტორიაზე მოქმედი სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების პრეზიდიუმებმა ან მათი აღმასრულებელი კომიტეტების, საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და მოძრაობების, ამ ტერიტორიაზე განლაგებული შრომითი კოლექტივების, საშუალო-სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივების, ამომრჩეველთა ჯგუფების წინადადებათა გათვალისწინებით.

საუბნო საარჩევნო კომისიის თითო წევრი შეუძლიათ დანიშნონ ცენტრალური საარჩევნო კომისიის მიერ რეგისტრირებულმა პარტიებმა, საარჩევნო ბლოკებმა.

განცხადებანი საუბნო საარჩევნო კომისიის წევრებად წარდგენისა და დანიშვნის შესახებ საოლქო საარჩევნო კომისიას უნდა წარედგინოს არჩევნებამდე არა უგვიანეს 50 დღისა. კომისიის შექმნიდან 3 დღის ვადაში იგი თავის წევრთაგან ირჩევს საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარესა და მდივანს და დაუყოვნებლივ ატყობინებს საოლქო საარჩევნო კომისიას.

საუბნო საარჩევნო კომისიის უფლებამოსილების ვადა მთავრდება არჩევნების დამთავრებისთანავე.

საუბნო საარჩევნო კომისია თავის შემადგენლობას, კომისიის მისამართსა და ტელეფონის ნომრებს დაუყოვნებლივ აქვეყნებს ადგილობრივ გაზეთებში.

მუხლი 28. საუბნო საარჩევნო კომისიების უფლებამოსილება

საუბნო საარჩევნო კომისია:

1) ადგენს უბნის მიხედვით ამომრჩეველთა სიებს;

2) ამომრჩეველებს აცნობს ამომრჩეველთა სიებს, იღებს და იხილავს განცხადებებს სიებში უსწორობათა შესახებ და წყვეტს მათში სათანადო ცვლილებათა შეტანის საკითხს;

3) ამომრჩეველებს აძლევს ამომრჩევლის ბარათსა და მოთხოვნისას — ხმის მიცემის უფლების მოწმობას;

4) აუწყებს მოსახლეობას საუბნო საარჩევნო კომისიის ადგილსამყოფელს და მისი მუშაობის დროს, აგრეთვე არჩევნების დღესა და ხმის მიცემის ადგილს;

5) უზრუნველყოფს ხმის მისაცემად შენობის, საარჩევნო ყუთებისა და კაბინების, საინფორმაციო სტენდების მომზადებას;

6) ორგანიზაციას უწევს საარჩევნო უბანში ხმის მიცემას არჩევნების დღეს;

7) ადგენს საარჩევნო უბანში არჩევნებში მონაწილეთა და ხმის მიცემის მონაწილეთა რიცხვს, დეპუტატობის ყოველი კანდიდატისა და კანდიდატთა ყოველი სიისთვის მიცემული ხმების რაოდენობას;

8) განიხილავს განცხადებებსა და საჩივრებს არჩევნების მომზადებისა და ჩატარებაზე და იღებს სათანადო გადაწყვეტილებებს;

9) ახორციელებს სხვა უფლებამოსილებებს ამ კანონის შესაბამისად.

მუხლი 29. საარჩევნო კომისიების წევრების დანიშვნისა და წევრებად წარდგენის წესი

საარჩევნო კომისიის წევრის წარდგენის (დანიშვნის) უფლების მქონე ყოველ პარტიას, ორგანიზაციას, საწარმოს, დაწესებულებას შეუძლია თითოეულ საარჩევნო კომისიაში წარადგინოს (დანიშნოს) მხოლოდ ერთი წევრი.

საარჩევნო კომისიების წევრებად თავისი წარმომადგენლების წარდგენის (დანიშვნის) უფლება აქვთ საქართველოს სახალხო დეპუტატთა საბჭოების პრეზიდიუმებს ან მათს აღმასრულებელ კომიტეტებს, პარტიის რესპუბლიკურ ხელმძღვანელ ორგანოს ან პარტიის ხელმძღვანელ პირს.

საარჩევნო კომისიების წევრებად თავისი წარმომადგენლების წარდგენის უფლება აქვთ:

1) საზოგადოებრივი ორგანიზაციისა და მოძრაობის რესპუბლიკურ ხელმძღვანელ ორგანოს — ყველა საარჩევნო კომისიაში, რეგიონულ ხელმძღვანელ ორგანოს — შესაბამის საოლქო და საუბნო საარჩევნო კომისიებში, შესაბამისი საარჩევნო ოლქის ტერიტორიაზე მოქმედი პირველადი ჯგუფების კრებებს — საუბნო საარჩევნო კომისიებში. დასახელებული ორგანოები წარმომადგენლებს ასახელებენ სხდომებზე (კრებებზე, კონფერენციებზე). თუ ერთსა და იმავე კომისიაში თავისი წარმომადგენელი წარადგინა ერთზე მეტმა ორგანომ, უპირატესობა ეძლევა ზემდგომი ორგანოს მიერ წარდგენილ წარმომადგენელს;

2) საარჩევნო ოლქში განლაგებული შრომითი კოლექტივებისა და საშუალო-სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივების კრებებს (კონფერენციებს) — საოლქო და საუბნო საარჩევნო კომისიებში;

3) ამომრჩევლებს შესაბამის საარჩევნო კომისიაში განცხადების წარდგენის გზით საოლქო საარჩევნო კომისიაში, თუ განცხადებას ხელს აწერს შესაბამის საარჩევნო ოლქში მცხოვრები სულ ცოტა 100 ამომრჩეველი და საუბნო საარჩევნო კომისიაში, თუ განცხადებას ხელს აწერს შესაბამის საარჩევნო ოლქში მცხოვრები სულ ცოტა ოცი ამომრჩეველი.

საარჩევნო კომისიის წევრად წარდგენისა და დანიშვნისას ამ კანონით განსაზღვრულ ვადებში სათანადო ორგანოს უნდა წარედგინოს სახალხო დეპუტატთა საბჭოს პრეზიდიუმის ან მისი აღმასკომის, პარტიის რესპუბლიკური ხელმძღვანელი ორგანოს ან ხელმძღვანელი პირის განცხადება ან:

ა) კრების (სხდომის, კონფერენციის) ოქმის ამონაწერი. ოქმის ამონაწერში (განცხადებაში) მითითებული უნდა იყოს წარმდგენი ორგანოს დასახელება, მისამართი და ტელეფონის ნომერი, ორგანოს (კოლექტივის) წევრთა რიცხვი, კრების (სხდომის, კონფერენციის) მონაწილეთა რიცხვი, კენჭისყრის შედეგი, გადაწყვეტილების მიღების თარიღი, კომისიის წევრად წარდგენილი (დანიშნული) პირის გვარი, სახელი, მამის სახელი, დაბადების თარიღი, პარტიულობა, თანამდებობა (საქმიანობა), სამუშაო ადგილის დასახელება, მისამართი და ტელეფონის ნომერი, ბინის მისამართი და ტელეფონის ნომერი. ოქმი დამოწმებული უნდა იყოს კრების (სხდომის, კონფერენციის) თავმჯდომარისა და მდივნის ხელმოწერებით;

ბ) ამ მუხლის მე-3 ნაწილის მე-3 პუნქტით გასწაზღვრულ შემთხვევაში — განცხადება, რომელშიც მითითებული უნდა იყოს კომისიის წევრად წარდგენილი პირის იგივე მონაცემები, რაც ზემოთაა ჩამოთვლილი; განცხადების მხარდამჭერ ამომრჩეველთა გვარი, სახელი, მამის სახელი, დაბადების თარიღი, პასპორტის სერია და ნომერი, ბინის მისამართი, ხელმოწერის თარიღი, ხელმოწერა; წარდგენის ინიციატორთა იგივე მონაცემები და ტელეფონის ნომრები.

განცხადების წარმდგენს ეძლევა დათარიღებული ცნობა განცხადების მიღების შესახებ.

მუხლი 30. კრების, სხდომის, კონფერენციის, ყრილობის მოწვევისა და ჩატარების წესი

სახალხო დეპუტატთა საბჭოების, მათი პრეზიდიუმების, აღმასრულებელი კომიტეტების, **პოლიტიკური პარტიების,** საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და მოძრაობების სხდომების (კონფერენციების, ყრილობების) მოწვევისა და ჩატარების წესები განსაზღვრება მათი საქმიანობის მარეგულირებელი ნორმატიული აქტებით.

შრომითს კოლექტივებში, საშუალო-სპეციალურ და უმაღლეს სასწავლებელთა კოლექტივებში კრებებს (კონფერენციებს) იწვევენ მათი საბჭოები, პროფკავშირთა კომიტეტები (ბიუროები) ადმინისტრაციასთან ერთად საკუთარი ინიციატივით ან კოლექტივის წევრთა ერთი მეხუთედის მოთხოვნით. კრება უფლებამოსილია, თუ მას ესწრება კოლექტივის წევრთა ნახევარზე მეტი; კონფერენცია უფლებამოსილია, თუ მას ესწრება არჩეულ დელეგატთა არანაკლებ ორი მესამედისა. კრების (კონფერენციის) მუშაობაში მონაწილეობას მისი წევრები დასტურებენ რეგისტრაციის ფურცელზე ხელმოწერით, რომელიც დამოწმებული უნდა იყოს კრების (კონფერენციის) თავმჯდომარისა და მდივნის მიერ. საარჩევნო კომისიის წევრად შეიძლება დასახელდეს ნებისმიერი ამომრჩეველი, ოღონდ აუცილებელია მისი თანხმობა. პიროვნება წარდგენილად ითვლება, თუ მს ხმას მისცემს კრების რეგისტრირებულ მონაწილეთა (კონფერენციის საერთო შემადგენლობის) ნახევარზე მეტი. კონფერენციის დელეგატების არჩევისას წარმომადგენლობის ნორმას ადგენს კონფერენციის მომწვევი ორგანო.

კრების, სხდომის, კონფერენციის, ყრილობის ოქმი უნდა ინახებოდეს უზენაესი საბჭოს სამანდატო კომისიის მიერ დეპუტატების უფლებამოსილების დამტკიცებამდე.

მუხლი 31. საარჩევნო კომისიის შემადგენლობის შეცვლის წესი

საარჩევნო კომისიის ნებისმიერი წევრი თავისუფლდება კომისიაში თავისი მოვალეობის შესრულებისაგან კომისიის მიერ:

ა) ამ კანონის მე-20 მუხლის 1-ლი ნაწილით განსაზღვრულ კანონიერ საფუძველზე;

ბ) დადგომის შემთხვევაში;

გ) გაწვევის ან უფლებამოსილების ჩამორთმევის შემთხვევაში.

კომისიის წევრის გაწვევის უფლება აქვს მას, ვინც წარადგინა ან დანიშნა იგი კომისიის წევრად.

კომისიის წევრისთვის უფლებამოსილების ჩამორთმევის უფლება აქვს ზემდგომ საარჩევნო კომისიას (ცენტრალური საარჩევნო კომისიის წევრისთვის კი — თვით ამ კომისიას) მის მიერ საარჩევნო კანონის დარღვევისას ან თავისი მოვალეობის სისტემატურად უგულვებელყოფისას. უფლებამოსილების ჩამორთმევის საკითხი წყდება კომისიის სხდომაზე ფარული კენჭისყრით მისი სრული შემადგენლობის ხმათა უმრავლესობით.

ამ მუხლით გათვალისწინებულ შემთხვევებში კომისიის წევრის განთავისუფლებისას თავისი მოვალეობის შესრულებისაგან ან მისი გარდაცვალებისას, თუ იგი იყო არჩევნებში მონაწილე პარტიის წარმომადგენელი, ამ პარტიას ორი კვირის განმავლობაში შეუძლია დანიშნოს კომისიის ახალი წევრი. სხვა შემთხვევებში კომისიის ახალი წევრი იმავე ვადაში შეუძლია დანიშნოს კომისიის შემქმნელმა ორგანომ ამ კანონით დადგენილი წესით.

მუხლი 32. საარჩევნო კომისიებისათვის ხელშეწყობა მათი უფლებამოსილების განხორციელებაში

საარჩევნო კომისიების უფლებამოსილებათა ფარგლებში მათ მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებათა შესრულება სავალდებულოა ყველა სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოს, მასობრივი ინფორმაციის საშუალებების, საწარმოების, დაწესებულება-ორგანიზაციების, თანამდებობის პირებისთვის. ისინი ვალდებულნი არიან ხელი შეუწყონ საარჩევნო კომისიებს მუშაობაში, მიაწოდონ მათთვის საჭირო ცნობები და მასალები.

საარჩევნო კომისიებს უფლება აქვთ არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე მიმართონ სახელმწიფო, პარტიულ და საზოგადოებრივ ორგანოებს, საწარმოებს, დაწესებულებებს, ორგანიზაციებს, თანამდებობის პირებს, მასობრივი ინფორმაციის საშუალებების ხელმძღვანელებს, რომლებიც ვალდებულნი არიან განიხილონ დასმული საკითხები და საარჩევნო კომისიას პასუხი გასცენ სამი დღის ვადაში.

საარჩევნო კომისიების გადაწყვეტილებანი და მოქმედება შეიძლება გასაჩივრდეს ზემდგომ საარჩევნო კომისიაში, ხოლო ამ კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში — აგრეთვე სასამართლოში.

V. ამომრჩეველთა სია, ამომრჩევლის ბარათი და ხმის მიცემის მოწმობა

მუხლი 33. ამომრჩეველთა სია და მისი შედგენის წესი

ამომრჩეველთა სია დგება სამ ცალად თითოეული საარჩევნო უბნის მიხედვით და მას ხელს აწერენ საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე და მდივანი. სიის შედგენისათვის მუშაობაში საარჩევნო კომისიას შეუძლია მიიწვიოს საზოგადოებრიობის წარმომადგენლები.

სახალხო დეპუტატთა რაიონული, საქალაქო, ქალაქის რაიონული, სადაბო და სასოფლო საბჭოების აღმასრულებელი კომიტეტები უზრუნველყოფენ ამომრჩეველთა აღრიცხვას და გადასცემენ საუბნო საარჩევნო კომისიებს შესაბამის ტერიტორიაზე მცხოვრებ ამომრჩეველთა შესახებ იმ მონაცემებს, რომლებიც საჭიროა ამომრჩეველთა სიების შესადგენად.

სიაში შეაქვთ ამომრჩეველთა გვარი, სახელი, მამის სახელი, დაბადების თარიღი, მისამართი.

ამომრჩეველთა სიებს საარჩევნო უბნების მიხედვით, რომლებიც შექმნილია საავადმყოფოებსა და სხვა სტაციონარულ სამკურნალო დაწესებულებებში, აგრეთვე არჩევნების დღეს ნაოსნობაში მყოფ გემებზე და რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ არსებულ საქართველოს დაწესებულებებში, ადგენენ აღნიშნული დაწესებულებების ხელმძღვანელებისა და გემების კაპიტნების მიერ წარდგენილ მონაცემთა საფუძველზე.

ამომრჩეველთა გვარები საარჩევნო სიაში შეაქვთ ხმის მიცემის მოწყობისათვის მოსახერხებელი წესით.

საარჩევნო სიის ერთი ეგზემპლარი ეგზავნება ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას.

მუხლი 34. ამომრჩეველთა სიაში მოქალაქეთა შეტანის წესი

ამომრჩეველთა სიაში შეაქვთ საქართველოში ბოლო 5 წლის განმავლობაში უფლებამოსილ მცხოვრები საქართველოს ყველა მოქალაქე, რომელსაც არჩევნების დღისათვის ან არჩევნების დღეს შეუსრულდება 18 წელი, სიის შედგენის მომენტისათვის ცხოვრობენ მოცემული საარჩევნო უბნის ტერიტორიაზე და აქვთ ხმის მიცემის უფლება.

ამომრჩეველი შეტანილ უნდა იქნეს ამომრჩეველთა მხოლოდ ერთ სიაში.

მუხლი 35. მოქალაქეთათვის ამომრჩეველთა სიების გაცნობა, ამომრჩევლის ბარათების დარიგება და ამომრჩეველთა სიაში უსწორობის გასაჩივრების უფლება

ამომრჩეველთა სიები საყოველთაო გაცნობისათვის გამოაქვთ არჩევნებამდე 15 დღით ადრე, ხოლო საარჩევნო უბნებში, რომლებიც შექმნილია საავადმყოფოებსა და სხვა სტაციონარულ სამკურნალო დაწესებულებებში, — არჩევნებამდე ორი დღით ადრე.

საუბნო საარჩევნო კომისიებში ამომრჩეველთა სიების საყოველთაო გაცნობისათვის გამოთანდან ათი დღის ვადაში ამომრჩეველს ურიგებენ ამომრჩევლის ბარათს, რომლებშიც მითითებული უნდა იყოს ამომრჩეველს გვარი, სახელი, მამის სახელი, ამომრჩეველთა სიაში რიგითი ნომერი, საარჩევნო უბნის ნომერი და მისამართი.

მოქალაქეებისათვის უზრუნველყოფილია შესაძლებლობა გაეცნონ ამომრჩეველთა სიას და შეამოწმონ მისი შედგენის სისწორე საუბნო საარჩევნო კომისიის შენობაში.

ყოველ მოქალაქეს უფლება ეძლევა გაასაჩიროს ამომრჩეველთა სიაში შეუტანლობა, არასწორად შეტანა ან სიიდან ამოღება, აგრეთვე სიაში დაშვებული სხვა უზუსტობანი. სიაში უზუსტობის შესახებ განცხადებას განიხილავს საუბნო საარჩევნო კომისია, რომელიც ვალდებულია არა უგვიანეს ორი დღისა, ხოლო არჩევნების დღესა და წინა დღეს — დაუყოვნებლივ განიხილოს განცხადება, შეიტანოს საკრო შესწორებანი სიაში, ან განმცხადებელს მისცეს მისი განცხადების უარყოფის შესახებ დასაბუთებული გადაწყვეტილების პირი. ეს გადაწყვეტილება შეიძლება არჩევნებამდე არა უგვიანეს ხუთი დღისა გასაჩივრდეს რაიონულ (საქალაქო) სახალხო სასამართლოში, რომელიც მოვალეა განიხილოს საჩივარი სამი დღის ვადაში. რაიონული (საქალაქო) სახალხო სასამართლოს გადაწყვეტილება საბოლოოა. სასამართლოს გადაწყვეტილების შესაბამისად ამომრჩეველთა სიაში შესწორება დაუყოვნებლივ შეაქვს საუბნო საარჩევნო კომისიას.

ამომრჩეველთა სიაში შეტანილი ცვლილებები დაუყოვნებლივ უნდა ეცნობოს ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას.

მუხლი 36. ხმის მიცემის უფლების მოწმობა. ამომრჩეველთა დამატებითი სია

თუ ამომრჩეველმა რესპუბლიკის, ოღონდ არა ერთი და იმავე დასახლებული პუნქტის ფარგლებში ადგილსამყოფელი შეიცვალა ამომრჩეველთა სიების საყოველთაო გაცნობისათვის გამოტანიდან ხმის მიცემის დაწყებამდე, საუბნო საარჩევნო კომისია მისი თხოვნით და წარმოდგენილი პასპორტის ან მისი პიროვნების დამადასტურებელი სხვა საბუთის საფუძველზე ამომრჩეველს აძლევს ხმის მიცემის უფლების . მოწმობას. ამასთან, ამომრჩეველთა სიაში შეაქვთ შესაბამისი აღნიშვნა. მოწმობის მიღებას ამომრჩეველი თავისი ხელმოწერით დასტურებს.

ხმის მიცემის უფლების მოწმობის საფუძველზე ამომრჩეველს აძლევს ხმის მიცემის უფლების . მოწმობას.

ხმის მიცემის უფლების მოწმობის ნაგფუძველზე ამომრჩეველთა სიაში შეაქვთ დამატებული სიაში საარჩევნო უბანში არჩევნების დღეს მისი ადგილსამყოფელის მიხედვით.

VI. საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატობის კანდიდატთა წარდგენა. დეპუტატობის კანდიდატთა სიები. მათი რეგისტრაცია და საარჩევნო ბიულეტენები

მუხლი 37. დეპუტატობის კანდიდატთა სიების წარდგენა

დეპუტატობის კანდიდატთა სიები — პარტიული სიების წარდგენის უფლება აქვთ არჩევნებში დამოუკიდებლად მონაწილე საქართველოს პარტიებსა და საარჩევნო ბლოკებს ცენტრალურ საარჩევნო კომისიაში რეგისტრაციის გავლის შემდეგ არჩევნებამდე არა უგვიანეს 35 დღისა.

არჩევნებში დამოუკიდებლად მონაწილე ყოველ პარტიასა და საარჩევნო ბლოკს უფლება აქვს წარადგინოს თითო სია. სიაში კანდიდატთა რაოდენობა არ უნდა იყოს ასზე ნაკლები და არ უნდა აღემატებოდეს ორას ერთს.

პარტიულ სიაში შეიძლება შეყვანილ იქნან მხოლოდ ამ პარტიის წევრები ან უპარტიოები, ხოლო საარჩევნო ბლოკის მიერ წარდგენილ პარტიულ სიაში — მხოლოდ ამ ბლოკში გაერთიანებული პარტიების წევრები ან უპარტიოები. დაუშვებელია პარტიულ სიაში იმ პირთა შეყვანა, რომლებიც იმავდროულად არჩევნებში მონაწილე სხვა პარტიის წევრები არიან, გარდა ერთ საარჩევნო ბლოკში გაერთიანებული პარტიებისა.

დაუშვებელია ერთი და იმავე პიროვნების შეყვანა სხვადასხვა პარტიულ სიაში.

პარტიული სიების შედგენის წესს განსაზღვრავენ თავად პარტიები და საარჩევნო ბლოკები. სია შედგენილი უნდა იყოს იმის გათვალისწინებით, რომ არჩევნების შედეგად პარტიის (ან საარჩევნო ბლოკის) მიერ მიღებული მანდატები ნაწილდება სიის დასაწყისიდან რიგის მიხედვით.

პარტიულ სიაში მითითებული უნდა იყოს ყოველი კანდიდატის გვარი, სახელი, მამის სახელი, დაბადების თარიღი, პროფესია, თანამდებობა (საქმიანობა), სამუშაო და საცხოვრებელი ადგილი, პარტიულობა.

პარტიის კანდიდატთა სია დამოწმებული უნდა იყოს პარტიის ხელმძღვანელი პირის, ხოლო საარჩევნო ბლოკის სია — ბლოკში გაერთიანებული ყველა პარტიის ხელმძღვანელ პირთა ხელმოწერით. სიას უნდა ერთვოდეს ყოველი კანდიდატის თანხმობა მოცემული სიით კენჭისყრის შესახებ.

მუხლი 38. ერთმანდატიან საარჩევნო ოლქებში დეპუტატობის კანდიდატთა წარდგენა

ერთმანდატიან საარჩევნო ოლქებში დეპუტატობის კანდიდატთა წარდგენის უფლება აქვთ არჩევნებში დამოუკიდებლად მონაწილე პარტიებს, საარჩევნო ბლოკებსა და ამომრჩეველთა ჯგუფებს განცხადების წარდგენის გზით.

არჩევნებში დამოუკიდებლად მონაწილე ყოველ პარტიასა და საარჩევნო ბლოკს, მას შემდეგ, რაც მათი კანდიდატთა სიები რეგისტრირებული იქნება ცენტრალური საარჩევნო კომისიის მიერ, არჩევნებამდე არა უგვიანეს 27 დღისა უფლება აქვს ყოველ საარჩევნო ოლქში წარადგინოს თითო დეპუტატობის კანდიდატი. კანდიდატად შეიძლება წარდგენილ იქნას მხოლოდ ის პირი, რომელიც შეყვანილია შესაბამისი პარტიის (საარჩევნო ბლოკის) რეგისტრირებულ პარტიულ სიაში. ერთი და იმავე პიროვნების კანდიდატად წარდგენა შეიძლება მხოლოდ ერთ ოლქში. დეპუტატობის კანდიდატთა შერჩევის წესს განსაზღვრავენ თავად პარტიები და საარჩევნო ბლოკები. დეპუტატობის კანდიდატის წარდგენის მიზნით პარტიამ განცხადებით უნდა მიმართოს ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას. განცხადებაში მითითებული უნდა იყოს დეპუტატობის კანდიდატის გვარი, სახელი, მამის სახელი, დაბადების თარიღი, პროფესია, თანამდებობა (საქმიანობა), სამუშაო და საცხოვრებელი ადგილი, პარტიულობა და იმ საარჩევნო ოლქის ნომერი, რომელშიც იგია წარდგენილი.

ამომრჩეველთა ჯგუფს უფლება აქვს საარჩევნო ოლქში დეპუტატობის კანდიდატად წარადგინოს ნებისმიერი პირი, რომელიც აკმაყოფილებს ამ კანონის მე-2 მუხლის მოთხოვნებს, თუ მას მხარს უჭერს ამ ოლქის სულ ცოტა 500 ამომრჩეველი, კანდიდატთა წარდგენა იწყება ამ კანონის გამოქვეყნებიდან 45-ე დღეს და მთავრდება არჩევნებამდე 35 დღით ადრე. ამ მიზნით ამომრჩეველთა ჯგუფმა სათანადო განცხადებით უნდა მიმართოს საოლქო საარჩევნო კომისიას არჩევნებამდე არა უგვიანეს 40 დღისა, რის შემდეგაც მას უფლება აქვს შეაგროვოს მხარდამჭერთა ხელმოწერები. განცხადებაში მითითებული უნდა იყოს დეპუტატობის კანდიდატის გვარი, სახელი, მამის სახელი, დაბადების თარიღი, პროფესია, თან

საქართველოს უზენაესი საბჭოს არჩევნების შესახებ

(დასასრული)

(საარჩევნო ბლოკის), დამოუკიდებელ კანდიდატს კი — თავისი მომავალი საქმიანობის პროგრამით. პარტიის (საარჩევნო ბლოკის), დამოუკიდებელი კანდიდატის პროგრამა არ უნდა შეიცავდეს ომის პროპაგანდას, არსებული სახელმწიფო და საზოგადოებრივი წყობილების ძალმომრეობით შეცვლის ან დამხობის, საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის დარღვევის, ეროვნული სიძულვილისა და მტრობის მოწოდების, არ უნდა აღვივებდეს რელიგიურ შუღლს.

ცენტრალური და საოლქო საარჩევნო კომისიები უზრუნველყოფენ პარტიებისა და საარჩევნო ბლოკების, დამოუკიდებელი კანდიდატების წინასაარჩევნო პროგრამების გამოქვეყნებას რესპუბლიკურ — და ადგილობრივ გაზეთებში პარტიული სიებისა და დამოუკიდებელი კანდიდატების რეგისტრაციიდან გატარებიდან 10 დღის განმავლობაში.

მუხლი 46. საქართველოს უზენაესი საბჭოს არჩევნებში მონაწილე პარტიებისა და საარჩევნო ბლოკების, დამოუკიდებელი კანდიდატების ნდობით აღჭურვილი პირები

ყოველ პარტიასა და საარჩევნო ბლოკს, რომლებმაც წარადგინეს პარტიული სიები, ყოველ საარჩევნო ოლქში, ხოლო დეპუტატობის დამოუკიდებელ კანდიდატს თავის საარჩევნო ოლქში შეუძლია იყოლიოს ათ-ათი ნდობით აღჭურვილი პირი, რომლებიც წარმართავენ პარტიის (საარჩევნო ბლოკის), დეპუტატობის კანდიდატის წინასაარჩევნო კამპანიას შესაბამის საარჩევნო ოლქში, იწვევენ აგიტაციას მის სასარგებლოდ, წარმოადგენენ პარტიის (საარჩევნო ბლოკის), დეპუტატობის კანდიდატის ინტერესებს სახელმწიფო და საზოგადოებრივ ორგანოებთან, ამომრჩევლებთან ურთიერთობაში, აგრეთვე საარჩევნო კომისიებში.

პარტია (საარჩევნო ბლოკი), დეპუტატობის დამოუკიდებელი კანდიდატი ირჩევენ ნდობით აღჭურვილ პირებს და კანდიდატისა და პარტიული სიის რეგისტრირების შემდეგ აცნობებენ მათ შესახებ საოლქო საარჩევნო კომისიებს. განცხადებაში მითითებული უნდა იყოს ნდობით აღჭურვილი პირის გვარი, სახელი, მამის სახელი, სამსახურისა და ბინის მისამართები და ტელეფონის ნომრები. საოლქო საარჩევნო კომისია განცხადების წარდგენიდან სამი დღის ვადაში რეგისტრაციაში ატარებს ნდობით აღჭურვილ პირებს და აძლევს მათ სათანადო მოწმობებს.

პარტიას (საარჩევნო ბლოკს), დეპუტატობის დამოუკიდებელ კანდიდატს არჩევნებამდე ნებისმიერ დროს შეუძლია შეწყვიტოს თავისი ნდობით აღჭურვილი პირის უფლებამოსილება და შეცვალოს იგი, აცნობებს რა ამის შესახებ საოლქო საარჩევნო კომისიას. ნდობით აღჭურვილმა პირმა არჩევნებამდე ნებისმიერ დროს შეიძლება მოიხსნას უფლებამოსილება.

ნდობით აღჭურვილი პირები დეპუტატობის დამოუკიდებელი კანდიდატის, პარტიის ხელმძღვანელი პირის (საარჩევნო ბლოკის ხელმძღვანელი პირთა) თხოვნით გათავისუფლდებიან წინასაარჩევნო კამპანიის ვადით საწარმოო და სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისაგან. ამასთან, ყოველ საარჩევნო ოლქში თითო ნდობით აღჭურვილ პირს შეუნარჩუნდება საშუალო ხელფასი არჩევნების ჩასატარებლად გამოყოფილი სახსრების ხარჯზე. ხელფასი მას მიეცემა სამუშაო ადგილზე, რაც ფორმდება საწარმოს, დაწესებულების, ორგანიზაციის ხელმძღვანელის სათანადო ბრძანებით. წინასაარჩევნო კამპანიის დამთავრების შემდეგ სათანადო ანგარიში გასანაღდებლად წარედგინება შესაბამის ცენტრალურსა. და საოლქო საარჩევნო კომისიას.

რეგისტრირების შემდეგ დეპუტატობის კანდიდატი არ შეიძლება გაიწვიონ ნამდვილ სამხედრო სამსახურში, სამხედრო შეკრებებზე ან შრომით სამსახურში. თუ იგი შრომით სამსახურშია, სამსახური შეწყდება არჩევნების დღის მომდევნო დღემდე. არჩეული დეპუტატი თავისუფლდება შრომითი სამსახურისაგან თავისი უფლებამოსილების ვადის განმავლობაში.

მუხლი 47. დეპუტატობის კანდიდატთა უფასო მგზავრობის უფლება

დეპუტატობის კანდიდატი რეგისტრაციაში გატარების შემდეგ თავისუფლდებიან საწარმოო თუ სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისაგან წინასაარჩევნო კამპანიის ვადით ან ამომრჩეველებთან შეხვედრების მოწყობის, კრებებზე, მიტინგებზე, რადიოთი და ტელევიზიით გამოსვლების დროისათვის თავისი სურვილისამებრ. ამასთან, მათ ენიჭებათ საშუალო ხელფასი არჩევნების ჩასატარებლად გამოყოფილი სახსრების ხარჯზე.

დეპუტატობის კანდიდატი თავისუფლდება საკუთარი განცხადების საფუძველზე და ხელფასი მიეცემა სამუშაო ადგილზე, რაც ფორმდება საწარმოს, დაწესებულების, ორგანიზაციის ხელმძღვანელის სათანადო ბრძანებით. წინასაარჩევნო კამპანიის დამთავრების შემდეგ სათანადო ანგარიში გასანაღდებლად წარედგინება შესაბამის ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას.

ნდობით აღჭურვილი პირი არ შეიძლება იყოს საარჩევნო კომისიის წევრი.

მუხლი 48. პარტიებისა და საარჩევნო ბლოკების, დეპუტატობის კანდიდატების საარჩევნო კამპანიის ხარჯთაღრიცხვა

საარჩევნო კამპანიის ხარჯებს ფინანსურ უზრუნველყოფენ: პარტიებისა — ეროვნული ბანკის, ბანკებისა — ეროვნული ბანკის, ბანკებისა — ეროვნული ბანკის, ბანკ

ერაეულია ბიბლიოთეკა

ПРОЕКТ

საქართველოს სსრ კანონი

საქართველოს უზენაესი საბჭოს არჩევნების შესახებ

I. ზოგადი დებულებები

მუხლი 1. არჩევნების საფუძვლები

საქართველოს სახელმწიფო ხელისუფლების უმაღლესი წარმომადგენლობითი ორგანოს — უზენაესი საბჭოს არჩევნები ეწყობა მრავალმანდატიან საარჩევნო ოლქებში საყოველთაო, თანასწორი და პირდაპირი საარჩევნო უფლების საფუძველზე ფარული კენჭისყრით.

უზენაეს საბჭოში აირჩევა 301 დეპუტატი 5 წლის ვადით პროპორციულ-მაჟორიტარული წარმომადგენლობის საფუძველზე დეპუტატობის დამოუკიდებელი კანდიდატებისა და პარტიული სიების მიხედვით.

მუხლი 2. საყოველთაო საარჩევნო უფლება

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნები საყოველთაოა— საარჩევნო უფლება აქვს საქართველოს ყველა მოქალაქეს: არჩევის უფლებით სარგებლობს 18 წელს მიღწეული მოქალაქე, ხოლო არჩეული შეიძლება იყოს 23 წლის მოქალაქე.

საქართველოს მოქალაქე არ შეიძლება ერთდროულად იყოს ერთზე მეტი საბჭოს დეპუტატი გარდა საქართველოს უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარისა და აფხაზეთისა და აჭარის უზენაესი საბჭოების თავმჯდომარეებისა.

არჩევნებში არ მონაწილეობენ ფსიქიკურად დაავადებული პირნი, რომლებიც სასამართლომ ქმედუუნაროდ ცნო, აგრეთვე ის პირები, რომლებიც სასამართლოს განაჩენით თავისუფლების აღკვეთის ადგილას იმყოფებიან.

განმარტება 1: საქართველოს მოქალაქეობის სტატუსის შაქიურ შემოღებამდე არჩევნებში არ მონაწილეობენ ის დაფეხებულებთა მოსახლეობანი, რომელთა მიმართ არ ვრცელდება საქართველოს სახელმწიფოებრივი იურისდიქცია.

მუხლი 3. თანასწორი და პირდაპირი საარჩევნო უფლება, ფარული კენჭისყრა

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნები თანასწორი და პირდაპირია; ყოველ ამომრჩეველს ერთი ხმა აქვს, საქართველოს მოქალაქენი არჩევნებში თანასწორ საფუძველზე მონაწილეობენ და დეპუტატებს უშუალოდ ფარული კენჭისყრის საფუძველზე ირჩევენ. კონტროლი ამომრჩეველთა ნება-სურვილის გამოვლინებისადმი დაუშვებელია.

მუხლი 4. არჩევნების ჩატარება საარჩევნო კომისიების მიერ, არჩევნების მოგზადებისა და ჩატარების მონაწილენი

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების ჩატარებას უზრუნველყოფენ საარჩევნო კომისიები.

პოლიტიკური პარტიები, პოლიტიკური და საზოგადოებრივი ორგანიზაციები და მოძრაობები, შრომითი კოლექტივები, საშუალო-სპეციალური და უმაღლეს სასწავლებელთა კოლექტივები, ამომრჩეველთა ჯგუფები მონაწილეობენ საქართველოს უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებაში, როგორც საარჩევნო კომისიებში თავიანთი წარმომადგენლობის მეშვეობით, ისე უშუალოდაც.

საქართველოს მოქალაქენი საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებაში მონაწილეობენ როგორც პოლიტიკური პარტიების, პოლიტიკური და საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და მოძრაობების, შრომითი კოლექტივების, საშუალო-სპეციალურ და უმაღლეს სასწავლებელთა კოლექტივების, მოქალაქეთა ჯგუფების მეშვეობით, ისე უშუალოდაც.

მუხლი 5. საჯაროობა არჩევნების მოგზადებისა და ჩატარების დროს

საქართველოს უზენაესი საბჭოს არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებას ახორციელებენ საარჩევნო კომისიები ღიად და საჯაროდ.

მასობრივი ინფორმაციის საშუალებები აშუქებენ საქართველოს უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების მომზადებისა და ჩატარების მიმდინარეობას. მათთვის გარანტირებულია შეუფერხებელი დასწრება არჩევნებთან დაკავშირებულ ყველა კრებასა და სხდომაზე. საარჩევნო კომისიები, პარტიები, საარჩევნო ბლოკები, სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოები, შრომითი კოლექტივები, ამომრჩეველთა ჯგუფები აწვდიან მათ არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებასთან დაკავშირებულ ინფორმაციას.

საარჩევნო კომისიების სხდომებზე და ხმის მისაცემ შენობებში დასწრების უფლება აქვთ პარტიების, საარჩევნო ბლოკებისა და დეპუტატობის კანდიდატების ნდობით აღჭურვილ პირებს, საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და მოძრაობების, შრომითი და სასწავლო კოლექტივების, პრესის, ტელევიზიისა და რადიოს წარმომადგენლებს, ხოლო არჩევნების დღეს ხმის მისაცემ შენობებში, საარჩევნო უყთების დალუქვიდან არჩევნების შედეგების შეჯამების დამთავრებამდე— საარჩევნო ოლქებში წარდგენილი დეპუტატობის კანდიდატებისა და პარტიების (საარჩევნო ბლოკების) თითო წარმომადგენელსაც.

წარმომადგენელთა უფლებამოსილება დადასტურებული უნდა იყოს შესაბამისი საბუთით ამ საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და მოძრაობების ხელმძღვანელი ორგანოების სხდომების, შრომითი კოლექტივების, საშუალო-სპეციალურ და უმაღლეს სასწავლებელთა კოლექტივების, კრებების (კონფერენციების) ოქმების ამონაწერებით. ოქმის ამონაწერი შესაბამის საარჩევნო კომისიას უნდა გადაეცეს ღონისძიებამდე (სხდომის, არჩევნების და ა. შ.) არა უგვიანეს ორი დღისა. საარჩევნო კომისიამ გადაწყვეტილება უნდა მიიღოს 24 საათის განმავლობაში. უარის თქმის შემთხვევაში საარჩევნო კომისია იძლევა დასაბუთებულ წერილობით პასუხს, რომლის გასაჩივრებაც შეიძლება ზემდგომ საარჩევნო კომისიაში.

მუხლი 6. საქართველოს უზენაესს საბჭოში დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელების უფლება

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელების უფლება აქვთ საქართველოს პოლიტიკურ პარტიებს (პოლიტიკური ორგანიზაციებს, მოძრაობებს და ა. შ.), რომელთა მოქმედებაც ვრცელდება საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე, მათ გაერთიანებებს — საარჩევნო ბლოკებს და ამომრჩეველთა ჯგუფებს განცხადების წარდგენის გზით საქართველოს კონსტიტუციისა და ამ კანონის მოთხოვნათა საფუძველზე.

მუხლი 7. საქართველოს უზენაესი საბჭოს წევრის სტატუსის შეუთავსებლობა თანამდებობრივ მდგომარეობასთან

ის პირნი, რომლებიც შედიან საქართველოს მინისტრთა საბჭოს შემადგენლობაში, აფხაზეთის და აჭარის მინისტრთა საბჭოების შემადგენლობაში, გარდა მათი თავმჯდომარეებისა, აგრეთვე მოადგილეები, საქართველოს რესპუბლიკურ უწყებათა ხელმძღვანელები და მათი მოადგილეები, ადგილობრივი საბჭოების აღმასკომების თავმჯდომარეები, მართლმსაჯულების ორგანოებში არჩეული პირები. საქართველოს, აგრეთვე აფხაზეთისა და აჭარის მთავარი სახელმწიფო არბიტრები და სახელმწიფო არბიტრები, საქართველოს პროკურორი და მისი ქვემდგომი პროკურორები, საქართველოს კონსტიტუციური ზედამხედველობის კომიტეტის თავმჯდომარე და წევრები არ შეიძლება იმავე დროს იყვნენ საქართველოს უზენაესი საბჭოს წევრები.

მუხლი 8. არჩევნების მატერიალური უზრუნველყოფა, არჩევნებთან დაკავშირებული ხარჯები, საარჩევნო ფონდი

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს სახელმწიფო გაიღებს. ამასთან ერთად, არჩევნებში დამოუკიდებლად მონაწილე პარტიებს, საარჩევნო ბლოკებსა და დამოუკიდებელ კანდიდატებს შეუძლიათ შექმნან საარჩევნო ფონდები, რისთვისაც მათ უფლება აქვთ გამოიყენონ თავისი სახსრები, საქართველოს მოქალაქეთა, შრომითი კოლექტივების და საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და მოძრაობების შეწირულობანი.

არჩევნებთან დაკავშირებული ხარჯების ფორმირების, განაწილებისა და გამოყენების წესს ადგენს ცენტრალური საარჩევნო კომისია არჩევნებამდე არა უგვიანეს 80 დღისა.

მუხლი 9. პასუხისმგებლობა არჩევნების შესახებ კანონის დარღვევისათვის

პირებს, რომლებიც ძალადობით, მოტყუებით, შუქარით, მოსყიდვით ან სხვა გზით ხელს უშლიან იმას, რომ საქართველოს მოქალაქემ თავისუფლად განახორციელოს თავისი უფლება — აირჩიოს და იყოს არჩეული დეპუტატად საქართველოს უზენაეს საბჭოში, ეწეოდეს წინასაარჩევნო აგიტაციას, მათ ვინც ერევა საარჩევნო კომისიების მუშაობაში და ხელს უშლის საარჩევნო უბნებში ხმის მიცემას, კანდიდატის რეგისტრაციასთან, საარჩევნო უბნებსა და ოლქებში ხმების დათვლასა და არჩევნების შედეგების დადგენასთან დაკავშირებული მოვალეობების შესრულებას, აგრეთვე საარჩევნო კომისიების წევრებს, სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოების თანამდებობის პირებს, რომლებმაც გააყალბეს საარჩევნო დოკუმენტები, განზრახ არასწორად დათვალეს ხმები, დაარღვიეს კენჭისყრის საიდუმლოება, თანამდებობის პირებს, რომლებმაც საარჩევნო კომისიებს არ წარუდგინეს საჭირო მასალები და მონაცემები ან არ შეასრულეს მათი გადაწყვეტილებები, იქცირებათ კანონით დადგენილი პასუხისმგებლობა.

პასუხს აგებენ აგრეთვე ის პირები, რომლებმაც გამოაქვეყნეს ან სხვა საშუალებით გაავრცელეს დეპუტატობის კანდიდატის პატივისა და ღირსების შემლახველი ცნობები ან აგიტაციას ეწეოდნენ არჩევნების დღეს.

სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოები ვალდებულნი არიან დაიცვან ნეიტრალიტეტი არჩევნებში მონაწილე პარტიათა მიმართ.

II. არჩევნების დანიშვნა, საარჩევნო ოლქების, უბნებისა და კომისიების შექმნა

მუხლი 10. არჩევნების დანიშვნა

საქართველოს უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნებს ნიშნავს საქართველოს უზენაესი საბჭო თავისი უფლებამოსილების ვადის გასვლამდე არა უგვიანეს 105 დღისა.

ცნობა არჩევნების დღის შესახებ ქვეყნდება რესპუბლიკურ და ადგილობრივ გაზეთებში არჩევნების დანიშვნიდან არა უგვიანეს 3 დღისა.

მუხლი 11. საარჩევნო ოლქები

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნებისათვის საქართველოს რაიონებში, ქალაქებსა (გარდა რაიონული დაქვემდებარების ქალაქებისა, რომლებსაც აქვთ რაიონული დაყოფა) და ქალაქის რაიონებში იქმნება მრავალმანდატიანი საარჩევნო ოლქები. ამომრჩეველთა ზღვრულ რიცხვს საარჩევნო ოლქებში ადგენს ცენტრალური საარჩევნო კომისია.

მრავალმანდატიან საარჩევნო ოლქებს ცენტრალური საარჩევნო კომისია ქმნის არჩევნებამდე არა უგვიანეს 80 დღისა და დაუყოვნებლივ აქვეყნებს მათ სიას ოლქების საზღვრების მითითებით რესპუბლიკურ გაზეთებში.

მუხლი 12. საარჩევნო უბნები

საქართველოს უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების დროს კენჭისყრის მოსაწყობად და ხმების დასათვლელად საარჩევნო ოლქები იყოფა საარჩევნო უბნებად.

საარჩევნო უბნები შეიძლება შეიქმნას საავადმყოფოებსა და სხვა სტაციონარულ სამკურნალო დაწესებულებებში, ძნელად მისადგომ ადგილებში, არჩევნების დღეს ნაოსნობაში მყოფ გემებზე, რომლებიც მიეკუთვნებიან საარჩევნო ოლქს გემის მიწერის ნავსადგურის ადგილის მიხედვით.

საარჩევნო უბნებს ქმნიან საოლქო საარჩევნო კომისიები სახალხო დეპუტატთა შესაბამისი საბჭოების აღმასრულებელი კომიტეტების წარდგინებითა და მათთან შეთანხმებით. არჩევნების დღეს ნაოსნობაში მყოფ გემებზე საარჩევნო უბნები იქმნება იმავე წესით გემის მიწერის ნავსადგურის ადგილის მიხედვით.

საარჩევნო უბნები იქმნება არანაკლებ 20 და არა უმეტეს 3.000 ამომრჩევლისათვის არჩევნებამდე არა უგვიანეს 60 დღისა. ძნელად მისადგომ რაიონებში, არჩევნების დღეს ნაოსნობაში მყოფ გემებზე საარჩევნო უბნები იქმნება იმავე ვადაში, ხოლო გამონაკლის შემთხვევაში არჩევნებამდე არა უგვიანეს 5 დღისა.

საოლქო საარჩევნო კომისია ადგილობრივ გაზეთებში უბნების შექმნიდან 3 დღის ვადაში აქვეყნებს საარჩევნო უბნების ნომრებს, საუბნო საარჩევნო კომისიებისა და ხმის მისაცემი შენობების მისამართებს.

მუხლი 13. საარჩევნო კომისიების სისტემა

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების ჩასატარებლად იქმნება საარჩევნო კომისიები:

— საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების ცენტრალური საარჩევნო კომისია;

— საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების საოლქო საარჩევნო კომისიები;

— საუბნოს საარჩევნო კომისიები.

მუხლი 14. ცენტრალური საარჩევნო კომისიის შექმნა

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების ცენტრალური საარჩევნო კომისია იქმნება კომისიის თავმჯდომარის, მისი მოადგილის, მდივნისა და არანაკლებ 18 წევრისაგან.

კომისიის თავმჯდომარეს, მოადგილესა და 7 წევრს ნიშნავს საქართველოს უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი არჩევნებამდე არა უგვიანეს 85 დღისა რესპუბლიკის სახალხო დეპუტატთა საოლქო, რაიონული და საქალაქო (გარდა რაიონული დაქვემდებარების ქალაქებისა) საბჭოების პრეზიდიუმების ან აღმასრულებელი კომიტეტების, პარტიების, საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა და მოძრაობათა, აგრეთვე ამომრჩეველთა ჯგუფების წინადადებების გათვალისწინებით.

კომისიის კიდევ თითო წევრს ნიშნავს აფხაზეთისა და აჭარის უზენაესი საბჭოები ან მათი პრეზიდიუმები არჩევნებამდე არა უგვიანეს 60 დღისა.

პარტიებს, მას შემდეგ რაც გაივლიან რეგისტრაციას არჩევნებში მონაწილეობის მისაღებად ცენტრალურ საარჩევნო კომისიაში უფლება აქვთ არჩევნებამდე არა უგვიანეს 60 დღისა დანიშნონ ცენტრალური საარჩევნო კომისიის თითო წევრი.

თუ არჩევნებამდე მე-60 დღეს კომისიის შემადგენლობაში 21 პირზე ნაკლები აღმოჩნდა, საქართველოს უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი 2 დღის ვადაში ნიშნავს კომისიის დამატებით წევრებს მისი შემადგენლობის 21-მდე შესავსებად.

კომისიის საბოლოო სახით ჩამოყალიბებიდან 3 დღის ვადაში, იგი თავის წევრთაგან ირჩევს ცენტრალური საარჩევნო კომისიის კიდევ ერთ მოადგილეს და მდივანს.

ცენტრალური საარჩევნო კომისიის უფლებამოსილების ვადა მთავრდება საქართველოს უზენაესი საბჭოს მომდევნო არჩევნების დანიშვნის დღეს.

მუხლი 15. ცენტრალური საარჩევნო კომისიის უფლებამოსილებანი

ცენტრალური საარჩევნო კომისიის სრული შემადგენლობით შექმნამდე მისი სხდომები უფლებამოსილია, თუ მას ესწრება სხდომის დღეს კომისიის ფაქტობრივი შემადგენლობის სულ ცოტა ორი მესამედი.

ცენტრალური საარჩევნო კომისია:

1) კონტროლს უწევს საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე ამ კანონის შესრულებას და უზრუნველყოფს მის ერთგვაროვან გამოყენებას;

2) ქმნის მრავალმანდატიან საარჩევნო ოლქებს და აკუთვნებს მათ სახელებსა და ნომრებს. ნიშნავს საოლქო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარესა და წევრებს ამ კანონის შესაბამისად;

3) წყვეტს საარჩევნო ოლქისთვის იმ საარჩევნო უბნების მიწერის საკითხს, რომლებიც საქართველოს ფარგლებს გარეთ იქმნება;

4) აქვეყნებს არჩევნების მომზადება-ჩატარების კალენდარულ გეგმას და უზრუნველყოფს მის ერთგვაროვან განხორციელებას;

5) რეგისტრაციაში ატარებს არჩევნებში მონაწილე პოლიტიკურ პარტიებსა და საარჩევნო ბლოკებს, მათი დეპუტატობის კანდიდატთა სიებს;

6) წარმართავს საარჩევნო კომისიების საქმიანობას, ისმენს მათ ინფორმაციას;

7) განსაზღვრავს არჩევნების მომზადება-ჩატარებასთან დაკავშირებული ხარჯების ფორმირების, განაწილებისა და გამოყენების წესს. კონტროლს უწევს საარჩევნო კომისიების უზრუნველყოფას შენობებით, ტრანსპორტით, კავშირგაბმულობით და გაწიხლავს არჩევნების მატერიალურ-ტექნიკური უზრუნველყოფის სხვა საკითხებს;

8) ადგენს საქართველოს უზენაესი საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების საარჩევნო ბიულეტენების, ამომრჩეველთა სიების, საარჩევნო კომისიების სხდომათა ოქმების, სხვა საარჩევნო დოკუმენტების ფორმებს, საარჩევნო ყუთებისა და საარჩევნო კომისიათა ბეჭდების ნიმუშებს, საარჩევნო დოკუმენტების შენახვის წესს;

9) უზრუნველყოფს საარჩევნო კამპანიაში პარტიებისა და დამოუკიდებლად დასახელებული დეპუტატობის კანდიდატების მონაწილეობის თანასწორ პირობებს, პლაკატების გამოცემას პარტიების წინასაარჩევნო პროგრამების ძირითადი დებულებებით, დეპუტატობის კანდიდატების სიებითა და კანდიდატების ბიოგრაფიული მონაცემებით;

10) განსაზღვრავს საარჩევნო კამპანიაში მასობრივი ინფორმაციის საშუალებათა მონაწილეობისა და მათი გამოყენების წესს ამ კანონის შესაბამისად;

11) განსაზღვრავს საქართველოს, აფხაზეთისა და აჭარის სამინისტროების, სახელმწიფო კომიტეტებისა და უწყებების, სხვა სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოებისა და სალაბორატორიო დაწესებულებების ვალდებულებებს და ისმენს მათ ინფორმაციებს არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე;

12) ადგენს ამომრჩეველთა საერთო რიცხვს, არჩევნებში მონაწილეთა და ხმის მიცემის მონაწილეთა საერთო რიცხვს, საერთო გამყოფს და ამის საფუძველზე ანაწილებს მანდატებს პარტიებს (საარჩევნო ბლოკებს) შორის და ადგენს ყოველი პარტიული სიის მიხედვით არჩეულ დეპუტატებს;

13) აჯამებს რესპუბლიკაში არჩევნების საერთო შედეგებს, არჩევნების დღიდან 10 დღის ვადაში პრესაში აქვეყნებს ცნობას არჩევნების შედეგების შესახებ და საქართველოს უზენაესი საბჭოს არჩეულ დეპუტატთა სიას; რეგისტრაციაში ატარებს არჩეულ დეპუტატებს და აძლევს მათ სათანადო მოწმობებს;

14) გადასცემს საქართველოს უზენაესი საბჭოს სამანდატო კომისიას დეპუტატთა უფლებამოსილების შესამოწმებლად საჭირო დოკუმენტაციას;

15) ნიშნავს ხელახალ არჩევნებს საარჩევნო ოლქებში და ხელახალ ხმის მიცემას იმ საარჩევნო ოლქებსა თუ უბნებში, სადაც ხმის მიცემა ბათილად იქნა ცნობილი;

16) არჩეული დეპუტატის გამოკლების შემთხვევაში შესაბამის ოლქებში ნიშნავს დეპუტატთა არჩევნებს საქართველოს უზენაეს საბჭოში და უზრუნველყოფს მათ რეგისტრაციას და ამომრჩეველთა ჯგუფების მიერ დეპუტატობის კანდიდატთა წარდგენის საფუძველზე;

17) განიხილავს საარჩევნო კომისიათა გადაწყვეტილებებისა და მოქმედების გამო შემოსულ განცხადებებსა და საჩივრებს და გამოაქვს მათ შესახებ გადაწყვეტილებები;

18) ახორციელებს სხვა უფლებამოსილებებს ამ კანონის შესაბამისად.

მუხლი 16. საოლქო საარჩევნო კომისიების შექმნა

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების საოლქო საარჩევნო კომისიები იქმნება კომისიის თავმჯდომარის, მისი მოადგილის, მდივნისა და 14 წევრისაგან.

საოლქო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარეს ნიშნავს საქართველოს უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმი 6 წევრს ნიშნავს საქართველოს უზენაესი საბჭოს საარჩევნო ბლოკები ან ამომრჩეველთა ჯგუფები ამ კანონის შესაბამისად;

2) ქმნის საარჩევნო უბნებს და აქვეყნებს მათ სიებს;

3) ქმნის საუბნო საარჩევნო კომისიებს, აქვეყნებს მათ შემადგენლობასა და კომისიების მისამართებს;

4) წარმართავს საუბნო საარჩევნო კომისიების საქმიანობას, ისმენს მათ ინფორმაციებს;

5) უნაწილებს ფულად სახსრებს საუბნო საარჩევნო კომისიებს. კონტროლს უწევს საუბნო საარჩევნო კომისიების უზრუნველყოფას შენობით, ტრანსპორტით, კავშირგაბმულობით და განიხილავს საარჩევნო ოლქში არჩევნების მატერიალურ-ტექნიკური უზრუნველყოფის სხვა საკითხებს;

6) თვალყურს ადევნებს ამომრჩეველთა სიების შედგენას და მათ წარდგენას საყოველთაო გაცნობისათვის;

7) რეგისტრაციაში ატარებს დეპუტატობის კანდიდატებს და აძლევს მათ სათანადო მოწმობებს; უზრუნველყოფს პლაკატების გამოცემას მათი ბიოგრაფიული მონაცემებითა და საარჩევნო პროგრამებით;

8) რეგისტრაციაში ატარებს ამომრჩეველთა ჯგუფებს (მათ გაერთიანებებს), პარტიებისა და საარჩევნო ბლოკების ნდობით აღჭურვილ პირებს და აძლევს მათ სათანადო მოწმობებს;

9) უზრუნველყოფს საარჩევნო კამპანიაში დეპუტატობის კანდიდატთა, პარტიებისა და საარჩევნო ბლოკების მონაწილეობის თანაბარ პირობებს;

10) თვალყურს ადევნებს მასობრივი ინფორმაციის ადგილობრივი საშუალებების მიერ ამ კანონის მოთხოვნათა შესრულებას;

11) ისმენს სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების აღმასრულებელ და განმკარგულებელ ორგანოთა და სახელმწიფო საწარმოთა, დაწესებულებათა და ორგანიზაციათა ხელმძღვანელების ინფორმაციებს არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე;

12) ხელს უწყობს დეპუტატობის კანდიდატებს, შრომით კოლექტივებს, საზოგადოებრივ ორგანიზაციებსა და მოძრაობებს, სასწავლებელთა კოლექტივებს, ამომრჩევლებს შეხვედრების მოწყობაში;

13) ამტკიცებს საარჩევნო ბიულეტენის ტექსტს, უზრუნველყოფს მათ დამზადებასა და ბიულეტენებით საუბნო საარჩევნო კომისიების მომარაგებას;

14) ადგენს და 24 საათის განმავლობაში ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას აწვდის ოქმებს ოლქში ამომრჩეველთა, არჩევნებში მონაწილეთა და ხმის მიცემის მონაწილეთა რიცხვს. დეპუტატობის ყოველი კანდიდატისა და კანდიდატთა ყოველი სიისთვის მიცემული ხმების რაოდენობას, არჩეულ დამოუკიდებელ დეპუტატობის კანდიდატებს, არჩევნების საბოლოო შედეგებს საარჩევნო ოლქში;

15) ნიშნავს და აწყობს ხელახალ ხმის მიცემას იმ საარჩევნო უბნებში, სადაც ხმის მიცემა ბათილად იქნა ცნობილი. აწყობს ხელახალ ხმის მიცემას საარჩევნო ოლქში;

16) აწყობს არჩევნებს საარჩევნო ოლქში გამოკლებული დეპუტატობის ნაცვლად პარტიათა და ამომრჩეველთა ჯგუფების მიერ დეპუტატობის კანდიდატთა წარდგენის საფუძველზე;

17) განიხილავს საუბნო საარჩევნო კომისიათა გადაწყვეტილებებისა და მოქმედების გამო შემოსულ განცხადებებსა და საჩივრებს და გამოაქვს მათ შესახებ გადაწყვეტილებები;

18) ახორციელებს სხვა უფლებამოსილებებს ამ კანონის შესაბამისად.

მუხლი 18. საუბნო საარჩევნო კომისიების შექმნა

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების საუბნო საარჩევნო კომისიები იქმნება კომისიის თავმჯდომარის, მისი მოადგილის, მდივნისა და არანაკლებ 2 წევრისაგან არჩევნებამდე არა უადრეს 50 და არა უგვიანეს 45 დღისა.

საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარესა და 2 წევრს ნიშნავს საოლქო საარჩევნო კომისია მის ტერიტორიაზე მოქმედი სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების პრეზიდიუმების ან მათი აღმასრულებელი კომიტეტების, საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და მოძრაობების, ამ ტერიტორიაზე განლაგებული შრომითი კოლექტივების, საშუალო-სპეციალური და უმაღლესი სასწავლებლების კოლექტივების, ამომრჩეველთა ჯგუფების წინადადებათა გათვალისწინებით.

საუბნო საარჩევნო კომისიის თითო წევრი შეუძლიათ დანიშნონ არჩევნებში მონაწილე პარტიებმა, საარჩევნო ბლოკებმა.

კომისიის შექმნიდან 3 დღის ვადაში იგი თავის წევრთაგან ირჩევს საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარის მოადგილესა და მდივანს.

საუბნო საარჩევნო კომისიის ფუფლებამოსილებანი ვადა მთავრდება არჩევნების დამთავრებისთანავე.

მუხლი 19. საუბნო საარჩევნო კომისიების უფლებამოსილებანი, საუბნო საარჩევნო კომისია:

1) ადგენს უბნის მიხედვით ამომრჩეველთა სიებს;

2) ამომრჩევლებს აცნობს ამომრჩეველთა სიებს, იღებს და იხილავს განცხადებებს სიებში უსწორობათა შესახებ და წყვეტს მათში სათანადო ცვლილებათა შეტანის საკითხს;

3) ამომრჩევლებს მათი მოთხოვნის გათვალისწინებით აძლევს ხმის მიცემის უფლების მოწმობას;

4) აუწყებს მოსახლეობას საუბნო საარჩევნო კომისიის ადგილსამყოფელს და მისი მუშაობის დროს, აგრეთვე არჩევნების დღესა და ხმის მისაცემ ადგილს;

5) უზრუნველყოფს ხმის მისაცემად შენობის, საარჩევნო ყუთებისა და კაბინების, საინფორმაციო სტენდების მომზადებას;

6) ორგანიზაციას უწევს საარჩევნო უბანში ხმის მიცემას არჩევნების დღეს;

7) ადგენს საარჩევნო უბანში არჩევნებში მონაწილეთა და ხმის მიცემის მონაწილეთა რიცხვს, დეპუტატობის ყოველი კანდიდატისა და კანდიდატთა ყოველი სიისთვის მიცემული ხმების რაოდენობის და დაუყოვნებლივ წარუდგენს საოლქო საარჩევნო კომისიას;

8) განიხილავს განცხადებებსა და საჩივრებს არჩევნების მომზადებისა და კენჭისყრის ორგანიზაციის საკითხებზე და იღებს სათანადო გადაწყვეტილებებს;

9) ახორციელებს სხვა უფლებამოსილებებს ამ კანონის შესაბამისად.

მუხლი 20. საარჩევნო კომისიების ფორმირების წესი, მუშაობის ორგანიზაცია

საარჩევნო კომისიის წევრის წარდგენის (დანიშვნის) უფლების მქონე ყოველ პარტიას, ორგანიზაციას, საწარმოს, დაწესებულებას შეუძლია თითოეულ საარჩევნო კომისიაში წარადგინოს მხოლოდ ერთი წევრი.

საარჩევნო კომისიის წევრად წარდგენისას (დანიშვნისას) სათანადო ორგანოს უნდა წარედგინოს განცხადება, ან კრების (სხდომის, კონფერენციის და ა. შ.) ოქმის ამონაწერი ამ კანონით განსაზღვრულ ვადებში, ამომრჩეველთა ჯგუფის მიერ საარჩევნო კომისიის წევრად წარდგენილ განცხადებას ხელს უნდა აწერდეს: ცენტრალურ საარჩევნო კომისიაში — არა ნაკლებ რესპუბლიკაში მცხოვრები 1.000 ამომრჩევლისა; საოლქო საარჩევნო კომისიაში — ოლქში მცხოვრებ არა ნაკლებ 500 ამომრჩეველისა; საუბნო საარჩევნო კომისიაში — შესაბამის საარჩევნო ოლქში მცხოვრები არა ნაკლებ 50 ამომრჩეველისა.

საარჩევნო კომისიის სხდომა უფლებამოსილია, თუ მასში მონაწილობს კომისიის შემადგენლობის სულ ცოტა ორი მესამედი. კომისიის მიერ გადაწყვეტილება მიიღება დამსწრეთა ხმების უმრავლესობით. ხმათა გაყოფისას თავმჯდომარის ხმა გადამწყვეტად ითვლება. კომისიის იმ წევრებს, რომლებიც არ ეთანხმებიან კომისიის გადაწყვეტილებას, უფლება აქვთ გამოთქვან განსაკუთრებული აზრი, რომელიც წერილობით ფორმით ერთვის ოქმს და განსაბილველად ეგზავნება ზემდგომ საარჩევნო კომისიას.

საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე, თავმჯდომარის მოადგილე, მდივანი და კომისიის წევრები არჩევნების მომზადებისა და ჩატარების პერიოდში კომისიის გადაწყვეტილებით შეიძლება განთავისუფლდნენ საწარმოო თუ სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისაგან. ამასთან, მათ დაენიშნებათ ხელფასი არანაკლებ მათი საშუალო ხელფასისა არჩევნების ჩასატარებლად გამოყოფილი სახსრებიდან.

ცენტრალური საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარეს, თავმჯდომარის მოადგილეს, მდივანსა და წევრებს მათი უფლებამოსილების დანარჩენი დროის განმავლობაში შეიძლება დაენიშნოს ხელფასი საქართველოს უზენაესი საბჭოს პრეზიდიუმის გადაწყვეტილებით სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

საარჩევნო კომისიების შემადგენლობაში შემავალ პირთ უფლება არა აქვთ მონაწილეობა მიიღონ აგიტაციაში არჩევნებში მონაწილე პარტიებისა და დეპუტატობის კანდიდატების სასარგებლოდ ან საწინააღმდეგოდ.

საარჩევნო კომისიაში არსებული (დანიშნული) პირი ანგარიშვალდებულია მისი წევრად წარმდგენი ორგანოს წინაშე.

მუხლი 21. საარჩევნო კომისიების შემადგენლობის შეცვლის წესი

კომისიის წევრის გაწვევის უფლება აქვს მას, ვინც წარადგინა ან დანიშნა იგი კომისიის წევრად.

კომისიის წევრისთვის უფლებამოსილების ჩამორთმევის უფლება აქვს ზემდგომ საარჩევნო კომისიას (ცენტრალურ საარჩევნო კომისიის წევრისთვის კი — თვით ამ კომისიას) მის მიერ საარჩევნო კანონის დარღვევისას ან თავის მოვალეობის სისტემატურად უგულებელყოფისას. უფლებამოსილების ჩამორთმევის საკითხი წყდება კომისიის სხდომაზე ფარული კენჭისყრით მისი სრული შემადგენლობის ხმათა უმრავლესობით.

კომისიის წევრის გამოკლების შემთხვევაში ორი კვირის განმავლობაში შეუძლია დანიშნოს კომისიის ახალი წევრი იმ არჩევნებში მონაწილე პარტიას (საარჩევნო ბლოკს) ან ამომრჩეველთა ჯგუფს, რომლის კანდიდატურამაც გამოათავისუფლა ადგილი. სხვა შემთხვევებში კომისიის ახალი წევრი იმავე ვადაში შეუძლია დანიშნოს კომისიის შემქმნელმა ორგანომ ამ კანონით დადგენილი წესით.

მუხლი 22. საარჩევნო კომისიებისათვის ხელშეწყობა მათი უფლებამოსილების განხორციელებაში

საარჩევნო კომისიების უფლებამოსილებათა ფარგლებში მათ მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებათა შესრულება სავალდებულოა ყველა სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოს, მასობრივი ინფორმაციის საშუალებების, საწარმოების, დაწესებულება-ორგანიზაციების, თანამდებობის პირებისთვის, ისინი ვალდებულნი არიან ხელი შეუწყონ საარჩევნო კომისიებს მუშაობაში, მიაწოდონ მათთვის საჭირო ცნობები და მასალები.

საარჩევნო კომისიებს უფლება აქვთ არჩევნების მომზადებასა და ჩატარებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე მიმართონ სახელმწიფო, პარტიულ და საზოგადოებრივ ორგანოებს, საწარმოებს, დაწესებულებებს, ამომრჩეველთა ჯგუფებს, ორგანიზაციებს, თანამდებობის პირებს, მასობრივი ინფორმაციის საშუალებების ხელმძღვანელებს, რომლებიც ვალდებულნი არიან განიხილონ დასმული საკითხები და საარჩევნო კომისიას პასუხი გასცენ სამი დღის ვადაში.

საარჩევნო კომისიების გადაწყვეტილებანი და მოქმედება შეიძლება გასაჩივრდეს ზემდგომ საარჩევნო კომისიაში, ხოლო ამ კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში აგრეთვე სასამართლოში.

III. ამომრჩეველთა სია, ხმის მიცემის უფლების მოწმობა

მუხლი 23. ამომრ

საქართველოს უზენაესი საბჭოს არჩევნების შესახებ

(დასასრული)

ლი. დამოუკიდებელ დეპუტატობის კანდიდატთა წარდგენა იწყება არჩევნებამდე 50-ე დღის და მთავრდება არჩევნებამდე 35 დღით ადრე. ამ მიზნით ამომრჩეველთა ჯგუფმა სათანადო განცხადებით უნდა მიმართოს საოლქო საარჩევნო კომისიას არჩევნებამდე არა უგვიანეს 40 დღისა, რის შემდეგაც მას უფლება აქვს შეაგროვოს მხარდამჭერთა ხელმოწერები. განცხადებაში მითითებული უნდა იყოს დეპუტატობის კანდიდატის გვარი, სახელი, მამის სახელი, დაბადების თარიღი, პროფესია, თანამდებობა (საქმიანობა), სამუშაო ადგილი, საცხოვრებელი ადგილი, პარტიულობა, აგრეთვე ამომრჩეველთა ჯგუფის წარმომადგენლის ვინაობა.

ერთ მრავალმანდატიან საარჩევნო ოლქში დასახელებულ დეპუტატობის კანდიდატებს (მათ საინიციატივო ჯგუფებს) შეუძლიათ გაერთიანდნენ მუშაობის ერთიანი პოზიციის ჩამოყალიბებისა და განხორციელების მიზნით.

მუხლი 29. პარტიული სიებისა და დამოუკიდებლად წარდგენილ დეპუტატობის კანდიდატთა რეგისტრაცია

არჩევნებში დამოუკიდებლად მონაწილე პარტიები, საარჩევნო ბლოკები მრავალმანდატიან ოლქებში წარდგენილი სიების საფუძველზე ადგენენ ერთიან პარტიულ სიებს. პარტიული სიის რეგისტრაციაში ატარებს ცენტრალური საარჩევნო კომისია მისთვის სიის წარდგენიდან არა უგვიანეს მე-5 დღისა.

მრავალმანდატიან ოლქებში წარდგენილ კანდიდატებს რეგისტრაციაში ატარებენ შესაბამისი საოლქო საარჩევნო კომისიები: დამოუკიდებელ კანდიდატებს — მათი წარდგენიდან არა უადრეს მე-5 და არა უგვიანეს მე-10 დღისა, პარტიებისა და საარჩევნო ბლოკების კანდიდატებს — მათი წარდგენიდან არაუგვიანეს მე-3 დღისა.

ერთი და იგივე პიროვნება არ შეიძლება იყოს დამოუკიდებელი კანდიდატი და იმავდროულად შედიოდეს რომელიმე პარტიულ სიაში; ერთ-ერთ წარდგენაზე მან წერილობით უნდა განაცხადოს უარი.

პარტიული სიისა და დეპუტატობის კანდიდატთა რეგისტრაციის შემდეგ 3 დღის ვადაში შესაბამისი საარჩევნო კომისიები პარტიის (საარჩევნო ბლოკის) წარმომადგენელსა და დეპუტატობის კანდიდატებს გადასცემენ დეპუტატობის კანდიდატთა მოწმობებს. იმავე ვადაში ცენტრალური საარჩევნო კომისია საოლქო საარჩევნო კომისიებს გადასცემს პარტიების (საარჩევნო ბლოკების) მიერ შედგენილ ერთიან სიებს.

მრავალმანდატიან საარჩევნო ოლქში პარტიული სიით რეგისტრაციის შესახებ გადაწყვეტილება მიიღება, თუ არის შემდეგი საბუთები: პარტიის ხელმძღვანელი ორგანოს (საარჩევნო ბლოკში შემავალ პარტიათა ხელმძღვანელი ორგანოების) ოქმის ამონაწერი პარტიული სიის დამტკიცების შესახებ და კანდიდატთა სია, ყოველი კანდიდატის განცხადება იმის შესახებ, რომ იგი თანახმაა კენჭი იყაროს მოცემული სიით.

საარჩევნო ოლქში, დამოუკიდებლად წარდგენილ დეპუტატობის კანდიდატთა რეგისტრაციის შესახებ გადაწყვეტილება მიიღება, თუ არის შემდეგი საბუთები: დეპუტატობის დამოუკიდებელი კანდიდატის თანხმობა კენჭისყრაზე, ამომრჩეველთა ჯგუფის განცხადება და მის მხარდამჭერთა სია.

ამ კანონის მე-6 მუხლში ჩამოთვლილმა პირებმა დეპუტატობის კანდიდატებად მათი დასახელებისას თავიანთი განცხადებებში უნდა აღნიშნონ, რომ გათავისუფლებენ დაკავებულ თანამდებობას უზენაესი საბჭოს წევრებად მათი არჩევის შემთხვევაში. ამ კანონის მე-2 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად დეპუტატობის კანდიდატები მათი წარდგენისას თავიანთ განცხადებებში აღნიშნავენ, თუ რომელი საბჭოს წევრობაზე იტყვიან უარს საქართველოს უზენაესი საბჭოს წევრად არჩევის შემთხვევაში.

თუ წარდგენილი საბუთები არ აკმაყოფილებს ამ კანონის მოთხოვნებს, კომისია საბუთებს წარმდგენ პირს უბრუნებს საბუთებს და აძლევს 5 დღის ვადას ნაკლოვანებათა გასასწორებლად. გასწორებული საბუთები კომისიას უნდა წარედგინოს აღნიშნულ ვადაში.

პარტიული სიები და დეპუტატობის კანდიდატების გვარები ინთმრება შესაბამის საარჩევნო კომისიაში მათი წარდგენის რიგის მიხედვით და ქვეყნდება გაზეთებში რეგისტრაციის დამთავრებიდან 5 დღის ვადაში. ამავე ვადაში ქვეყნდება იმ პარტიათა სია, რომელთაც უარი ეთქვათ პარტიული სიების რეგისტრაციაზე და უარის თქმის მიზეზები.

მუხლი 30. მხარდამჭერთა სიები

საქართველოს უზენაესი საბჭოს არჩევნებში მონაწილე ამომრჩეველთა ჯგუფის მიერ წარდგენილ დეპუტატობის კანდიდატს მხარს უნდა უჭერდეს შესაბამისი საარჩევნო ოლქის სულ ცოტა 500 ამომრჩეველი, რომელთაც თავისი მხარდაჭერა ხელმოწერებით უნდა გამოხატონ.

მხარდამჭერ ამომრჩეველთა ხელმოწერებით შევსებული ყოველი ფურცლის თავში უნდა ეწეროს დეპუტატობის დამოუკიდებელი კანდიდატის ვინაობა და მისი მხარდაჭერის ტექსტი. ყოველი ხელმოწერის გასწვრივ მითითებული უნდა იყოს ხელმოწერის გვარი და ინიციალები, დაბადების თარიღი, მისამართი, პასპორტის სერია და ნომერი, ხელმოწერის თარიღი, ხელმოწერებისათვის შეიძლება ფურცლის ორივე მხარის გამოყენება. ხელმოწერები გადანომრილი უნდა იყოს. ფურცელს ხელს უნდა აწერდეს ხელმოწერების შეგროვებაზე პასუხისმგებელი პირი და მითითებული უნდა იყოს მისი ვინაობა.

ერთი ამომრჩეველი შეიძლება ხელს აწერდეს თავის ჩლქში წამოყენებულ მხოლოდ ერთი დამოუკიდებელი კანდიდატის მხარდამჭერას. საარჩევნო კომისიებს უფლება აქვთ შეამოწმონ ხელმოწერების ნამდვილობა. თუ ერთი და იგივე ამომრჩეველი ხელს მოაწერს ერთზე მეტ მხარდამჭერთა სიას, უფრო გვიან შესრულებული ხელმოწერები ბათილად ჩაითვლება. ბათილად ჩაითვლება აგრეთვე გაყალბებული და ძალდატანებით შესრულებული ხელმოწერები, თუ ამის შესახებ წერილობით განაცხადა ხელმოწერმა ამომრჩეველმა, თუ აღნიშნულ მიზეზთა გამო ხელმოწერათა რაოდენობა აუცილებელზე ნაკლები აღმოჩნდა, ამომრჩეველთა ჯგუფს წინადადება ეძლევა ხუთი დღის ვადაში შეაგროვოს დაკლებული ხელმოწერები. ამ პირობის შეუსრულებლობის შემთხვევაში დამოუკიდებელი კანდიტატის რეგისტრაცია არ მოხდება. ხელმოწერებზე პრეტენზია ცენტრალური და საოლქო საარჩევნო კომისიების მიერ მიიღება მათთვის მხარდამჭერთა სიის წარდგენიდან არა უგვიანეს მე-5 დღისა.

მუხლი 31. საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატობის კანდიდატად წარდგენის შესახებ გადაწყვეტილების გაუქმება. დეპუტატობის კანდიდატის მიერ თავისი კანდიდატურის მოხსნა

პარტიას, საარჩევნო ბლოკს უფლება აქვს არჩევნებამდე ნებისმიერ დროს გააუქმოს თავისი გადაწყვეტილება კანდიდატის წარდგენის შესახებ. მისი კანდიდატურა სიიდან ამოიღება საოლქო საარჩევნო კომისიის მიერ პარტიის ხელმძღვანელი ორგანოს (საარჩევნო ბლოკში გაერთიანებული ყველა პარტიის ხელმძღვანელი ორგანოების) მიერ მიღებული დადგენილების საფუძველზე. დეპუტატობის კანდიდატს არჩევნებამდე ნებისმიერ დროს შეუძლია მოხსნას თავისი კანდიდატურა, რისთვისაც სათანადო განცხადებით უნდა მიმართოს ცენტრალურ (საოლქო) საარჩევნო კომისიას. საოლქო საარჩევნო კომისია ვალდებულია აღნიშნულის შესახებ დაუყოვნებლივ აცნობოს ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას.

ინფორმაციის ზემოთ აღნიშნულის შესახებ ცენტრალური საარჩევნო კომისია აქვეყნებს განცხადების მიღებიდან სამი დღის ვადაში, ხოლო თუ არჩევნებამდე 4 დღეზე ნაკლებია დარჩენილი, დაუყოვნებლივ.

მუხლი 32. საარჩევნო ბიულეტენები

პარტიების (საარჩევნო ბლოკების) მიერ წარდგენილ საერთო სიებს ბეჭდავს ცენტრალური საარჩევნო კომისია ქართულ ენაზე, ხოლო საარჩევნო ბიულეტენებს საოლქო საარჩევნო კომისიების მრავალმანდატიან ოლქებში წარდგენილ დეპუტატობის კანდიდატთა პარტიული სიების საფუძველზე ქართულ ენასა და საჭიროების შემთხვევაში საარჩევნო ოლქის მოსახლეობისათვის გასაგებ ენაზე.

საარჩევნო ბიულეტენებში შეაქვთ პარტიათა და საარჩევნო ბლოკთა დასახელება მათ მიერ ცენტრალურ საარჩევნო კომისიაში განცხადების წარდგენის რიგის მიხედვით. წარდგენილ სიაში უნდა აღინიშნოს დეპუტატობის კანდიდატთა გვარი, სახელი, მამის სახელი, დაბადების წელი, პარტიის (საარჩევნო ბლოკის) დასახელება, რომელმაც წარადგინა დეპუტატობის კანდიდატი (თუ დეპუტატობის კანდიდატი ამომრჩეველთა ჯგუფის განცხადების საფუძველზეა წარდგენილი, უნდა დაიწეროს „დამოუკიდებელი“) იმ თანამიმდევრობით, რომლითაც მოხდა მათი წარდგენა შესაბამისი საარჩევნო კომისიებისათვის.

პარტიის (საარჩევნო ბლოკის) მიერ კანდიდატთა სიის მოხსნის შემთხვევაში კანდიდატთა სხვა სიების რიგითი ნომრები, რომლებიც მათ მიიღეს სიების რეგისტრაციის დროს, უცვლელი რჩება. საარჩევნო ბლოკის დასახელებასთან ერთად ჩამოთვლილ უნდა იყოს ამ ბლოკში გაერთიანებულ პარტიათა დასახელებები.

საარჩევნო ბიულეტენები ზუსტ აღრიცხვას ექვემდებარება. ცენტრალური და საოლქო საარჩევნო კომისიები უზრუნველყოფენ შესაბამისად საოლქო და საუბნო საარჩევნო კომისიებისათვის პარტიული სიებისა და ბიულეტენების გადაცემას არჩევნებამდე არა უგვიანეს 5 დღისა. ყოველ საოლქო საარჩევნო კომისიას უნდა გადაეცეს შესაბამის საარჩევნო ოლქში ამომრჩეველთა რაოდენობაზე დაახლოებით 10%-ით მეტი ბიულეტენი და ოლქში შემავალი საარჩევნო უბნების გაორკეცებული რაოდენობის პარტიული სიები. პარტიული სიები დაუყოვნებლივ გამოიკვრება საარჩევნო კომისიების განლაგებისა და ხმის მიცემის შენობებში ისე, რომ ყოველ ამომრჩეველს ჰქონდეს ხმის მიცემამდე ნებისმიერ დროს მათი სურვილისამებრ დამატებითი გაცნობის შესაძლებლობა.

V. საქართველოს უზენაესი საბჭოს არჩევნებში მონაწილე პარტიათა და საარჩევნო ბლოკთა, დეპუტატობის კანდიდატთა საქმიანობის გარანტიები

მუხლი 33. დეპუტატობის კანდიდატის უფლება გამოვიდეს კრებებზე, ისარგებლოს მასობრივი ინფორმაციის საშუალებით, მიიღოს ინფორმაცია

დეპუტატობის კანდიდატების თანასწორი უფლებით მონაწილეობენ წინასაარჩევნო კამპანიაში დეპუტატობის კანდიდატად წარდგენის მომენტიდან.

დეპუტატობის კანდიდატებს უფლება აქვთ გამოვიდნენ კრებებზე, თათბირებზე, სხდომებზე, მიტინგებზე, პრესით, ტელევიზიითა და რადიოთი.

სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოები, საწარმოთა, დაწესებულება-ორგანიზაციათა ხელმძღვანელები, მოსახლეობის საზოგადოებრივი თვითმოქმედების ორგანოები მოვალენი არიან ხელს უწყობდნენ დეპუტატობის კანდიდატებს ამომრჩევლებთან შეხვედრათა ორგანიზაციაში, საჭირო საცხობარო და საინფორმაციო მასალების მიღებაში.

მუხლი 34. საქართველოს უზენაესი საბჭოს არჩევნებში მონაწილე პარტიებისა და საარჩევნო ბლოკების, დამოუკიდებელი კანდიდატების წინასაარჩევნო პროგრამები

დეპუტატობის კანდიდატს უფლება აქვს სჯაროდ გამოვიდეს, როგორც პარტიის (საარჩევნო ბლოკის), ასევე თავისი მომავალი საქმიანობის პროგრამით. პროგრამა არ უნდა შეიცავდეს ომის პროპაგანდას, არსებული სახელმწიფო და საზოგადოებრივი წყობილების ძალმომრეობით შეცვლის ან დამხობის, ეროვნული და რელიგიური სიძულვილისა და მტრობის, საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის დარღვევის მოწოდებას.

მუხლი 35. საქართველოს უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატების ნდობით აღჭურვილი პირნი

ყოველ დეპუტატობის კანდიდატს თავის საარჩევნო ოლქში შეუძლია იყოლიოს ათ-ათი ნდობით აღჭურვილი პირი, რომლებიც წარმართავენ პარტიის (საარჩევნო ბლოკის), დეპუტატობის კანდიდატის წინასაარჩევნო კამპანიის შესაბამის საარჩევნო ოლქში, ეწევიან აგიტაციას მის სასარგებლოდ, წარმოადგენენ პარტიის (საარჩევნო ბლოკის), დეპუტატობის კანდიდატის ინტერესებს სახელმწიფო და საზოგადოებრივ ორგანოებთან, ამომრჩეველთან ურთიერთობაში, აგრეთვე საარჩევნო კომისიებში.

დეპუტატობის კანდიდატები ირჩევენ ნდობით აღჭურვილ პირებს და კანდიდატისა და პარტიული სიის რეგისტრაციის შემდეგ აცნობებენ მათ შესახებ საოლქო საარჩევნო კომისიებს. განცხადებაში მითითებული უნდა იყოს ნდობით აღჭურვილი პირის ვინაობა საცხოვრებელი ადგილის ჩვენებით.

დეპუტატობის კანდიდატს არჩევნებამდე ნებისმიერ დროს შეუძლია შეწყვიტოს თავისი ნდობით აღჭურვილი პირის უფლებამოსილება და შეცვალოს იგი, აცნობებს რა ამის შესახებ საოლქო საარჩევნო კომისიას. ნდობით აღჭურვილმა პირმა არჩევნებამდე ნებისმიერ დროს შეიძლება მოიხსნას უფლებამოსილება.

ნდობით აღჭურვილი პირები დეპუტატობის კანდიდატის თხოვნით გათავისუფლდებიან წინასაარჩევნო კამპანიის ვადით საწარმოო და სამსახურეობრივი მოვალეობის შესრულებისაგან. ამასთან, თითო ნდობით აღჭურვილ პირს შეუნარჩუნდება საშუალო ხელფასი არჩევნების ჩასატარებლად გამოყოფილი სახსრების ხარჯზე. ხელფასი მას მიეცემა სამუშაო ადგილზე, რაც ფორმდება საწარმოს, დაწესებულების, ორგანიზაციის ხელმძღვანელის სათანადო ბრძანებით. წინასაარჩევნო კამპანიის დამთავრების შემდეგ სათანადო ანგარიში გასანაღდებლად წარედგინება შესაბამისად ცენტრალურსა და საოლქო საარჩევნო კომისიას.

რეგისტრირების შემდეგ დეპუტატობის კანდიდატი არ შეიძლება გაიწვიონ ნამდვილ სამსახურეო სამსახურში, სამხედრო შეკრებებზე ან შრომით სამსახურში. თუ იგი შრომით სამსახურშია, სამსახური შეწყდება არჩევნების დღის მომდევნო დღეშდე. არჩეული დეპუტატი თავისუფლდება დასახელებული სამსახურისაგან თავისი უფლება-მოსილების ვადის განმავლობაში.

მუხლი 37. დეპუტატობის კანდიდატთა უფასო მგზავრობის უფლება

დეპუტატობის კანდიდატს რეგისტრაციაში გატარების შემდეგ აქვს ყველა სახეობის სამგზავრო ტრანსპორტით (ტაქსის გარდა) უფასო მგზავრობის უფლება: პარტიის (საარჩევნო ბლოკის) კანდიდატ — საქართველოს ფარგლებში, დამოუკიდებელ კანდიდატ — შესაბამისი საარჩევნო ოლქის ფარგლებში, საარჩევნო ოლქის ფარგლებს გარეთ მცხოვრები დამოუკიდებელი კანდიდატი სარგებლობს ასეთივე უფლებით საარჩევნო ოლქში სამგზავროდ და საცხოვრებელ ადგილას დასაბრუნებლად.

მუხლი 38. დეპუტატობის კანდიდატის ხელშეუხებლობა

დეპუტატობის კანდიდატი არ შეიძლება მისცენ სისხლის სამართლის პასუხისგებაში, დაიპატიმრონ ან დაადონ ადმინისტრაციული სასჯელი სასამართლოს წესით, თუ არ იქნა ცენტრალური საარჩევნო კომისიის თანხმობა.

მუხლი 39. წინასაარჩევნო აგიტაცია

საქართველოს მოქალაქეებს, პარტიებს, საზოგადოებრივ ორგანიზაციებსა და მოძრაობებს, შრომით კოლექტივებს, საშუალო-სპეციალურ და უმაღლეს სასწავლებელთა კოლექტივებს, ნდობით აღჭურვილ პირებს, გარანტირებული აქვთ შესაძლებლობა, თავისუფლად და ყოველმხრივ განიხილონ არჩევნებში მონაწილე პარტიების, საარჩევნო ბლოკების, დეპუტატობის კანდიდატების საარჩევნო პროგრამები, დეპუტატობის კანდიდატების პოლიტიკური, საქმიანი და პირადი თვისებები, გასწიონ აგიტაცია პარტიის, საარჩევნო ბლოკის, დეპუტატობის კანდიდატის მხარდასაჭერად ან საწინააღმდეგოდ კრებებზე, მიტინგებზე, პრესაში, ტელევიზიით, რადიოთი, რისთვისაც მათ საარჩევნო კომისიების მიერ გამოეყოფათ კრებებისა და მიტინგებისათვის შენობები და ადგილები.

შესაბამის საარჩევნო კომისიაში რეგისტრაციის დღიდან პარტიებს, საარჩევნო ბლოკებს, დეპუტატობის კანდიდატებს, უფლება აქვთ, დაამზადონ წინასაარჩევნო მოწოდებები, განცხადებები, წარწერები, ფურცლები, ფოტომასალები და ა. შ.

ცენტრალური და საოლქო საარჩევნო კომისიები შესაბამის სახელმწიფო დაწესებულებებთან ერთად უზრუნველყოფენ დეპუტატობის კანდიდატებისათვის, პარტიებისა და საარჩევნო ბლოკებისათვის საარჩევნო პროგრამებისა და დეპუტატობის კანდიდატების შესახებ მონაცემების შემცველი საარჩევნო პლაკატების დაბეჭდვას არჩევნებამდე არა უგვიანეს 15 დღისა.

აკრძალულია და შესაბამისად ისჯება საარჩევნო პლაკატების მოხსნა, ჩამოხევა, დაფარვა, დაზიანება ან სხვა რაიმე გზით წაკითხვისათვის უვარგისობაში მოყვანა.

პლაკატები არ უნდა შეიცავდნენ ომის პროპაგანდას, არსებული სახელმწიფო და საზოგადოებრივი წყობილების ძალმომრეობით შეცვლის ან დამხობის, საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის დარღვევის, ეროვნული სიძულვილისა და მტრობის მოწოდებას, არ უნდა აღვივებდნენ რელიგიურ შუღლს, არ უნდა შეიცავდნენ პიროვნების პატივისა და ღირსების შემლახველ მონაცემებს.

არჩევნების დღეს, ყოველგვარი აგიტაცია, გარდა ხმის მისაცემი შენობის გარეთ, აღრე გამოკრული საგიტაციო მასალისა, აკრძალულია.

მუხლი 40. მასობრივი ინფორმაციის საშუალებების მონაწილეობა წინასაარჩევნო კამპანიაში

საარჩევნო კომისიაში რეგისტრირების დღიდან პარტიები, საარჩევნო ბლოკები, ერთსა და იმავე ოლქში, წარდგენილი დეპუტატობის კანდიდატები თანაბარი უფლებებით სარგებლობენ მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებით.

არჩევნებში მონაწილე პარტიას, საარჩევნო ბლოკს, უფლება აქვს არჩევნებამდე არა უგვიანეს 5 დღისა, რესპუბლიკურ და ადგილობრივ პრესაში, ხოლო დეპუტატობის კანდიდატს — ადგილობრივ პრესაში, გამოაქვეყნოს თავისი საარჩევნო პროგრამა, პლატფორმა.

არჩევნებამდე ბოლო 10 დღის განმავლობაში, არჩევნებთან დაკავშირებული საზოგადოებრივი აზრის ყოველგვარი გამოკითხვის შედეგების გამოქვეყნება აკრძალულია.

VI. ხმის მიცემის წესი და არჩევნების შედეგების დადგენა

მუხლი 41. ხმის მიცემის დრო და ადგილი

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების დროს, ხმის მიცემა ეწყობა არჩევნების დღეს 7 საათიდან 20 საათამდე. საუბნო საარჩევნო კომისია ხმის მიცემის დროსა და ადგილს ამომრჩევლებს აცნობებს არჩევნებამდე არა უგვიანეს 5 დღისა.

ხმის მიცემის დროს, დაუშვებელია ხმის მისაცემი შენობის ჩაკეტვა და ხმის მიცემის შეწყვეტა.

საავადმყოფოებსა და სხვა სტაციონარულ სამკურნალო დაწესებულებებში, არჩევნების დღეს ნოსსონობაში მყოფ გემებზე და ძნელად მისადგომ რაიონებში შექმნილ საარჩევნო უბნებში საუბნო საარჩევნო კომისიას შეუძლია ხმის მიცემა დამთავრებულად გამოაცხადოს ნებისმიერ დროს, თუ ხმა მისცა სიაში შეტანილმა ყველა ამომრჩეველმა.

მუხლი 42. ხმის მიცემის მოწყობა

ხმის მიცემა ეწყობა სპეციალურად გამოყოფილ შენობებში. ამ შენობებში უნდა იყოს ფარული კენჭისყრისათვის მოწყობილი საკმაო რაოდენობით კაბინები ან ოთახები, განისაზღვროს საარჩევნო ბიულეტენების გაკეთების ადგილები და დადგას საარჩევნო ყუთები, საარჩევნო ყუთები ისეთნაირად იდგმება, რომ ხმის მიმცემი მათთან მისვლისას აუცილებლად გადიოდნენ ფარული კენჭისყრის კაბინებს ან ოთახებს. ხმის მისაცემ კაბინებში (ოთახებში) უნდა იყოს კალმისტრები. ხმის მისაცემ შენობებსა და ოთახებში გამოკრული უნდა იყოს პარტიებისა და საარჩევნო ბლოკების კანდიდატთა როგორც საერთო სიები, ასევე ცალკე მოცემულ ოლქში წარდგენილ დეპუტატობის კანდიდატთა სიები.

პასუხისმგებლობა ხმის მიცემის ორგანიზაციისათვის, ამომრჩეველთა ნების გამოვლინების სიდადენლოების უზრუნველყოფისათვის, შენობების მოწყობისა და იქ საჭირო წესრიგის დაცვისათვის ეკისრება საუბნო საარჩევნო კომისიას. ხმის მიცემის დღეს ხმის მისაცემ შენობასა და მის მიდამოებში წესრიგის დაცვაზე პასუხისმგებელია საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე: წესრიგის დაცვის მიზნით, მის მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებათა შესრულება ყველასათვის სავალდებულოა. ხმის მისაცემ შენობაში დაუშვებელია შეიარაღებულ პირთა შესვლა. მილიციის თანამშრომელი, რომელიც თავის მოვალეობას ასრულებს, ხმის მისაცემ შენობაში შეიძლება იმყოფებოდეს მხოლოდ კომისიის თავმჯდომარის ნებართვით. ამომრჩეველი ხმის მისაცემ შენობაში შეიძლება იმყოფებოდეს მხოლოდ ხმის მიცემისათვის აუცილებელი დროის განმავლობაში.

არჩევნების დღეს ხმის მიცემის დაწყებამდე საარჩევნო ყუთებს ამოწმებს და პლომბავს ან ლუქავს შესაბამისი საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე კომისიის ყველა წევრის თანდასწრებით, რის შემდეგაც ყუთებში უშვებენ საკონტროლო ფურცელს, რომელსაც ხელს უნდა აწერდეს კომისიის ყველა წევრი და ხმის მისაცემად მისული პირველი ამომრჩეველი. მასზე უნდა აღინიშნოს ყუთში ფურცლის ჩაშვების დრო.

თითოეული ამომრჩეველი ხმას აძლევს პირადად. სხვა პირთა მაგვარად ხმის მიცემა დაუშვებელია. საარჩევნო ბიულეტენებს იძლევა საუბნო საარჩევნო კომისია ამომრჩეველთა სიის (ხმის მიცემის უფლების მოწმობის) საფუძველზე პირადობის დამადასტურებელი საბუთის წარდგენის შემდეგ. საარჩევნო ბიულეტენების მიღებას ამომრჩეველთა ადასტურებს ამომრჩეველთა სიაში ხელმოწერით, ხმის მიცემის უფლების მოწმობისა და ა. შ. ამომრჩეველთა დამატებით სიას.

მოქალაქენი, რომლებიც შეცდომით ვერ მოხვდნენ ამომრჩეველთა სიაში, პირადობისა და საცხოვრებელი ადგილის დამადასტურებელი საბუთის საფუძველზე შეჰყავთ ამომრჩეველთა დამატებით სიაში.

იმ შემთხვევაში, როცა ცალკეულ ამომრჩევლს ჯანმრთელობის მდგომარეობის ან სხვა მიზეზების გამო არ შეუძლიათ ხმის მისაცემ შენობაში მისვლა, საუბნო საარჩევნო კომისია მათი თხოვნით ავალებს კომისიის ცალკეულ წევრებს, მოაწყონ ხმის მიცემა ამ ამომრჩეველთა ყოფნის ადგილას ამომრჩეველთა სიის დანართის საფუძველზე, რის შესახებაც ამომრჩეველთა სიაში კეთდება სათანადო აღნიშვნა, ამ შემთხვევაში ხმის მიცემის მოწყობაში მონაწილეობს კომისიის სულ ცოტა ორი წევრი. ხმის მიცემის ამგვარად ჩატარებისათვის გამოიყენება ერთი გადასატანი საარჩევნო ყუთი.

მუხლი 43. ხმის მიცემის ჩატარება

საარჩევნო ბიულეტენებს ხმის მიმცემი ავსებს ფარული კენჭისყრის კაბინაში ან ოთახში. ბიულეტენების შევსებისას აკრძალულია ვინმეს დასწრება. ამომრჩევლებს, რომელსაც არ შეუძლია დამოუკიდებლად შეავსოს ბიულეტენი, უფლება აქვს კაბინაში ან ოთახში სხვა პირი მიიწვიოს თავისი შეხედულებისამებრ, გარდა საარჩევნო კომისიის წევრისა, ნდობით აღჭურვილი პირისა და დეპუტატობის კანდიდატის (პარტიის, საარჩევნო ბლოკის) წარმომადგენლისა.

საქართველოს უზენაეს საბჭოში დეპუტატთა არჩევნების დროს ხმის მომცემი ბიულეტენში შემოხაზავს იმ პარტიის (საარჩევნო ბლოკის) დეპუტატობის კანდიდატის ან დამოუკიდებელი დეპუტატობის კანდიდატის ნომერს, რომელსაც ჩაითვლის ხმა. შევსებულ ბიულეტენებს ხმის მიმცემი უშვებს საარჩევნო ყუთში.

მუხლი 44. ხმების დათვლა საარჩევნო უბანში

ხმების დათვლისას დაცული უნდა იყოს შემდეგი თანმიმდევრობა:

1) ხმის მიცემის დამთავრების შემდეგ საარჩევნო კომისია ითვლის და პაკეტად კრავს გამოუყენებელ საარჩევნო ბიულეტენებს. პაკეტს ზედ უნდა დაეწეროს საარჩევნო უბნის. სახელი და ნომერი, გამოუყენებელი ბიულეტენების სახეობა და რაოდენობა, მას ხელს უნდა აწერდნენ კომისიის თავმჯდომარე, მისი მოადგილე და მდივანი და უნდა დაესვას კომისიის ბეჭედი;

2) ამომრჩეველთა ძირითადი და დამატებითი სიების მიხედვით, საუბნო საარჩევნო კომისია ადგენს საარჩევნო უბანში ამომრჩეველთა საერთო რაოდენობას და არჩევნებში მონაწილეთა ანუ იმ ამომრჩეველთა რაოდენობას, რომლებმაც მიიღეს ბიულეტენები;

3) საუბნო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე კომისიის წევრების თანდასწრებით ამოწმებს საარჩევნო ყუთებზე ბეჭდის მთლიანობას, ხსნის მათ და ამოწმებს ყუთებში საკონტროლო ფურცლის არსებობას;

4) კომისია ცალ-ცალკე ითვლის ყუთებში არსებული ბიულეტენების ანუ ხმის მიცემის მონაწილეთა რაოდენობასა და ბათილად ცნობილი ბიულეტენების რაოდენობას (ბათილად ცნობენ დაუდგენელი ნიმუშის ბიულეტენებსა და ბიულეტენებს, რომელთა მიხედვითაც შეუძლებელია დადგინდეს, თუ ვის მისცა ხმა ამომრჩეველმა). ბათილად ცნობილი ბიულეტენები ცალ-ცალკე კონვერტებში იდება და იბეჭდება. კონვერტებს უნდა დაეწეროს საარჩევნო უბნის სახელი და ნომერი, მასში ჩადებული ბიულეტენების რაოდენობა, მათი სახეობა;

5) კომისია ახარისხებს და ცალ-ცალკე ითვლის ყოველი დამოუკიდებელი კანდიდატისათვის, აგრეთვე პარტიისა და საარჩევნო ბლოკის სიებში შეტანილ კანდიდატთა მხარდასაჭერად მიცემული ხმების რაოდენობას;

6) საუბნო საარჩევნო კომისია თავის სხდომაზე განიხილავს ხმების დათვლის შედეგებს და შეაქვს ოქმში. ხელს აწერენ კომისიის თავმჯდომარე, მისი მოადგილე, მდივანი და წევრები. ოქმის პირველი ცალი და ყველა საარჩევნო ბიულეტენებ ბიულეტენები ჩატარებიდან არა უგვიანეს მე-3 დღისა ეგზავნება ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას მის მიერ დადგენილი წესით. მეორე ცალი ინახება საოლქო საარჩევნო კომისიაში.

თუ არჩევნები საარჩევნო ოლქში ჩატარებულად არ ჩაითვალა, საოლქო საარჩევნო კომისია ორი კვირის ვადაში ატარებს განმეორებითი ხმის მიცემას. ცალკეულ საარჩევნო უბანში ან მთლიანად ოლქში საოლქო საარჩევნო კომისიას შეუძლია დაწესოს განმეორებითი ხმის მიცემა თუ რომელიმე მათგანში არჩევნები ბათილად იქნება ცნობილი.

მუხლი 46. არჩევნების შედეგების დადგენა ცენტრალური საარჩევნო კომისიის მიერ

ცენტრალური საარჩევნო კომისია საოლქო საარჩევნო კომისიისაგან მიღებული ოქმების საფუძველზე ადგენს: ამომრჩეველთა საერთო რაოდენობას საქართველოში, არჩევნებში მონაწილეთა რაოდენობას, ხმის მიცემის მონაწილეთა რაოდენობას, თითოეული პარტიისა და საარჩევნო ბლოკის კანდიდატთა სიებისათვის მიცემული ხმების ბათილად ცნობილი ხმების რაოდენობას და ბათილად ცნობილი ბიულეტენების რაოდენობას, განსაზღვრავს მრავალმანდატიანი ოლქების მიხედვით პარტიათა მიერ მიღებული ხმების რაოდენობას, მათ მოლიან ჯამს და პარტიულ სიაში შეყვანილ კონკრეტულ დეპუტატობის კანდიდატთა პერსონალური ხმების რაოდენობას. ამის შემდეგ აცხადებს დამოუკიდებლად მონაწილე დეპუტატობის კანდიდატთა ხმების რაოდენობას. ამის შემდეგ აცხადებს დამოუკიდებლად მონაწილე დეპუტატობის კანდიდატების მიერ მიღებული ხმების საერთო რაოდენობას, მათ მიერ მოპოვებული მანდატების რაოდენობას, ხოლო არჩეულად ჩაითვლებიან დეპუტატობის ის კანდიდატები, რომელთაც მეტი ხმები მიიღეს კონკრეტულ საარჩევნო ოლქში. ერთნაირი რაოდენობის ხმების დაგროვების შემთხვევაში არჩეულად ითვლება დეპუტატობის ის კანდიდატი, რომელიც რიგით წინაა პარტიის (საარჩევნო ბლოკის) მიერ შედგენილ საერთო პარტიულ სიაში.

ცენტრალური საარჩევნო კომისია არჩევნების ჩატარებიდან 5 დღის ვადაში თავის სხდომაზე აჯამებს არჩევნების შედეგებს დეპუტატობის დამოუკიდებლად მონაწილე კანდიდატებისა და პარტიული სიებით არჩეულ დეპუტატობის კანდიდატთა გათვალისწინებით და შეაქვს ოქმში. ოქმს ხელს აწერენ ცენტრალური საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარე, მისი მოადგილე, მდივანი და წევრები და მას უნდა დაესვას კომისიის ბეჭედი.

ოქმის პირველი ცალი ინახება ცენტრალურ საარჩევნო კომისიაში, ერთი ცალი კი გადაეცემა საქართველოს უზენაესი საბჭოს სამანდატო კომისიას.

ოქმში მითითებული უნდა იყოს იმ ოლქების და უბნების დასახელება და ნომრები, რომლებშიც არჩევნები ბათილად იქნა ცნობილი და ამომრჩეველთა რაოდენობა მათში, ამომრჩეველთა საერთო რაოდენობა, არჩევნებში მონაწილეთა რაოდენობა, ხმის მიცემის მონაწილეთა რაოდენობა, თითოეული პარტიისა და საარჩევნო ბლოკის კანდიდატთა სიებისათვის მიცემული ხმების ბათილად ცნობილი ხმების რაოდენობა, ბათილად ცნობილი ბიულეტენების რაოდენობა, ინ ოლქებში არჩევნები ბათილად იქნა ცნობილი და ამომრჩეველთა რაოდენობა მათში არჩეულ დეპუტატთა სია პარტიების (საარჩევნო ბლოკების) და დამოუკიდებლად მონაწილე დეპუტატობის კანდიდატთა მიხედვით ოლქებში არჩეულ დეპუტატთა სია. ამასთან, უნდა აღინიშნოს დეპუტატის გვარი, სახელი, მამის სახელი, პარტიულობა, დაბადების წელი, პროფესია, თანამდებობა (საქმიანობა), სამუშაო ადგილი.

მუხლი 49. საქართველოს უზენაესი საბჭოს წევრის მოწმობა და სამკერდე ნიშანი

ცენტრალური და საოლქო საარჩევნო კომისიები ცენტრალური საარჩევნო კომისიის მიერ რეგისტრაციაში გატარებულ საქართველოს უზენაეს საბჭოში არჩეულ დეპუტატთა სიის ბრესაში გამოქვეყნების შემდეგ ყოველ არჩეულ დეპუტატს აძლევს მოწმობას არჩევის შესახებ.

საქართველოს უზენაეს საბჭოში არჩეული